SEX. PROPERTIVS.

M. ANTONII MVRETI
in eum ſcholia,

AD FRANCISCVM GONZA-
GAM FERDINANDI F.

AL DVS

VENETIIS,
apud Paulum Manutium,
Aldi F. M. D. LVIII.

M. ANTONIVS MVRETVS FRANCISCO GONZAGAE, FERDINANDI F. S. D.

NON iniuria dubitatum eſt à ueteribus, FRANCISCE GONZAGA, adoleſcens præſtantiſſime, Tibullo ne, an Propertio deferendus eſſet inter latinos poetas elegiæ ſcribendæ principatus. nam ut inſunt in utroque permulta, quæ eos uulgarium numero exemptos in edito atque eminenti ſtatuant loco: ſic propriæ quædam extant & elucent in utroque uirtutes, quibus uterque alterius palmam ambiguam facere uideatur. Summa in Tibullo elocutionis elegantia, & proprietas; ſumma in Propertio eruditionis poeticæ copia, & uarietas: in illo Romana prope omnia, in hoc pleraque tranſmarina. illum, natiua quædam & incorrupta Romani ſermonis integritas, in media urbe natum & altum eſſe, perſpicue oſtendit: hunc præter cetera, forma & character ipſe dicendi in Græcorum poetarum ſcriptis aſsiduiſsime uerſatum eſſe demonſtrat. cumq; à ſapientiſsimis uiris traditum

ſit, duo eſſe præcipua poeticæ dictionis ornamenta, τὸ σαφὲς, καὶ τὸ ξενικὸν, illo Tibullus, hoc Propertius excellere uidetur. mollior ille, & delicatior: neruoſior hic, & accuratior. illo magis oblectere: hunc magis, ut opinor, admirere. illum iudices ſimplicius ſcripſiſſe, quæ cogitaret: hunc diligentius cogitaſſe, quid ſcriberet. in illo plus naturæ, in hoc plus curæ, atque induſtriæ fuiſſe perſpicias. Quæ cum ita ſe habeant; perdifficile eſt, decernere ac conſtituere, uter alteri præſtet. nam ſi præcipua laus poetarum in imitatione conſiſtit: mihi quidem uidetur Tibullus uarios illos fluctuantis animi motus, quibus amantes agitari ſolent, melius imitatus eſſe. ſin, ut quicque ad optimum proxime accedit, ita ipſum quoque optimum iudicandum eſt: crediderim ſane ueterum illorum Græcorum, ac præcipue Callimachi, Propertiũ haud paulo ſimiliorem fuiſſe: qua etiam fiducia ipſe ſe Romanum Callimachum uocare auſus eſt. ſed hæc ut ut ſunt, neque noſtrum eſt, neque cuiuſquam hominis pudentis, & conſiderati, qua de re ueteres illi, quorum fuit & doctrina maior, & iudicium acrius, non liquere pronun-

ciarunt, de ea certi quicquam conſtituere, & litem ſecundum alterutrum dare. Satius fuerit, utrunque ſtudioſe ac diligenter euoluere, utriuſque uirtutes accurate perpendere, utrunque ſibi ad imitandum proponere, ſi quando forte nos ad tentandum idem poematis genus aut uoluntas adducet, aut naturæ impetus feret. quæ ego omnia, Franciſce Gonzaga, quantum quidem in me fuit, ſummo ſtudio adoleſcens factitaui. non enim facile conceſſerim multis, qui hos poetas aut ſæpius, aut accuratius legerint, aut uero plus operæ poſſuerint in eorum uirtutibus imitando exprimendis. Ex quo autem in me iuuenilis illa, qua ſtudia poetica fouentur, alacritas deferbuit; animumq; ſibi meum grauiorum, & hac ætate digniorum artium tractatio uendicauit; temperare mihi tamen non poſſum, quin ſæpe eos in manibus habeam, horisq; ſubſeciuis grauiorum ſtudiorum aſperitatē hoc quaſi condimento amœnitatis mitigem ac molliam. quinetiam, ut non occupationes tantum meæ, uerum remiſſiones quoque animi afferant aliquid utilitatis hominibus: confero ſtudium non mediocre ad libros eorum perpur-

 tgandos,

gandos, & ad locos, ſi quos mihi forte intelligere uideor, qui non ita ſint omnibus peruii, explicandos. tale igitur quiddam his diebus in Propertio præſtiti: & cum admirabili deſiderio tenerer inſinuãdi me aliqua in amicitiam tuam, iter mihi ad eam præmunire hoc munuſculo uolui. Vt autem à te cognoſci cuperem, ne uiuam, ſi me aut diuitiæ, quibus abundas, aut generis tui claritas, aut quicquam denique præter maximas tuas, & iam nunc omnium ſermone celebratiſsimas uirtutes incitauit. nam opulentorum, qui honeſta ſtudia ſpernãt, non modo ambire, ac perſequi, ſed aſpernari etiam, ac refugere amicitias ſoleo, non ſemel expertus, nihil eſſe eiuſmodi hominibus φορτικώτερον: generis autem nobilitas in iis demum habet aliquid gloriandum, qui faciunt id, quod tu; hoc eſt in iis, qui omni ope moliuntur efficere, ut ne minus ipſi ſplendoris poſteris ſuis tradidiſſe, quàm à maioribus accepiſſe, uideantur. itaque colunt te quidem homines, & obſeruant, ut magni illius FERDINANDI GONZAGAE, ſapientiſsimi, fortiſsimi, fortunatiſsimi imperatoris, filium: ſed multo te, mihi crede, impenſius colunt, quòd

quòd eam te uiam ingreſſum, aut potius in ea iam longe progreſſum uident, in qua ſi, ut ſpes minime dubia eſt, perſtiteris, non ille apud poſteros tot uictoriis, tot opimis ſpoliis, tot trophæis, quàm te filio, clarior ſit futurus. ſed illius quidem res geſtæ cum aliorum monumentis celebrabuntur, tum præcipue ſcriptis Antonii Poſſeuini, familiaris tui, eruditiſsimi hominis, & ad conſcribendam hiſtoriam facti, tradentur memoriæ hominum ſempiternæ: tuas autem hoc loco pluribus perſequi nolo: tum, ne modum epiſtolæ excedam; tum, quòd mihi ueniunt in mentem Euripidis uerſus:

Αἰνούμενοι γὰρ οἱ ̓ γαθοὶ τρόπόν τινὰ·
Μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἐὰν αἰνῶσ᾽ ἄγαν.

Id tantum te orabo, ut, cum à philoſophiæ ſtudiis, in quibus te quotidie Bernardinus Tomitanus, ſingulare Patauini gymnaſii decus, exercet, relaxare animum uoles, Propertianæ lectioni temporis aliquid tribuere ne graueris: in qua ſi comitem tibi, ut facturum auguror, Hippolytum Capilupum, Epiſcopum Fanenſem des. incredibili & uirtute, & doctrina hominem, aſſumpſeris, habebis, qui tibi poſsit ea, quæ à me

uel omiſſa, uel non ſatis intellecta ſunt, unus optime omnium interpretari. Vale. Patauii, Kal. Sext. CIↃ IↃ LVIII.

SEX. PROPERTII ELEGIARVM LIBER I.

AD TVLLVM.

C YNTHIA *prima ſuis miſerum me cepit ocellis,*
Contactum nullis ante cupidinibus.
Tum mihi conſtantis deiecit lumina faſtus,
Et caput impoſitis preſſit Amor pedibus,
Donec me docuit caſtas odiſſe puellas
Improbus, & nullo uiuere conſilio.
Et mihi iam toto furor hic non deficit anno,
Cum tamen aduerſos cogor habere deos.
Milanion nullos fugiendo, Tulle, labores
Sæuitiam duræ contudit Iaſidos.
Nam modo Parthenijs amens errabat in antris
Ibat & hirſutas ille uidere feras.
Ille etiam, Hylæi percuſſus uulnere rami,
Saucius Arcadijs rupibus ingemuit.
Ergo uelocem potuit domuiſſe puellam:
Tantum in amore preces, & bene facta ualent.
In me tardus amor non ullas cogitat artes,
Nec meminit notas, ut prius, ire uias.
At uos, deductæ quibus eſt fallacia Lunæ,
Et labor in magicis ſacra piare focis,

En agedum dominæ mentem conuertite noſtræ,
Et facite illa meo palleat ore magis.
Tunc ego crediderim uobis, & ſidera, & amnes
Poſſe Cytæinis ducere carminibus.
Et uos, qui ſero lapſum reuocatis amici,
Quærite non ſani pectoris auxilia.
Fortiter & ferrum, ſæuos patiemur & ignes:
Sit modo libertas, quæ uelit ira loqui.
Ferte per extremas gentes, & ferte per undas,
Quà non ulla meum femina norit iter.
Vos rtmanete, quibus facili deus annuit aure;
Sitis & in tuto ſemper amore pares.
In me noſtra Venus noctes exercet amaras,
Et nullo uacuus tempore deſit amor.
Hoc moneo uitate malum: ſua quenque moretur.
Cura, neque aſſueto mutet amore locum.
Quòd ſi quis monitis tardas aduerteri taures,
Heu referet quanto uerba dolore mea.

AD CYNTHIAM.

QVID *iuuat ornato procedere, uita, capillo,*
Et tenues Coa ueſte mouere ſinus?
Aut quid Orontea crines perfundere myrrha?
Teq; peregrinis uendere muneribus?
Naturæq; decus mercato perdere cultu,
Nec ſinere in proprijs membra nitere bonis?
Crede mihi, non ulla tuæ medicina figuræ eſt.
Nudus amor formæ non amat artificem.
Aſpice quos ſummittit humus formoſa colores,

Et ueniant ederæ ſponte ſua melius,
Surgat & in ſolis formoſius arbutus antris,
Et ſciat indociles currere lympha uias.
Littora natiuis pellucent picta lapillis,
Et uolucres nulla dulcius arte canunt.
Non ſic Leucippis ſuccendit Caſtora Phœbe,
Pollucem cultu non Elaira ſoror.
Non Idæ, & cupido quondam diſcordia Phœbo
Eueni patrijs filia littoribus.
Nec Phrygium falſo traxit candore maritum
Auecta externis Hippodamia rotis.
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis Apelleis eſt color in tabulis,
Non illis ſtudium uulgo conquirere amantes.
Illis ampla ſatis forma pudicitia.
Non ego nunc uereor, ne ſim tibi uilior iſtis.
Vni ſi qua placet, culta puella ſat eſt.
Cum tibi preſertim Phœbus ſua carmina donet,
Aoniamq́; libens Calliopea lyram,
Vnica nec deſit iucundis gratia uerbis,
Omnia quæq́; Venus, quæq́; Minerua probat,
His tu ſemper eris noſtræ gratiſſima uitæ,
Tædia dum miſeræ ſint tibi luxuriæ.

AD CHNTHIAM.

QVALIS Theſea iacuit cedente carina
Languida deſertis Gnoſia littoribus,
Qualis & accubuit primo Cepheia ſomno
Libera iam duris cotibus Andromede,

Nec minus aſſiduis Edonis feſſa choreis
Qualis in herboſo concidit Apidano,
Talis uiſa mihi mollem ſpirare quietem
Cynthia, non certis nixa caput manibus,
Ebria cum multo traherem ueſtigia baccho,
Et quaterent ſera nocte facem pueri.
Hanc ego, nondum etiam ſenſus deperditus omnes,
Molliter impreſſo conor adire toro.
Et quamuis duplici correptum ardore iuberent
Hac Amor, hac Liber, durus uterque deus,
Subiecto leuiter poſitam tentare lacerto,
Oſculaq; admota ſumere, & arma manu:
Non tamen auſus eram dominæ turbare quietem,
Expertæ metuens iurgia ſæuitiæ:
Sed ſic intentis hærebam fixus ocellis,
Argus ut ignotis cornibus Inachidos.
Et modo ſoluebam noſtra de fronte corollas,
Ponebamq; tuis Cynthia temporibus;
Et modo gaudebam lapſos formare capillos;
Nunc furtiua cauis poma dabam manibus
Omniaq; ingrato largibar munera ſomno,
Munera de prono ſæpe uoluta ſinu.
Et, quoties raro duxti ſuſpiria motu,
Obſtupui uano credulus auſpicio,
Ne qua tibi inſolitos portarent uiſa timores,
Ne ue quis inuitam cogeret eſſe ſuam:
Donec diuerſas percurrens Luna feneſtras,
Luna moraturis ſedula luminibus,
Compoſitos leuibus radijs patefecit ocellos.

Sic

Sic ait in molli fixa toro cubitum.
Tandem te noſtro referens iniuria lecto,
Alterius clauſis expulit è foribus.
Nanque ubi longa meæ conſumpſti tempora noctis?
Languidus exactis hei mihi ſideribus.
O utinam tales perducas improbe noctes,
Me miſeram quales ſemper habere iubes:
Nam modo purpureo fallebam ſtamine ſomnum,
Rurſus & Orpheæ carmine feſſa lyræ:
Interdum grauiter mecum deſerta querebar
Externo longas ſæpe in amore moras,
Dum me iucundis lapſam ſopor impulit alis.
Illa fuit lacrymis ultima cura meis.

AD BASSVM.

QVID mihi tam multas laudando Baſſe puellas
Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris, uitæ quodcunque ſequetur,
Hoc magis aſſueto ducere ſeruitio?
Tu licet Antiopæ formam Nycteidos, & tu
Spartanam referas laudibus Hermionen,
Et quaſcunque tulit formoſi temporis ætas,
Cynthia non illas nomen habere ſinat:
Nedum, ſi leuibus fuerit collata figuris,
Inferior duro iudice turpis eat.
Hæc ſed forma mei pars eſt extrema furoris:
Sunt maiora, quibus Baſſe perire iuuat:
Ingenuus color, & multis decus artibus, & quæ
Gaudia ſub tacita dicere ueſte libet.

Quo magis & noſtros contendis ſoluere amores,
Hoc magis accepta fallit uterque fide.
Non impune feres: ſciet hæc inſana puella,
Et tibi non tacitis uocibus hoſtis erit.
Nec tibi me poſthac committet Cynthia, nec te
Quæret. erit tanti criminis illa memor:
Et te circum omnes alias irata puellas
Deferet, heu nullo limine carus eris.
Nullas illa ſuis contemnet fletibus aras,
Et quicunque ſacer, qualis ubique, lapis.
Non ullo grauius tentatur Cynthia damno,
Quàm ſibi cum rapto ceſſat amore deus,
Præcipue noſtri. maneat ſic ſemper, adoro;
Nec quicquam ex illa, quod querar, inueniam.

AD GALLVM.

INVIDE, *tu tandem uoces compeſce moleſtas,*
Et ſine nos curſu, quo ſumus, ire pares.
Quid tibi uis inſane meos ſentire furores?
Infelix properas ultima noſſe mala,
Et miſer ignotos ueſtigia ferre per ignes,
Et bibere è tota toxica Theſſalia.
Non eſt illa uagis ſimilis collata puellis.
Molliter iraſci non ſolet illa tibi.
Quòd ſi forte tuis non eſt contraria uotis,
At tibi curarum millia quanta dabit.
Non tibi iam ſomnos, non illa relinquet ocellos.
Illa feros animis alligat una uiros.
Ah mea contemptus quoties ad limina curres,

Cum tibi ſingultu fortia uerba cadent;
Et tremulis mœſtus orietur fletibus horror,
Et timor informem ducet in ore notam:
Et quæcunque uoles fugient tibi uerba querenti;
Nec poteris, qui ſis, aut ubi, noſſe miſer.
Tum graue ſeruitium noſtræ cogere puellæ
Diſcere, & excluſum quid ſit abire domum.
Nec iam pallorem toties mirabere noſtrum,
Aut cur ſim toto corpore nullus ego.
Nec tibi nobilitas poterit ſuccurrere amanti.
Neſcit amor priſcis cedere imaginibus.
Quòd ſi parua tuæ dederis ueſtigia culpæ,
Quàm cito de tanto nomine rumor eris.
Non ego tum poterò ſolatia ferre roganti,
Cum mihi nulla mei ſit medicina mali:
Sed pariter miſeri ſocio cogemur amore
Alter in alterius mutua flere ſinu.
Quare, quid poſſit mea Cynthia, deſine Galle
Quærere. non impune illa rogata uenit.

AD TVLLVM.

NON *ego nunc Adriæ uereor mare noſcere tecum*
Tulle, neque Aegeo ducere uela ſalo,
Cum quo Rhyphæos poſſim conſcendere montes,
Vlteriusq; domos uadere Memnonias.
Sed me complexæ remorantur uerba puellæ,
Mutatoq; graues ſæpe colore preces.
Illa mihi totis argutat noctibus ignes,
Et queritur nullos eſſe relicta deos,

Illa meam mihi iam ſe denegat: illa minatur,
Quæ ſolet irato triſtis amica uiro.
His ego non horam poſſim durare querelis.
Ah pereat, ſi quis lentus amare poteſt.
An mihi ſit tanti doctas cognoſcere Athenas,
Atque Aſiæ ueteres cernere diuitias:
Vt mihi deducta faciat conuiuia puppi
Cynthia, & inſanis ora notet manibus?
Oſculaq; oppoſito dicat ſibi debita uento,
Et nihil infido durius eſſe uiro?
Tu patrui meritas conare anteire ſecures,
Et uetera oblitis iura refer ſocijs.
Nam tua non ætas unquam ſeruiuit amori,
Semper at armatæ cura fuit patriæ:
Et tibi non unquam noſtro puer iſte labores
Afferat, & lacrymis omnia nota meis.
Me ſine, quem ſemper uoluit fortuna iacere,
Hanc animam extremæ reddere nequitiæ.
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoque terra tegat.
Non ego ſum laudi, non natus idoneus armis.
Hanc me militiam fata ſubire uolunt.
At tu ſeu molli qua tendit Ionia, ſeu qua
Lydia Pactoli tingit aratra liquor,
Seu pedibus terras, ſeu pontum carpere remis
Ibis, & accepti pars eris imperij,
Tum tibi ſi qua mei ueniet non immemor hora,
Viuere me duro ſidere certus eris.

AD PONTICVM POETAM.

CVM tibi Cadmeæ dicuntur Pontice Thebæ,
Armaq; fraternæ triſtia militiæ,
Atque, ita ſim felix, primo contendis Homero,
Sint modo fata tuis mollia carminibus,
Nos, ut conſuemus, noſtros agitamus amores,
Atque aliquid duram quærimus in dominam;
Nec tantum ingenio, quantum ſeruire dolori
Cogor, & ætatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur uitæ modus, hæc mea fama eſt,
Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctæ ſolum placuiſſe puellæ,
Pontice, & iniuſtas ſæpe tuliſſe minas.
Me legat aſſidue poſt hæc neglectus amator,
Et proſint illi cognita noſtra mala.
Te quoque ſi certo puer hic concuſſerit arcu,
Quod nolim noſtros euiolaſſe deos:
Longe caſtra tibi, longe miſer agmina ſeptem
Flebis, in æterno ſurda iacere ſitu:
Et fruſtra cupies mollem componere uerſum,
Nec tibi ſubijciet carmina ſæuus Amor.
Tunc me non humilem mirabere ſæpe poetam:
Tunc ego Romanis præferar ingenijs:
Nec poterunt iuuenes noſtro reticere ſepulcro,
Ardoris noſtri magne poeta iaces.
Tu caue noſtra tuo contemnas carmina faſtu:
Sæpe uenit magno fœnore tardus amor.

AD CYNTHIAM.

TV *ne igitur demens? nec te mea cura moratur?*
An tibi ſum gelida uilior Illyria?
Et tibi iam tanti, quicunque eſt iſte, uidetur,
Vt ſine me uento quolibet ire uelis?
Tu ne audire potes ueſani murmura ponti?
Fortis & in dura naue iacere potes?
Tu pedibus teneris poſitas ſulcare pruinas?
Tu potes inſolitas Cynthia ferre niues?
O utinam hibernæ duplicentur tempora brumæ,
Et ſit iners tardis nauita Vergilijs,
Ne tibi Tyrrhena ſoluatur funis arena,
Ne ue inimica meas eleuet aura preces:
Atque ego non uideam tales ſubſidere uentos,
Cum tibi prouectas auferet unda rates,
Et me defixum uacua patiaris arena.
Crudelem infeſta ſæpe uocare manu.
Sed, quocunque modo de me periura mereris,
Sit Galathea tuæ non aliena uiæ;
Vt te felici uectam per cærula remo
Accipiat placidis Oricos æquoribus.
Nam me non ullæ poterunt corrumpere tedæ,
Quin ego uita tuo limine uerba querar.
Nec me deficiet nautas rogitare citatos,
Dicite, quo portu clauſa puella mea eſt:
Et dicam, Autaricis licet hæc conſidat in oris,
Et licet Hyleis, illa futura mea eſt.
Hic erit, hic iurata manet. rumpantur iniqui.

Vicimus: aſſiduas non tulit illa preces.
Falſa licet cupidus deponat gaudia liuor:
Deſtitit ire nouas Cynthia noſtra uias.
Illi carus ego, & per me cariſſima Roma
Dicitur, & ſine me dulcia regna negat.
Illa uel anguſto mecum requieſcere lecto,
Et quocunque modo maluit eſſe mea,
Quàm ſibi dotatæ regnum uetus Hippodamiæ,
Et quas Elis opes ante pararat equis.
Quamuis magna daret, quamuis maiora daturus,
Non tamen illa meos fugit auara ſinus.
Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
Sed potui blandi carminis obſequio.
Sunt igitur Muſæ, neque amanti tardus Apollo,
Queis ego fretus amo, Cynthia rara mea eſt.
Nunc mihi ſumma licet contingere ſidera plantis;
Siue dies, ſeu nox uenerit, illa mea eſt:
Nec mihi riualis certos ſubducet amores.
Iſta meam norit gloria canitiem.

AD PONTICVM SVVM.

DICEBAM tibi uenturos irriſor amores,
Nec tibi perpetuo libera uerba fore.
Ecce iaces, ſupplexq; uenis ad iura puellæ,
Et tibi nunc quæuis imperat empta modo.
Non me Chaoniæ uincant in amore columbæ
Dicere, quos iuuenes quæque puella domet.
Me dolor, & lacrymæ merito fecere peritum,
Atque utinam poſito dicar amore rudis.

Quid

Quid tibi nunc miſero prodeſt graue dicere carmen?
Aut Amphioniæ mœnia flere lyræ?
Plus in amore ualet Mimnermi uerſus Homero.
Carmina manſuetus lenia quærit Amor.
I quæſo, & triſtes iſtos depone libellos,
Et cane quod quæuis noſſe puella uelit.
Quid ſi non eſſet facilis tibi copia? nunc tu
Inſanus medio flumine quæris aquam.
Nec dum etiam palles, uero nec tangeris igni.
Hæc eſt uenturi prima fauilla mali.
Tunc magis Armenias cupies accedere tigres,
Et magis infernæ uincula noſſe rotæ,
Quàm pueri toties arcum ſentire medullis,
Et nihil iratæ poſſe negare tuæ.
Nullus amor cuiquam faciles ita præbuit alas,
Vt non alterna preſſerit ille manu.
Nec te decipiat, quòd ſit ſatis illa parata.
Acrius illa ſubit Pontice, ſi qua tua eſt.
Quippe ubi non liceat uacuos ſeducere ocellos,
Nec uigilare alio nomine cedat Amor.
Qui non ante patet, donec manus attigit oſſa.
Quiſquis es, aſſiduas aufuge blanditias.
Illis & ſilices, & poſſunt cedere quercus,
Nedum tu poſſis ſpiritus iſte leuis.
Quare, ſi pudor eſt, quamprimum errata fatere.
Dicere quo pereas, ſæpe in amore iuuat.

AD GALLVM.

O IVCVNDA *quies, primo cum teſtis amori*
Aſſueram ueſtris conſcius in lacrymis.

O noctem meminiſſe mihi iucunda uoluptas,
O quoties uotis illa uocanda meis,
Cum te complexa morientem Galle puella,
Vidimus in longam ducere uerba moram.
Quamuis labentes premeret mihi ſomnus ocellos,
Et medijs cælo luna ruberet equis,
Non tamen à ueſtro potui ſecedere luſu.
Tantus in alternis uocibus ardor erat.
Sed quoniam non es ueritus concredere nobis:
Accipe commiſſæ munera lætitiæ.
Non ſolum ueſtros didici reticere dolores.
Eſt quiddam in nobis maius amice fide.
Poſſum ego diuiſos iterum coniungere amantes,
Et dominæ tardas poſſum aperire fores,
Et poſſum alterius curas ſanare recentes,
Nec leuis in uerbis eſt medicina meis.
Cynthia me docuit ſemper, quæcunque petenda,
Quæq; cauenda forent: non nihil egit amor.
Tu caue ne triſti cupias pugnare puellæ,
Neue ſuperba loqui, neue tacere diu,
Neu ſiquid petijt, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro uano uerba benigna cadant.
Irritata uenit, quando contemnitur illa,
Nec meminit iuſtas ponere læſa minas.
At quo ſis humilis magis, & ſubiectus amori,
Hoc magis effecto ſæpe fruare bono.
Is poterit felix una remanere puella,
Qui nunquam uacuo pectore liber erit.

AD CYNTHIAM.

ECQVID te medijs ceſſantem Cynthia Baijs,
Quà iacet herculeis ſemita littoribus,
Et modo Theſproti mirantem ſubdita regno
Proxima Miſenis æquora nobilibus,
Noſtri cura ſubit memores abducere noctes?
Ecquis in extremo reſtat amore locus?
An te neſcio quis ſimulatis ignibus hoſtis
Suſtulit è noſtris Cynthia carminibus?
Atque utinam mage te remis confiſa minutis
Paruula Lucrina cymba moretur aqua:
Aut teneat clauſam tenui natitantis in unda
Alternæ facilis cedere lympha manu,
Quàm uacet alterius blandos audire ſuſurros
Molliter in tacito littore compoſitam:
Vt ſolet amoto labi cuſtode puella
Perfida communes nec meminiſſe deos.
Non quia perſpectà non es mihi cognita fama,
Sed quòd in hac omnis parte timetur amor.
Ignoſces igitur, ſi quid tibi triſte libelli
Attulerint noſtri: culpa timoris erit:
An mihi ſit maior caræ cuſtodia matris;
Aut ſine te uitæ cura ſit ulla meæ?
Tu mihi ſola domus, tu Cynthia ſola parentes,
Omnia tu noſtræ tempora lætitiæ.
Seu triſtis ueniam, ſeu contra lætus amicis:
Quidquid ero, dicam, Cynthia cauſſa fuit.
Tu modo quamprimum corruptas deſere Baias.

Multis iſta dabunt littora diſſidium,
Littora quæ fuerant caſtis inimica puellis.
Ah pereant Baiæ *crimen amoris aquæ.*

Conqueritur poeta, propter Baianum *ſeceſſum* Cynthiam *ab amore ſuo abalienatam eſſe.*

QVID *mihi deſidiæ non ceſſas fingere crimen,*
Quo'd faciat nobis conſcia Roma *moram?*
Tam multa illa meo diuiſa eſt millia lecto,
Quantum Hypanis Veneto *diſſidet* Eridano.
Nec mihi conſuetos amplexu nutrit amores
Cynthia, *nec noſtra dulcis in aure ſonat,*
Olim gratus eram. non illo tempore cuiquam
Contigit, ut ſimili poſſet amare fide.
Inuidiæ fuimus. num me deus obruit? an quæ
Lecta Prometheis *diuidit herba iugis?*
Non ſum ego, qui fueram. mutat uia longa puellas.
Quantus in exiguo tempore fugit amor.
Nunc primum longas ſolus cognoſcere noctes
Cogor, & ipſe meis auribus eſſe grauis.
Felix qui potuit præſenti flere puellæ.
Non nihil aſperſis gaudet amor lacrymis.
Aut ſi deſpectus potuit mutare calores,
Sunt quoque translato gaudia ſeruitio.
Mi neque amare alii, neque ab hac diſcedere fas eſt.
Cynthia *prima fuit,* Cynthia *finis erit.*

AD GALLVM.

T V, *quod ſæpe ſoles, noſtro lætabere caſu*
Galle, *quòd abrepto ſolus amore uacem.*

At non ipſe tuas imitabor perfide uoces.
Fallere te nunquam Galle puella uelit.
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
Certus & in nullo quæris amore moram,
Perditus in quadam tardis palleſcere curis
Incipis, & primo lapſus adire gradu.
Hæc erit illarum contempti pœna doloris:
Multarum miſeras exiget una uices:
Hæc tibi uulgares iſtos compeſcet amores:
Nec noua quærendo ſemper amicus eris.
Hæc ego non rumore malo, non augure doctus,
Vidi ego: me quæſo teſte negare potes?
Vidi ego te toto uinctum langueſcere collo,
Et flere iniectis Galle diu manibus,
Et cupere optatis animam deponere uerbis,
Et quæ deinde meus cælat amice pudor.
Non ego complexus potui diducere ueſtros.
Tantus erat demens inter utroſque furor.
Non ſic Aemonio Salmonida miſtus Enipeo
Tænarius facili preſſit amore deus.
Nec ſic cæleſtem flagrans amor Herculis Heben
Senſit in Oetæis gaudia prima iugis.
Vna dies omnes potuit præcurrere amantes,
Nam tibi non tepidas ſubdidit illa faces.
Nec tibi præteritos paſſa eſt ſuccedere faſtus,
Nec ſinet abduci. te tuus ardor aget.
Nec mirum cum ſit Ioue digna, & proxima Ledæ,
Et Ledæ partu, gratior una tribus.
Illa ſit Inachijs & blandior heroinis,

Illa ſuis uerbis cogat amare Iouem.
Tu uero quoniam ſemel es periturus amore,
Vrere, non alio lumine dignus eras.
Quæ tibi ſit felix: quoniam nouus incidit error,
Et quodcunque uoles, una ſit iſta tibi.

AD TVLLVM.

TV licet abiectus Tiberina molliter unda
Lesbia Mentoreo uina bibas opere,
Et modo tam celeres mireris currere lintres,
Et modo tam tardas funibus ire rates,
Et nemus omne ſatas intendat uertice ſiluas,
Vrgetur quantis Caucaſus arboribus,
Non tamen iſta meo ualeant contendere amori.
Neſcit amor magnis cedere diuitijs.
Nam ſiue optatam mecum trahit illa quietem,
Seu facili totum ducit amore diem:
Tunc mihi Pactoli ueniunt ſub tecta liquores,
Et legitur rubris gemma ſub æquoribus:
Tum mihi ceſſuros ſpondent mea gaudia reges:
Quæ maneant, dum me fata perire uolent.
Nam quis diuitijs aduerſo gaudet amore?
Nulla mihi triſti præmia ſunt Venere.
Illa poteſt magnas heroum infringere uires,
Illa etiam duris mentibus eſſe dolor:
Illa neque Arabium metuit tranſcendere limen,
Nec timet oſtrino Tulle ſubire toro,
Et miſerum toto iuuenem uerſare cubili.
Quid releuant uarijs ſerica textilibus?

Quæ mihi dum placata aderit, non nulla uerebor
Regna, nec Alcinoi munera deſpicere.

AD CYNTHIAM.

SAEPE *ego multa tuæ leuitatis damna timebam,*
Hac tamen excepta Cynthia perfidia.
Aſpice me quanto rapiat fortuna periclo,
Tu tamen in noſtro lenta timore uenis,
Et potes externos manibus componere crines,
Et longa faciem quærere deſidia.
Nec minus Eois pectus uariare lapillis,
Vt formoſa nouo quæ parat ire uiro.
At non ſic Ithaci digreſſu mota Calypſo
Deſertis olim fleuerat æquoribus.
Multos illa dies incomptis mæſta capillis
Sederat iniuſto multa locuta ſalo:
Et quamuis nunquam poſthac uiſura, dolebat
Illa tamen longæ conſcia lætitiæ.
Alpheſibœa ſuos ulta eſt pro coniuge fratres,
Sanguinis & cari uincula rupit amor.
Nec ſic Aeſoniden rapientibus anxia uentis
Hypſipyle uacuo conſtitit in thalamo.
Hypſipyle nullos poſt illos ſenſit amores,
Vt ſemel Aemonio tabuit hoſpitio.
Coniugis Euadne miſeros elata per ignes,
Occidit Argiuæ fama pudicitiæ.
Quarum nulla tuos potuit conuertere mores,
Tu quoque uti fieres nobilis hiſtoria.
Deſine iam reuocare tuis periuria uerbis
Cynthia, & oblitos parce mouere deos,

Audax

Audax ah nimium noſtro dolitura periclo,
Si quid forte tibi durius inciderit.
Multa prius uaſto labentur flumina ponto,
Annus & inuerſas duxerit ante uices,
Quàm tua ſub noſtro mutetur pectore cura,
Sis quocunque uoles, non aliena tamen,
Quam ne mihi uiles iſti uideantur ocelli,
Per quos ſæpe mihi credita perfidia eſt.
Hos tu iurabas, ſiquid mentita fuiſſes,
Vt tibi ſuppoſitis exciderent manibus.
Et contra magnum potes hos attollere ſolem?
Nec tremis admiſſæ conſcia nequitiæ?
Quis te cogebat multos pallere colores,
Et fletum inuitis ducere luminibus?
Queis ego nunc pereo, ſimiles moniturus amantes.
O nullis tutum credere blanditijs.

VERBA IANVAE CONQVERENTIS.

QVAE *fueram magnis olim patefacta triũphis*
Ianua Tarpeiæ nota pudicitiæ,
Cuius inaurati celebrarunt limina currus,
Captorum lacrymis humida ſupplicibus;
Nunc ego nocturnis potorum ſaucia rixis,
Pulſata indignis ſæpe queror manibus.
Et mihi non deſunt turpes pendere corollæ;
Semper & excluſis ſigna iacere faces:
Nec poſſum infamis dominæ defendere noctes
Nobilis obſcœnis tradita carminibus:
Nec tamen illa ſuæ reuocatur parcere famæ

Turpior, & ſecli uiuere luxuria.
Has inter grauibus cogor deflere querelis
  Supplicis à longis triſtior excubijs.
Ille meos nunquam patitur requieſcere poſtes
  Arguta referens carmina blanditia.
Ianua uel domina penitus crudelior ipſa,
  Quid mihi tam duris clauſa taces foribus?
Cur nunquam reſerata meos admittis amores,
  Neſcia furtiuas reddere mota preces?
Nulla ne finis erit noſtro conceſſa dolori?
  Triſtis & in tepido limine ſomnus erit?
Me mediæ noctes, me ſidera plena iacentem,
  Frigidaq; Eoo me dolet aura gelu.
Tu ſola humanos nunquam miſerata dolores,
  Reſpondes tacitis mutua cardinibus.
O utinam traiecta caua mea uocula rima,
  Percuſſas dominæ uertat in auriculas.
Sit licet & ſaxo patientior illa Sicano,
  Sit licet & ferro durior, & chalybe:
Non tamen illa ſuos poterit compeſcere ocellos,
  Surget & inuitis ſpiritus in lacrymis.
Nunc iacet alterius felici nixa lacerto,
  At mea nocturno uerba cadunt zephyro.
Sed tu ſola mei tu maxima cauſſa doloris
  Victa meis nunquam ianua muneribus.
Te non ulla meæ læſit petulantia linguæ,
  Quæ ſolet irato dicere tuta loco,
Vt me tam longa raucum patiare querela,
  Solicitas triuio peruigilare moras.

At tibi ſæpe nouo deduxi carmina uerſu,
Oſculaq; impreſſis nixa dedi gradibus.
Ante tuos quoties uerti me perfida poſtes,
Debitaq; occultis uota tuli manibus?
Hæc ille, & ſiquæ miſeri nouiſtis amantes,
Et matutinis obſtrepit alitibus.
Sic ego nunc dominæ uitijs, & ſemper amantis
Fletibus æterna differor inuidia.

AD CYNTHIAM DE MARIS TEMPESTATE.

ET merito, quoniam potui fugiſſe puellam,
Nunc ego deſertas alloquor halcyonas.
Nec mihi Caſſiope ſolito uiſura carinam,
Omniaq; ingrato littore uota cadunt.
Quinetiam abſenti proſunt tibi Cynthia uenti.
Aſpice quàm ſæuas increpat aura minas.
Nulla ne placatæ ueniet fortuna procellæ?
Hæccine parua meum funus arena teget?
Tu tamen in melius ſæuas conuerte querelas.
Sat tibi ſit pœnæ nox, & iniqua uada.
An poteris ſiccis mea fata reponere ocellis?
Oſſaq; nulla tuo noſtra tenere ſinu?
Ah pereat, quicunque rates, & uela parauit
Primus, & inuito gurgite fecit iter.
Non ne fuit melius dominæ peruincere mores,
(Quamuis dura, tamen rara puella fuit)
Quàm ſic ignotis circundata littora ſiluis
Cernere, & optatos quærere Tyndaridas?

Illic ſi qua meum ſepeliſſent facta dolorem,
Vltimus & poſito ſtaret amore lapis.
Illa meo caros donaſſet funere crines
Molliter, & tenera poneret oſſa roſa,
Illa meum extremo clamaſſet puluere nomen,
Vt mihi non ullo pondere terra foret.
At uos æquoreæ formoſa Doride natæ
Candida felici ſoluite uela noto,
Si quando ueſtras labens amor attigit undas,
Manſuetis ſocio parcite littoribus.

Solus lamentatur de faſtu Cynthiæ, ac leuitate.

H AE C certe deſerta loca, & taciturna querenti,
Et uacuum zephyri poſſidet aura nemus.
Hic licet occultos proferre impune dolores,
Si modo ſola queant ſaxa tenere fidem.
Vnde tuos primum repetam mea Cynthia faſtus?
Quod mihi das flendi Cynthia principium?
Qui modò felices inter numerabar amantes,
Nunc in amore tuo cogor habere notam.
Quid tantum merui? quæ te mihi carmina mutant?
An noua triſtitiæ cauſſa puella tuæ?
Sic mihi te referas leuis, ut non altera noſtro
Limine formoſos intulit ulla pedes.
Quamuis multa tibi dolor hic meus aſpera debet,
Non ita ſæua tamen uenerit ira mea,
Vt tibi ſim merito ſemper furor, & tua flendo
Lumina deiectis turpia ſint lacrymis;
An quia parua damus mutato ſigna calore?

Et non ulla meo clamat in ore fides?
Vos eritis teſtes, ſi quos habet arbor amores,
Fagus, & Arcadio pinus amata deo.
Ah quoties teneras reſonant mea uerba ſub umbras,
Scribitur & ueſtris Cynthia corticibus.
An tua quòd peperit nobis iniuria curas,
Quæ ſolum tacitis cognita ſunt foribus?
Omnia conſueui timidus perferre ſuperbæ
Iuſſa, neque arguto facta dolore queri,
Pro quo diuini fontes, & frigida rupes,
Et datur inculto tramite dura quies,
Et quocunque meæ poſſunt narrare querelæ,
Cogor ad argutas dicere ſolus aues.
Sed qualiſcunque es, reſonent tibi Cynthia ſiluæ,
Nec deſerta tuo nomine ſaxa uacent.

AD CYNTHIAM.

NON ego nunc triſtes uereor mea Cynthia manes,
Nec moror extremo debita fata rogo;
Sed ne forte tuo careat mihi funus amore,
Hic timor eſt ipſis durior exequijs.
Non adeo leuiter noſter puer hæſit ocellis,
Vt meus oblito puluis amore uacet.
Illic Phylacides iucundæ coniugis heros
Non potuit cæcis immemor eſſe locis,
Sed, cupidus falſis attingere gaudia palmis,
Teſſalis antiquam uenerat umbra domum.
Illic quicquid ero, ſemper tua dicar imago.
Traijcit & facti littora magnus amor.

Illic formoſæ ueniant chorus heroinæ,
Quas dedit Argiuis Dardana præda uiris,
Quarum nulla tua fuerit mihi Cynthia forma
Gratior, & tellus hoc ita iuſta ſinat.
Quamuis te longæ remorentur fata ſenectæ,
Cara tamen lacrymis oſſa futura meis.
Quæ tu uiua mea poſſis ſentire fauilla.
Tum mihi non ullo mors ſit amara loco.
Quàm uereor ne te contempto Cynthia buſto,
Abſtrahat è noſtro puluere iniquus amor,
Cogat, & inuitam lacrymas ſiccare cadentes.
Flectitur aſſiduis certa puella minis.
Quare, dum licet, inter nos lætemur amantes.
Non ſatis eſt ullo tempore longus amor.

AD GALLVM.

HOC *pro continuo te Galle monemus amore,*
Id tibi ne uacuo defluat ex animo:
Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti.
* *Crudelis Minyis dux erit Aſcanius.*
Eſt tibi non infra ſpeciem, non nomine diſpar
Thiodamantheo proximus ardor Hylæ:
Nunc tu ſiue leges umbroſæ flumina ſiluæ,
Siue Aniena tuos tinxerit unda pedes,
Siue gigantea ſpatiabere littoris ora,
Siue ubicunque uago fluminis hoſpitio,
Nympharum cupidas ſemper defende rapinas,
Non minor Auſonijs eſt amor in Dryadis.
Ne tibi ſit durum montes, & frigida ſaxa

Galle, neque expertos ſemper adire lacus,
Quæ miſer ignotis error perpeſſus in oris
Herculis indomito fleuerat Aſcanio.
Nanque ferunt olim Pagaſæ naualibus Argo
Egreſſam, longe Phaſidos iſſe uiam,
Et iam præteritis labentem Athamantidos undis
Myſorum ſcopulis applicuiſſe ratem.
Hic manus heroum placidis ut conſtitit oris,
Mollia compoſita littora fronde tegit,
At comes inuicti iuuenis proceſſerat ultra
Raram ſepoſiti quærere fontis aquam.
Hunc duo ſectati fratres Aquilonia proles,
Hunc ſuper & Zethes, hunc ſuper & Calais,
Oſcula ſuſpenſis inſtabant carpere palmis,
Oſcula & alterna ferre ſupina fuga,
Ille ſub extrema pendens ſecluditur ala,
Et uolucres ramo ſubmouet inſidias.
Iam Pandioniæ ceſſet genus Orithyiæ.
** Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryas hinc.*
Hic erat Arganti Phlegre ſub uertice montis
Grata domus nymphis humida Thyniacis.
Quam ſupra nulli pendebant debita curæ
Roſcida deſertis poma ſub arboribus,
Et circum irriguo ſurgebant lilia prato
Candida purpureis miſta papaueribus,
Quæ modo decerpens tenero pueriliter ungui,
Propoſito florem prætulit officio,
Et modo formoſis incumbens neſcius undis
Errorem blandis tardat imaginibus.

Tandem

Tandem haurire parat demiſſis flumina palmis
Innixus dextro plena trahens humero.
Cuius ut accenſæ Dryades candore puellæ,
Miratæ ſolitos deſtituere choros,
Prolapſum leuiter facili traxere liquore.
Tum ſonitum rapto corpore fecit Hylas.
Cui procul Alcides iterat reſponſa, ſed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert.
His ò Galle tuos monitis ſeruabis amores,
Formoſum nymphis credere uiſus Hylam.

GALLVS LOQVITVR.

TV, *qui conſortem properas euadere caſum,*
Miles ab Etruſcis ſaucius aggeribus,
Quid noſtro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego ſum ueſtræ proxima militiæ.
Sic te ſeruato ut poſſint gaudere parentes:
Hæc ſoror acta tuis ſentiat è lacrymis,
Gallum per medios ereptum Cæſaris enſes,
Effugere ignotas non potuiſſe manus.
Et quicunque ſuper diſperſa inuenerit oſſa
Montibus Etruſcis, hæc ſciat eſſe mea.

AD TVLLVM.

QVALIS, *& unde genus, qui ſint mihi Tulle pe-*
Quæris pro noſtra ſemper amicitia. *(nates,*
Si Peruſina tibi patriæ ſunt nota ſepulcra,
Italiæ duris funera temporibus,
Cum Romana ſuos egit diſcordia ciues.

(Sit mihi præcipue puluis Etruſca dolor,
Tu proiecta mei perpeſſa es membra propinqui:
Tu nullo miſeri contegis oſſa ſolo)
Proxima ſuppoſito contingens Vmbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

SEX. PROPERTII ELEGIARVM

LIBER II.

AD MAECENATEM.

QVAERITIS unde mihi toties ſcribantur amores,
Vnde meus ueniat mollis in ora liber?
Non hæc Calliope, non hæc mihi cantat Apollo:
Ingenium nobis ipſa puella facit.
Siue togis illam fulgentem incendere Cois,
Hoc totum è Coa ueſte uolumen erit:
Seu uidi ad frontem ſparſos errare capillos,
Gaudet laudatis ire ſuperba comis:
Siue liræ carmen digitis percuſſit eburnis,
Miramur faciles ut premat arte manus:
Seu cum poſcentes ſomnus declinat ocellos,
Inuenio cauſſas mille poeta nouas:
Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tunc uero longas condimus Iliadas.

Seu quicquid fecit, ſiue eſt quodcunque locuta,
Maxima de nihilo naſcitur hiſtoria.
Quòd mihi ſi tantum Mæcenas fata dediſſent,
Vt poſſem heroas ducere in arma manus,
Non ego Titanas canerem, non Oſſan Olympo
Impoſitum, ut cæli Pelion eſſet iter,
Non ueteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,
Xerxis & imperio bina coiſſe uada. (tæ,
Regna ue prima Remi, aut animos Carthaginis al
Cimbrorumq; minas, & bene facta Mari:
Bellaq;, resq; tui memorarem Cæſaris, & tu
Cæſare ſub magno cura ſecunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut ciuilia buſta Philippos,
Aut canerem Siculæ claſſica bella fugæ,
Euerſosq; focos antiquæ gentis Etruſcæ,
Et Ptolemææ littora capta Phari,
Aut canerē Aegyptum, et Nilū, cū tractus in urbem
Septem captiuis debilis ibat aquis,
Aut regum auratis circundata colla catenis,
Actiaq; in Sacra currere roſtra uia,
Te mea muſa illis ſemper contexeret armis,
Et ſumpta, & poſita pace fidele caput.
Theſeus infernis, ſuperis teſtatur Achilles
Hic Ixioniden, ille Menœtiaden.
Sed neque Phlegræos Iouis, Enceladiq; tumultus
Intonet anguſto pectore Callimachus:
Nec mea conueniunt duro præcordia uerſu
Cæſaris in Phrygios condere nomen auos.
Nauita de uentis, de tauris narrat arator,

Enumerat.

Enumerat miles uulnera, paſtor oues:
Nos contra anguſto uerſamus prœlia lecto,
Qua pote quiſque in ea conterat arte diem.
Laus in amore mori: laus ſi datur altera uiuo
Poſſe frui, fruar ò ſolus amore meo.
Si memini, ſolet illa leues culpare puellas,
Et totam ex Helena non probat Iliada.
Seu mihi ſint tangenda nouercæ pocula Phædræ,
Pocula priuigno non nocitura ſuo;
Seu mihi Circæo pereundum eſt gramine, ſiue
Colchis Colchiacis urat ahena focis;
Vna meos quoniam prædata eſt fœmina ſenſus,
Ex hac ducentur funera noſtra domo.
Omnes humanos ſanat medicina dolores.
Solus amor morbi non amat artificem.
Tarda Philoctetæ ſanauit crura Machaon,
Phœnicis Chiron lumina Phillyrides:
Et deus extinctum Creſſis Epidaurius herbis
Reſtituit patrijs Androgeona focis:
Myſus & Aemonia iuuenis, qua cuſpide uulnus
Senſerat, hac ipſa cuſpide ſenſit opem.
Hoc ſi quis uitium poterit mihi demere, ſolus
Tantaleæ poterit tradere poma manu;
Dolia uirgineis idem ille repleuerit urnis,
Ne tenera aſſidua colla grauentur aqua;
Idem Caucaſea ſoluet de rupe Promethei
Brachia, & à medio pectore pellet auem.
Quandocunque igitur uitam mea fata repoſcent,
Et breue in exiguo marmore nomen ero;

Mæcenas noſtræ ſpes inuidioſa iuuentæ,
Et uitæ, & morti gloria iuſta meæ,
Si te forte meo ducet uia proxima buſto,
Eſſeda cælatis ſiſte Britanna iugis,
Taliaq; illacrymans mutæ iace uerba fauillæ,
Huic miſero fatum dura puella fuit.

CYNTHIAE PVELLAE LAVDES.

LIBER *eram, & uacuo meditabar uiuere lecto,*
At me compoſita pace fefellit Amor.
Cur hæc in terris facies humana moratur?
Iuppiter ignoſco priſtina furta tua.
Fulua coma eſt, longæq; manus: & maxima toto
Corpore: & incedit uel Ioue digna ſoror,
Aut cum Dulichias Pallas ſpatiatur ad aras,
Gorgonis anguiferæ pectus operta comis,
Qualis & Iſchomache Lapithe genus Heroine
Centauris medio grata rapina mero.
Mercurioq; Sais fertur Bebeidos undis
Virgineum primo compoſuiſſe latus.
Cedite iam diuæ, quas paſtor uiderat olim
Idæis tunicam po[illegible]e uerticibus.
Hanc utinam faciem nolit mutare ſenectus,
Et ſi Cumææ ſæcula uatis aget.

ADVERSVM SE.

QVI *nullum tibi dicebas iam poſſe nocere,*
Hæſiſti, cecidit ſpiritus ille tuus.
Vix unum potes infelix requieſcere menſem,

Et turpis de te iam liber alter erit.
Quærebam, ſicca ſi poſſit piſcis arena,
Nec ſolitus ponto uiuere toruus aper:
Aut ego ſi poſſem ſtudijs uigilare ſeueris.
Differtur, nunquam tollitur ullus amor.
Nec me tam facies, quamuis ſit candida, cepit,
Lilia non domina ſint magis alba mea,
Et Mæotica nix minio ſi certet Hibero,
Vtq; roſæ puro lacte natant folia,
Nec de more comæ per leuia colla fluentes,
Non oculi geminæ, ſidera noſtra, faces,
Nec ſi qua Arabio lucet bombyce puella.
Non ſum de nihilo blandus amator ego:
Quantum, quòd poſito formoſe ſaltat Iaccho,
Egit ut euantes dux Ariadna choros:
Et quantum Aeolio cum tentat carmina plectro,
Par Aganippeæ ludere docta lyræ,
Et ſua cum antiquæ committit ſcripta Corinnæ,
Carminaq; Erinnes non putat æqua ſuis.
Num tibi naſcenti primis mea uita diebus
Aridus argutum ſternuit omen Amor?
Hæc tibi contulerunt cæleſtia munera diui:
Hæc tibi ne matrem forte dediſſe putes.
Non non humani ſunt partus talia dona:
Iſta decem menſes non peperere bona.
Gloria Romanis una es tu nata puellis.
Romana accumbes prima puella Ioui,
Nec ſemper nobiſcum humana cubilia uiſes.
Poſt Helenam hæc terris forma ſecunda redit.

Hac ego non mirer ſi flagret noſtra iuuentus.
Pulchrius hac fuerat Troia perire tibi.
Olim mirabar, quòd tanti in pergama belli
Europæ atque Aſiæ cauſſa puella fuit:
Nunc Pari tu ſapiens, & tu Menelae fuiſti,
Tu quia poſcebas, tu quia lentus eras.
Digna quidem facies, pro qua uel obiret Achilles,
Vel Priamus: belli cauſſa probanda fuit.
Si quis uult fama tabulas anteire uetuſtas,
Hic dominam exemplo ponat in ante meam:
Siue illam Heſperijs, ſiue illam oſtendit Eois,
Vret & Eoos, uret & Heſperios.
His ſaltem ut tenear iam finibus, aut mihi ſi quis,
Acrius ut moriar, uenerit alter amor.
Ac ueluti primo taurus detrectat aratra,
Poſt uenit aſſueto mollis ad arua iugo:
Sic primo iuuenes trepidant in amore feroces,
Dehinc domiti poſt hæc æqua, & iniqua ferunt.
Turpia perpeſſus uates eſt uincla Melampus,
Cognitus Iphicli ſubripuiſſe boues;
Quem non lucra, magis Pero formoſa coegit
Mox Amithaonia nupta futura domo.

AD AMANTEM.

MVLTA *prius dominæ delicta queraris oportet,*
Sæpe roges aliquid, ſæpe repulſus eas,
Et ſæpe immeritos corrumpas dentibus ungues,
Et crepitum dubio ſuſcitet ira pede.
Nec quicquam perfuſa meis unguenta capillis

Ibat,

Ibat, & expenſo planta morata gradu,
Non hic herba ualet, non hic nocturna Citeis,
Non per Medeæ gramina cocta manus.
Quippe ubi nec cauſſas, nec apertos cernimus ictus,
Vnde tamen ueniant tot mala, cæca uia eſt.
Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger:
Huic nullum cæli tempus, & aura nocet.
Ambulat, & ſubito mirantur funus amici.
Sic eſt incautum quicquid habetur Amor.
Nam cui non ego ſum fallaci præmia uati?
Quæ mea non decies ſomnia uerſat anus?
Hoſtis ſiquis erit nobis, amet ipſe puellas.
Gaudeat in puero, ſi quis amicus erit.
Tranquillo tuta deſcendis flumine cymba.
Quid tibi tam parui littoris unda nocet?
Alter ſæpe uno mutat præcordia uerbo,
Altera uix ipſo ſanguine mollis erit.

AD CYNTHIAM.

HOC *uerum eſt tota te ferri Cynthia Roma,*
Et non ignota uiuere nequitia.
Hoc merui ſperare: dabis mihi perfida pœnas,
Et nobis Aquilo Cynthia uentus erit.
Inueniam tamen è multis fallacibus unam,
Quæ fieri noſtro carmine nota uelit,
Nec mihi tam duris inſultet moribus, & te
Vellicet. heu ſero flebis amata diu.
Nunc eſt ira recens: nunc eſt diſcedere tempus.
Si dolor abfuerit, crede redibit amor.

Non ita Carpathiæ uariant Aquilonibus undæ,
Nec dubio nubes uertitur atra Noto,
Quàm facile irati uerbo mutantur amantes.
Dum licet, iniuſto ſubtrahe colla iugo.
Nec tu non aliquid, ſed prima nocte, dolebis.
Omne in amore malum, ſi patiare, leue eſt.
At tu, per dominæ Iunonis dulcia iura,
Parce tuis animis, uita, nocere tibi.
Non ſolum taurus ferit uncis cornibus hoſtem,
Verum etiam inſtanti læſa repugnat ouis.
Nec tibi periuro ſcindam de corpore ueſtes:
Nec mea præcluſas fregerit ira fores:
Nec tibi connexos iratus carpere crines,
Nec duris auſim lædere pollicibus.
Ruſticus hæc aliquis tam turpia prœlia quærat,
Cuius non ederæ circumiere caput.
Scribam igitur quod non unquam tua deleat ætas,
Cynthia forma potens, Cynthia uerba leuis.
Crede mihi, quamuis contemnas murmura famæ,
Hic tibi pallori Cynthia uerſus erit.

AD EANDEM.

NON *ita complebant Ephyreæ Laidos ædes,*
Ad cuius iacuit Græcia tota fores:
Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus luſit Erichthonius:
Nec quæ deletas potuit componere Thebas
Phryne, tam multis facta beata uiris.
Quin etiam falſos fingis tibi ſæpe propinquos:

Oſcula

Oſcula nec deſunt qui tibi iure ferant.
Me iuuenum facies pictæ, me nomina lædunt,
Me tener in cunis, & ſine uoce puer:
Me lædet, ſi multa tibi dabit oſcula mater,
Me ſoror, & cum qua dormit amica ſimul:
Omnia me lædent. timidus ſum. ignoſce timori.
Et miſer in tunica ſuſpicor eſſe uirum.
His olim, ut fama eſt, uitijs ad prœlia uentum eſt:
His Troiana uides funera principijs.
Aſpera Centauros eadem dementia iuſſit
Frangere in aduerſum pocula Pirithoum.
Cur exempla petam Graium? tu criminis auctor
Nutritus duro Romule lacte Lupæ:
Tu rapere intactas docuiſti impune Sabinas.
Per te nunc Romæ quidlibet audet Amor.
Felix Admeti coniux, & lectus Vlyſſis,
Et quæcunque uiri femina limen amat:
Templa Pudicitiæ quid opus ſtatuiſſe puellis,
Si cuiuis nuptæ quidlibet eſſe licet?
Quæ manus obſcœnas depinxit prima tabellas,
Et poſuit caſta turpia uiſa domo,
Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos,
Nequitiæq; ſuæ noluit eſſe rudes.
Ah gemat, in terris iſta qui protulit arte,
Iurgia ſub tacita condita lætitia:
Non iſtis olim uariabant tecta figuris,
Cum paries nullo crimine pictus erat.
Sed non immerito uelauit aranea fanum,
Et mala deſertos occupat herba deos,

Quos igitur tibi custodes, quæ limina ponam,
Quæ nunquam ſupra pes inimicus eat?
Nam nihil inuitæ triſtis cuſtodia prodeſt:
Quam peccare pudet, Cynthia, tuta ſat eſt.
Vxor me nunquam, nunquam me ducet amica:
Semper amica mihi, ſemper & uxor eris.

AD CYNTHIAM.

GAVISA *eſt certe ſublatam Cynthia legem;*
Qua quondam edicta, flemus uterque diu.
Ni nos diuideret. quamuis diducere amantes
Non queat inuitos Iuppiter ipſe duos.
At magnus Cæſar, ſed magnus Cæſar in armis.
Deuictæ gentes nil in amore ualent.
Nam citius paterer caput hoc diſcedere collo,
Quàm poſſem nuptæ perdere amore faces.
An ego tranſirem tua limina clauſa maritus
Reſpiciens udis perdita luminibus?
Ah mea tum quales caneret tibi Cynthia cantus
Tibia, funeſta triſtior illa tuba.
Vnde mihi patrijs natos præbere triumphis?
Nullus de noſtro ſanguine miles erit.
Quòd ſi uera meæ comitarem caſtra puellæ,
Non mihi ſat magnus Caſtoris iret equus.
Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hibernos lacta Boryſthenidas.
Tu mihi ſola places: placeam tibi Cynthia ſolus.
Hic erit & patrio ſanguine pluris amor.

AD AMICVM.

ERIPITVR nobis iam pridem cara puella,
Et tu me lacrymas fundere amice uetas?
Nullæ ſunt inimicitiæ, niſi amoris, acerbæ. Amicitiæ amo acerbæ.
Ipſum me iugula, lenior hoſtis ero.
Poſſum ego in alterius poſitam ſpectare lacerto?
Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea eſt?
Omnia uertuntur, certe uertuntur amores.
Vinceris, aut uincis, hæc in amore rota eſt.

*

Magni ſæpe duces, magni cecidere tyranni:
Et Thebæ ſteterant, altaq; Troia fuit.
Munera quanta dedi, uel qualia carmina feci:
Illa tamen nunquam ferrea dixit, amo.
Ergo iam multos nimium temerarius annos,
Improba qui tulerim teq;, tuamq; domum.
Ecquando ire tibi liber ſum uiſus? an uſque
In noſtrum iacies uerba ſuperba caput?
Sic igitur prima moriere ætate Properti:
Sed morere; interitu gaudeat illa tuo.
Exagitet noſtros manes, ſectetur & umbras,
Inſultetq; rogis, calcet & oſſa mea.
Quid? non Antigones tumulo Bœotius Hæmon
Corruit ipſe ſuo ſaucius enſe latus?
Et ſua cum miſeræ permiſcuit oſſa puellæ,
Qua ſine Thebanam noluit ire domum?
Sed non effugies: mecum moriaris oportet:

Hoc eodem ferro ſtillet uterque cruor.
Quamuis iſta mihi mors eſt inhoneſta futura,
Mors inhoneſta quidem, tu moriere tamen.
Ille etiam abrepta deſertus coniuge Achilles
Ceſſare in tectis pertulit arma ſua.
Viderat ille fuga tractos in littore Achiuos,
Feruere & Hectorea Dorica caſtra face.
Viderat informem multa Patroclon arena
Porrectum, & ſparſas cæde iacere comas.
Omnia formoſam propter Briſeida paſſus.
Tantus in erepto ſæuit amore dolor.
At poſtquam ſera captiua eſt reddita pœna,
Fortem illum Aemonijs Hectora traxit equis.
Inferior multo cum ſim uel Marte, uel armis,
Mirum ſi de me iure triumphat Amor.

AD AMICAM DE RIVALI.

ISTE quod eſt, ego ſæpe fui; ſed fors et in hora
Hoc ipſo eiecto carior alter erit.
Penelope poterat bis denos ſalua per annos
Viuere, tam multis femina digna procis,
Coniugium falſa poterat differre Minerua,
Nocturno ſoluens texta diurna dolo.
Viſura & quamuis nunquam ſperaret Vlyſſem,
Illum expectando facta remanſit anus.
Nec non exanimem amplectens Briſeis Achillem
Candida ueſana uerberat ora manu.
Et dominum lauit mærens captiua cruentum,
Appoſitum fluuijs in Simoenta uadis,

Fœdauitq́; comas, & tanti corpus Achillis,
Maximaq́; in parua ſuſtulit oſſa manu,
Quando ibi nec Peleus aderat, nec cærula mater,
Scyria nec uiduo Deidamia uiro.
Tunc igitur ueris gaudebat Græcia natis,
Tunc etiam felix inter & arma pudor.
At tu non una potuiſti nocte uacare
Impia, non unum ſola manere diem.
Quin etiam multo duxiſti pocula riſu.
Forſitan & de me uerba fuere mala.
Hic etiam petitur, qui te prius ipſe reliquit.
Di faciant iſto capta fruare uiro.
Hæc mihi uota tuam propter ſuſcepta ſalutem,
Cum capite hoc Stygiæ iam peterentur aquæ,
Et lectum flentes circumſtaremus amici?
Hic ubi tum (pro dij) perfida, quis ue fuit?
Quid ſi longinquos retinerer miles ad Indos?
Aut mea ſi ſtaret nauis in Oceano?
Sed uobis facile eſt uerba, & componere fraudes.
Hoc unum didicit femina ſemper opus.
Non ſic incerto mutantur flamina Syrtes,
Nec folia hiberno tam tremefacta noto,
Quàm cito feminea non conſtat fœdus in ira,
Siue ea cauſſa grauis, ſiue ea cauſſa leuis.
Nunc quoniam iſta tibi placuit ſententia, cedam.
Tela precor pueri figite acuta magis.
Figite certantes, atque hanc mihi ſoluite uitam.
Sanguis erit uobis maxima palma meus.
Sidera ſunt teſtes, & matutina pruina,

Et

Et furtim miſero ianua aperta mihi,
Te nihil in uita nobis acceptius unquam.
Nunc quoque eris, quamuis ſis inimica mihi.
Nec domina ulla meo ponet ueſtigia lecto.
Solus ero, quoniam non licet eſſe tuum.
Atque utinam, ſi forte pios eduximus annos,
Ille uir in medio fiat amore lapis.
Non ob regna magis diris cecidere ſub armis
Thebani media non ſine matre duces,
Quàm mihi ſi media liceat pugnare puella:
Mortem ego non fugiam morte ſubire tua.

AD MVSAM.

IAM tempus luſtrare alijs Helicona choreis,
Et campum Hæmonio iam dare tempus equo.
Iam libet & fortes memorare ad prœlia turmas;
Et Romana mei dicere caſtra ducis.
Quòd ſi deficiant uires, audacia certe
Laus erit in magnis, & uoluiſſe ſat eſt.
Aetas prima canat Veneres, extrema tumultus.
Bella canam, quando ſcripta puella mea eſt.
Nunc uolo ſubducto grauior procedere uultu:
Nunc aliam citharam me mea muſa docet.
Surge anima ex humili iam carmine: ſumite uires
Pierides: magni nunc erit oris opus.
Iam negat Euphrates equitem poſt terga tueri
Parthorum, & Craſſos ſe tenuiſſe dolet.
India quin Auguſte tuo dat colla triumpho,
Et domus intactæ te tremit Arabiæ.

Et ſi qua extremis tellus ſe ſubtrahit oris,
  Sentiet illa tua poſtmodo uicta manus.
Hæc ego caſtra ſequar uates. tua caſtra canendo,
  Magnus ero. ſeruent hunc mihi fata diem.
Vt caput in magnis ubi non eſt tangere ſignis,
  Ponitur hic imos ante corona pedes.
Sic nos nunc inopes laudis conſcendere carmen,
  Pauperibus ſacris uilia thura damus.
Nondum etiam Aſcræos norũt mea carmina fontes,
  Sed modo Permeſſi flumine lauit Amor.

AD CYNTHIAM.

SCRIBANT de te alij, uel ſis ignota, licebit.
  Ludet, qui ſterili ſemina ponit humo.
Omnia, crede mihi, tecum uno munera lecto
  Auferet extremi funeris atra dies:
Et tua tranſibit contemnens oſſa uiator,
  Nec dicet, cinis hic docta puella fuit.

DE AMORE.

QVICVNQVE ille fuit, puerũ qui pinxit Amo
  Non ne putas miras hunc habuiſſe manus? (rem
Is primum uidit, ſine ſenſu uiuere amantes,
  Et leuibus curis magna perire bona.
Idem non fruſtra uentoſas addidit alas,
  Fecit & humano corde uolare deum.
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda,
  Noſtráq; non ullis permanet aura locis.
Et merito hamatis manus eſt armata ſagittis,

Et pharetra ex humero Gnoſia utroque ſonat
Ante ferit quoniam, tuti quàm cernimus hoſtem,
Nec quiſquam ex illo uulnere ſanus abit.
In me tela manent, manet & puerilis imago,
Sed certe pennas perdidit ille ſuas.
Euolat è noſtro quoniam de pectore nuſquam,
Aſſiduusq; meo ſanguine bella gerit.
Quid tibi iucundum ſiccis habitare medullis?
Si pudor eſt, alio traijce tela tua.
Intactos iſto ſatius tentare ueneno.
Non ego, ſed tenuis uapulat umbra mea:
Quam ſi perdideris, quis erit, qui talia cantet?
Hæc mea muſa leuis, gloria magna tua eſt,
Quæ caput, & digitos, & lumina nigra puellæ,
Et canit, ut ſoleant molliter ire pedes.

AD CYNTHIAM.

NON *tot Achæmenijs armantur Suſa ſagittis,*
Spicula quot noſtro pectore fixit Amor.
Hic me tam graciles uetuit contemnere muſas,
Iuſſit & Aſcræum ſic habitare nemus:
Non ut Pieriæ quercus mea uerba ſequantur,
Aut poſſim Iſmaria ducere ualle feras:
Sed magis ut noſtro ſtupefiat Cynthia uerſu.
Tunc ego ſim Inachio notior arte Lino.
Non ego ſum formæ tantum mirator honeſtæ,
Nec ſi qua illuſtres femina iactat auos.
Me iuuet in gremio doctæ legiſſe puellæ,
Auribus & puris ſcripta probaſſe mea.

Hæc ubi contigerint, populi confuſa ualeto
Fabula: nam domina iudice tutus ero.
Quòd ſi forte bonas ad pacem uerterit aures,
Poſſum inimicitias tunc ego ferre Iouis.
Quandocunque igitur noſtros mors claudet ocellos,
Accipe quæ ſerues funeris acta mei.
Nec mea tunc longa ſpatietur imagine pompa,
Nec tuba ſit fati uana querela mei:
Nec mihi tunc fulcro ſternatur lectus eburno,
Nec ſit in Attalico mors mea nixa toro.
Deſit odoriferis ordo mihi lancibus. aſſint
Plebeÿ paruæ funeris exequiæ.
Sat ſit magna mei, ſi tres ſint, pompa libelli,
Quos ego Perſephonæ maxima dona feram.
Tu uero nudum pectus lacerata ſequeris,
Nec fueris nomen laſſa uocare meum:
Oſculaq; in gelidis pones ſuprema labellis,
Cum dabitur Syrio munere plenus onyx.
Deinde, ubi ſuppoſitus cinerem mi fecerit ardor,
Accipiat manes paruula teſta meos:
Et ſit in exiguo laurus ſuperaddita buſto,
Quæ tegat extincti funeris umbra locum.
Et duo ſint uerſus: Qui nunc iacet arida puluis,
Vnius hic quondam ſeruus amoris erat.
Nec minus hæc noſtri noteſcet fama ſepulcri,
Quàm fuerant Phthÿ buſta cruenta uiri.
Tu quoque, ſi quando uenies ad fata, memento
Hoc iter, ad lapides cana ueni memores.
Interea caue, ſis nos aſpernata ſepultos,

Non nihil ad uerum conſcia terra.
Atque utinam primis animam me ponere cunis
Iuſſiſſet quæuis de tribus una ſoror.
Nam quò tam dubiæ ſeruetur ſpiritus horæ?
Neſtoris eſt uiſus poſt tria ſæcla cinis.
Si tam longæuæ minuiſſet fata ſenectæ
Gallicus Iliacis miles in aggeribus;
Non ille Antilochi uidiſſet corpus humati,
Diceret aut, ò mors cur mihi ſera uenis?
Tu tamen amiſſo non nunquam flebis amico.
Fas eſt præteritos ſemper amare uiros.
Teſtis, qui niueum quondam percuſſit Adonim
Venantem Idalio uertice, durus aper.
Illis formoſum fleuiſſe paludibus, illuc
Diceris effuſa tu Venus iſſe coma.
Sed fruſtra mutos reuocabis Cynthia manes.
Nam mea quid poterunt oſſa minuta loqui?

LAETATVR POTITVS AMICA.

NON *ita Dardanio gauiſus Atrida triumpho eſt,*
Cum caderent magnæ Laomedontis opes;
Nec ſic errore exacto lætatus Vlyſſes,
Cum tetigit caræ littora Dulichiæ;
Nec ſic Electra ſaluum cum aſpexit Oreſtem,
Cuius falſa tenens fleuerat oſſa ſoror;
Nec ſic incolumem Minois Theſea uidit,
Dædaleum lino cum duce rexit iter;
Quanto ego præterita collegi gaudia nocte.
Immortalis ero, ſi altera talis erit.

At, dum demiſſis ſupplex ceruicibus ibam,
Dicebar ſicco uilior eſſe lacu.
Nec mihi iam faſtus opponere quærit iniquos,
Nec mihi ploranti lenta ſedere poteſt.
Atque utinam non tam ſero mihi nota fuiſſet
Conditio: cineri nunc medicina datur.
Ante pedes cæcis lucebat ſemita nobis.
Scilicet inſano nemo in amore uidet.
Hoc ſenſi prodeſſe magis. contemnite amantes.
Sic hodie ueniet, ſi qua negauit heri.
Pulſabant alij fruſtra, dominamq; uocabant.
Mecum habuit poſitum lenta puella caput.
Hæc mihi deuictis potior uictoria Parthis:
Hæc ſpolia, hæc reges, hæc mihi currus erunt.
Magna ego dona tua figam Cytherea columna,
Taleq; ſub noſtro nomine carmen erit.
Has pono ante tuas tibi diua Propertius ædes
Exuuias, tota nocte receptus amans.
Nunc ad te mea lux ueniet mea littora nauis
Seruata. an medijs ſidat onuſta uadis?
Et, ſi forte aliqua nobis mutabere culpa,
Veſtibulum iaceam mortuus ante tuum.

NARRAT VOLVPTATES SVAS.

O' ME *felicem, nox ò mihi candida, & ò tu*
Lectule delicijs facte beate meis,
Quàm multa appoſita narramus uerba lucerna,
Quantaq;, ſublato lumine, rixa fuit.
Nam modo nudatis mecum eſt luctata papillis,

Interdum tunica duxit operta moram.
Illa meos ſomno laſſos patefecit ocellos
Ore ſuo, & dixit, ſiccine lente iaces?
Quàm uario amplexu mutamus brachia, quantum
Oſcula ſunt labris noſtra morata tuis.
Non iuuat in cæco Venerem corrumpere motu.
Si neſcis, oculi ſunt in amore duces.
Ipſe Paris nuda fertur periÿſſe Lacæna,
Cum Menelaeo ſurgeret è thalamo.
Nudus & Endymion Phœbi cepiſſe ſororem
Dicitur, & nudæ concubuiſſe deæ.
Quòd ſi pertendens animo ueſtita cubaris,
Sciſſa ueſte meas experiere manus:
Quin etiam, ſi me ulterius prouexerit ira,
Oſtendes matri brachia læſa tuæ.
Nec dum inclinatæ prohibent te ludere mammæ.
Viderit hæc, ſi quam iam peperiſſe pudet.
Dum nos fata ſinunt, oculos ſatiemus amore.
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies.
Atque utinam hærentes ſic nos uincire catena
Velles, ut nunquam ſolueret ulla dies.
Exemplo iunctæ tibi ſint in amore columbæ,
Maſculus & tutum femina coniugium.
Errat, qui finem ueſani quærit amoris.
Verus amor nullum nouit habere modum.
Terra prius falſo partu deludet arantes,
Et citius nigros ſol agitabit equos,
Fluminaq; ad caput incipient reuocare liquores,
Aridus & ſicco gurgite piſcis erit,

Quàm

Quàm poſſim noſtros alio transferre calores.
Huius ero uiuus, mortuus huius ero.
Quòd mihi ſi ſecum tales concedere noctes
Illa uelit, uitæ longus & annus erit.
Si dabit hæc multas, fiam immortalis in illis.
Nocte una quiuis uel deus eſſe poteſt.
Qualem ſi cuncti uellent decurrere uitam,
Et preſſi multo membra iacere mero,
Non ferrum crudele eſſet, neque bellica nauis,
Nec noſtra Actiacum uerteret oſſa mare;
Nec toties proprijs circum oppugnata triumphis
Laſſa foret crines ſoluere Roma ſuos.
Hæc certe merito poterunt laudare minores.
Læſerunt nullos pocula noſtra deos.
Tu modo, dum licet, hunc fructum ne deſere uitæ.
Omnia ſi dederis, oſcula pauca dabis.
At ueluti folia arentes liquere corollas,
Quæ paſſim calathis ſtrata natare uides:
Sic nobis, qui nunc magnum ſperamus amantes,
Forſitan includet craſtina fata dies.

AD CYNTHIAM.

PRAETOR *ab Illyricis uenit modo Cynthia terris,*
Maxima præda tibi, maxima cura mihi.
Non potuit ſaxo uitam poſuiſſe Cerauno.
Ah Neptune, tibi qualia dona darem.
Nunc ſine me plena fiunt conuiuia menſa:
Nunc ſine me tota ianua nocte patet.
Quare, ſi ſapis, oblatas ne deſere meſſes,

Et ſtolidum pleno uellere carpe pecus.
Deinde, ubi conſumpto reſtabit munere pauper;
Dic, alias iterum nauiget Illyrias.
Cynthia non ſequitur faſces, nec curat honores.
Semper amatorum ponderat illa ſinus.
At tu nunc noſtro Venus ò ſuccurre dolori,
Rumpat ut aſſiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus quiuis mercatur amorem?
Iuppiter, indigna merce puella perit.
Semper in Oceanum mittit me quærere gemmas,
Et iubet ex ipſa tollere dona Tyro.
Atque utinam Romæ nemo eſſet diues, & ipſe
Straminea poſſet dux habitare caſa.
Nunquam uenales eſſent ad munus amicæ;
Atque una fieret cana puella domo.
Non quia ſeptenas noctes ſeiuncta cubaris,
Candida tam fœdo brachia fuſa uiro;
Non quia peccaris, teſtor te; ſed quia uulgo
Formoſis leuitas ſemper amica fuit.
Barbarus excuſſis agitat ueſtigia lumbis,
Et ſubito felix nunc mea regna tenet.
Aſpice quid donis Eriphyle inuenit amaris,
Arſerit & quantis nupta Creuſa malis.
Nulla ne ſedabit noſtros iniuria fletus?
An dolor hic uitijs neſcit abeſſe ſuis?
Tot iam abiere dies, cum me nec cura theatri,
Nec tetigit campi, nec mea muſa iuuat.
Ah pudeat certe, pudeat: niſi forte, quod aiunt,
Turpis amor ſurdis auribus eſſe ſolet.

Cerne

Cerne ducem, modo qui fremitu compleuit inani
Actia damnatis æquora militibus.
Hunc infamis amor uerſis dare terga carinis
Iuſſit, & externo quærere in orbe fugam.
Cæſaris hæc uirtus, & gloria Cæſaris hæc eſt.
Illa, qua uicit, condidit arma manu.
Sed quaſcunque tibi ueſtes, quoſcunque ſmaragdos,
Quos ue dedit flauo lumine chryſolithos,
Hæc uideam rapidas in uanum ferre procellas,
Quæ tibi terra uelim, quæ tibi fiet aqua.
Non ſemper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter, & ſurda negligit aure preces.
Vidiſtin' toto ſonitus percurrere cælo?
Fulminaq; ætherea deſiluiſſe domo?
Non hæc Pleiades faciunt, neque aquoſus Orion:
Nec ſic de nihilo fulminis ira cadit.
Periuras tunc ille ſolet punire puellas,
Deceptus quoniam fleuit & ipſe deus.
Quare ne tibi ſit tanti Sidonia ueſtis,
Vt timeas quoties nubilus Auſter erit.

DE EXCLVSIONE.

MENTIRI *noctem, promiſſis ducere amantem,*
Hoc erit infectas ſanguine habere manus.
Horum ego ſum uates, quoties deſertus amaras
Expleui noctes fractus utroque toro.
Vel tu Tantalea moueare ad flumina ſorte,
Vt liquor arenti fallat ab ore ſitim:
Vel tu Siſyphios licet admirere labores,

Difficile ut toto monte uolutet onus:
Durius, in terris nihil eſt, quod uiuat amante,
Nec modo ſi ſapias, quod minus eſſe uelis.
Quem modo felicem, inuidia admirante, ferebant,
Nunc decimo admittor uix ego quoque die.
Nunc iacere è duro corpus iuuat impia ſaxo,
Sumere & in noſtras trita uenena manus.
Nunc licet in triuijs ſicca requieſcere luna,
Aut per rimoſas mittere uerba fores.
Quod quamuis ita ſit, dominam mutare cauebo.
Tum flebit, cum mi ſenſerit eſſe fidem.

AD CYNTHIAM.

ASSIDVAE *multis odium peperere querelæ.*
Frangitur in tacito femina ſæpe uiro.
Si quid uidiſti, ſemper uidiſſe negato:
Aut ſi quid doluit forte, dolere nega.
Quid ſi iam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret ſciſſas languida ruga genas?
At non Tithoni ſpernens Aurora ſenectam
Deſertum Eoa paſſa iacere domo eſt.
Illum ſæpe ſuis decedens fouit in ulnis,
Quàm prius adiunctos ſedula lauit equos.
Illum ad uicinos cum amplexa quieſceret Indos,
Maturos iterum eſt queſta redire dies.
Illa deos currum conſcendens dixit iniquos,
Inuitum & terris præſtitit officium,
Cum maiora ſenis Tithoni gaudia uiui,
Quàm grauis, amiſſo Memnone, luctus erat.

Cum ſene non puduit talem dormire puellam,
Et canæ toties oſcula ferre comæ.
At tu etiam iuuenem odiſti me perfida, cum ſis
Ipſa anus haud longa curua futura die.
Quin ego diminuo curam, quòd ſæpe Cupido
Huic malus eſſe ſolet, cui bonus ante fuit.
Nunc etiam infectos demens imitare Britanos,
Ludis & extremo tincta nitore caput.
Vt natura dedit, ſic omnis recta figura.
Turpis Romano Belgicus ore color.
Illi ſub terris fiant mala multa puellæ,
Quæ mentita ſuas uertit inepta comas.
De me, mi certe poteris formoſa uideri;
Mi formoſa ſatis, ſi modo ſæpe uenis.
An, ſi cæruleo quædam ſua tempora fuco
Tinxerit, iccirco cærula forma bona eſt?
Cum tibi nec frater, nec ſit tibi filius ullus,
Frater ego, & tibi ſim filius unus ego.
Ipſe tuus ſemper tibi ſit cuſtodia lectus,
Nec nimis ornata fronte ſedere uelis.
Credam ego, narranti noli committere famæ:
Et terram rumor tranſilit, & maria.

AD CYNTHIAM.

ETSI, *me inuito, diſcedis Cynthia Roma,*
Lætor quòd ſine me deuia rura colis.
Nullus erit caſtis iuuenis corruptor in agris,
Qui te blanditijs non ſinat eſſe probam.
Nulla neque ante tuas orietur rixa feneſtras;

Nec tibi clamatæ ſomnus amarus erit.
Sola eris, & ſolos ſpectabis Cynthia montes,
Et pecus, & fines pauperis agricolæ.
Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
Fanaq; peccatis plurima cauſſa tuis.
Illic aſſidue tauros ſpectabis arantes,
Et uitem docta ponere falce comas:
Atque ibi rara feres inculto thura ſacello,
Hœdus ubi agreſtes corruet ante focos.
Protinus & nuda choreas imitabere ſura;
Omnia ab externo ſint modo tuta uiro.
Ipſe ego uenabor: iam nunc me ſacra Dianæ
Suſcipere, & Veneri ponere uota iuuat.
Incipiam captare feras, & reddere pinu
Cornua, & audaces ipſe monere canes:
Non tamen, ut uaſtos auſim tentare leones,
Aut celer agreſtes comminus ire ſues.
Hæc igitur mihi ſit, lepores, audacia, molles
Excipere, & ſtricto figere auem calamo,
Quà formoſa ſuo Clitumnus flumina luco
Integit, & niueos abluit unda boues.
Tu, quoties aliquid conabere, uita, memento
Venturum paucis me tibi luciferis.
Sic me nec ſolæ poterunt auertere ſiluæ,
Nec uaga muſcoſis flumina fuſa iugis,
Quin ego in aſſidua mutem tua nomina lingua.
Abſenti nemo non nocuiſſe uelit.

AD CYNTHIAM.

QVID fles abducta grauius Briſeide? quid fles
Anxia

Anxia captiua triſtius Andromacha?
Quid ue mea de fraude deos inſana fatigas?
Quid quereris noſtram ſic cecidiſſe fidem?
Non tam nocturna uolucris funeſta querela
Attica Cecropijs obſtrepit in folijs:
Nec tantum Niobe bis ſex ad buſta ſuperba
Solicito lacrymans defluit à Sipylo.
Me licet æratis aſtringant brachia nodis;
Sint mea uel Danaes condita membra domo;
In te ego & æratas rumpam, mea uita, catenas,
Ferratam Danaes tranſiliamq́; domum.
De te quodcunque ad ſurdas mihi dicitur aures:
Tu modo ne dubita de grauitate mea.
Oſſa tibi iuro per matris, & oſſa parentis,
(Si fallo; cinis heu ſit mihi uterque grauis)
Me tibi ad extremas manſurum, uita, tenebras.
Ambos una fides auferet, una dies,
Quòd ſi nec nomen, nec me tua forma teneret;
Poſſet ſeruitium mite tenere tuum.
Septima iam plenæ deducitur orbita lunæ,
Cum de me, & de te compita nulla tacent.
Interea nobis non nunquam ianua mollis,
Non nunquam lecti copia facta tui:
Nec mihi muneribus nox ulla eſt empta beatis,
Quicquid eram, hoc animi gratia magna tui.
Cum te tam multi peterent, tu me una petiſti,
Poſſum ego naturæ non meminiſſe tuæ?
Tunc me uel tragicæ uexetis Erinnyes, & me
Inferno damnes Aeacè iudicio;

Atque inter Tityi uolucres mea pœna uagetur

Tumq; ego Siſyphio ſaxa labore geram.

Nec tu ſupplicibus me ſis uenerata tabellis.

Vltima talis erit, quæ mea prima fides.

Hoc mihi perpetuo ius eſt, quòd ſolus amator.

Nec cito deſiſto, nec temere incipio.

AD CYNHTIAM DE PANTHO.

AH quantum de me Panthi tibi pagina finxit,

Tantum illi Pantho ne ſit amica Venus.

Sed tibi iam uideor Dodona uerior augur:

Vxorem ille tuus pulcher amator habet.

Tot noctes periere: nihil pudet. aſpice, cantat

Liber: tu nimium credula ſola iaces.

Et nunc inter eos tu ſermo es: te ille ſuperbus

Dicit ſe inuito ſæpe fuiſſe domi.

Diſpereꝫam, ſi quicquam aliud, quàm gloria, de te

Quæritur: has luades ille maritus habet.

Colchida ſic hoſpes quondam decepit Iaſon.

Eiecta eſt, tenuit nanque Creuſa domum.

Sic à Dulichio iuuene eſt eluſa Calypſo.

Vidit amatorem pandere uela ſuum.

Ah nimium faciles aurem præbere puellæ.

Diſcite, deſertæ, non temere eſſe bonæ.

Huic quoque, qui reſtat, iam pridem quæritur alter.

Experta in primo ſtulta cauere poteſt.

Nos quocunque loco, nos omni tempore tecum,

Siue ægra pariter, ſiue ualente, ſumus.

AD DEMOPHONTEM.

SCIS here mi multas pariter placuiſſe puellas,
Scis mihi Demophoon multa uenire mala.
Nulla meis fruſtra luſtrantur compita plantis.
O nimis exitio nata theatra meo.
Siue aliquis molli deducit candida geſtu
Brachia, ſeu uarios incinit ore modos;
Interea noſtri quærunt ſibi uulnus ocelli,
Candida non tecto pectore ſi qua ſedet.
Siue uagi crines puris in frontibus errant,
Indica quos medio ueritice gemma tenet.
Quæ ſi forte aliquid uultu mihi dura negarat,
Frigida de tota fronte cadebat aqua.
Quæris Demophoon cur ſim tam mollis in omnes.
Quod quæris, quare non habet ullus amor?
Cur aliquis ſacris laniat ſua brachia cultris?
Et Phrygis inſanos cæditur ad numeros?
Vnicuique dedit uitium natura creato.
Mi Fortuna aliquid ſemper amare dedit.
Me licet & Thamyræ cantoris fata ſequantur:
Nunquam ad formoſas inuide cæcus ero.
Sed, tibi ſi exiles uideor tenuatus in artus:
Falleris: haud unquam eſt culta labore Venus.
Percontere licet: ſæpe eſt experta puella
Officium tota nocte ualere meum.
Iuppiter Alcmenæ geminas requieuerat arctos,
Et cælum noctu bis ſine rege fuit:
Nec tamen iccirco languens ad fulmina uenit.

Nullus

Nullus amor uires eripit ipſe ſuas.
Quid cum è complexu Briſeidos iret Achilles,
Num fugere minus Theſſala tela Phryges?
Quid ferus Andromachæ lecto cum ſurgeret Hector,
Bella Mycenææ non timuere rates?
Ille uel hic claſſes poterat, uel perdere muros.
Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
Aſpice uti cælo modo ſol, modo luna miniſtret:
Sic etiam nobis una puella parum eſt.
Altera me cupidis teneat, foueatq; lacertis:
Altera, ſi quando eſt, non ſinat eſſe locum:
Aut, ſi forte irata meo ſit facta miniſtro,
Vt ſciat eſſe aliam, quæ uelit eſſe mea.
Nam melius duo defendunt retinacula nauem,
Tutius & geminos anxia mater alit.
Aut, ſi es dura, nega: ſin es non dura, uenito.
Quid iuuat in nullo pondere uerba loqui?
Hic unus dolor eſt ex omnibus acer amanti,
Speranti ſubito ſi qua uenire negat.
Quanta illum toto uerſant ſuſpiria lecto,
Cum recipi, quem non nouerit, ille putat.
Et rurſum puerum quærendo audita fatigat:
Quem, quæ ſcire timet, dicere plura iubet.

DE AMORIS SERVITVTE.

CVI *fuit indocti fugienda hæc ſemita uulgi,*
Ipſa petita lacu nunc mihi dulcis aqua eſt.
Ingenuus quiſquam alterius dat munera ſeruo,
Vt commiſſa ſuæ uerba ferat dominæ?

Et quærit toties, quænam nunc porticus illam
Integit? & campo quo mouet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris, quos dicit fama labores
Herculis, ut ſcribat, muneris ecquid habes?
Cernere uti poſſis uultum cuſtodis auari,
Captus & immunda ſæpe latere caſa.
Quàm care ſemel in toto nox uertitur anno.
Ah pereant, ſi quos ianua clauſa iuuat.
Contra reiecto quæ libera uadit amictu,
Cuſtodum & nullo ſepta tumore, placet;
Cui ſæpe immundo Sacra conteritur uia ſocco,
Nec ſinit eſſe moram, ſi quis adire uelit.
Differet hæc nunquam, nec poſcet garula, quæ te
Aſtrictus ploret ſæpe dediſſe pater.
Nec dicet, timeo: propera iam ſurgere quæſo:
Infelix hodie uir mihi rure uenit.
Et quas Euphrates, & quas mihi miſit Orontes
Me capiant. nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli iam reſtat amanti.
Nullus liber erit, ſi quis amare uolet.

DE CYNTHIA IN AEMVLVM.

TV *loqueris, cum ſis iam toto fabula libro,*
Et tua ſit toto Cynthia lecta foro.
Cui non his uerbis aſpergat tempora ſudor?
Aut pudor ingenuus, aut reticendus, amor?
Quòd ſi iam facilis ſpiraret Cynthia nobis;
Non ego nequitiæ dicerer eſſe caput.
Nec ſic per totam infamis traducerer urbem,

Vrerer

Vrerer & quamuis, nomine uerba darem.
Quare ne tibi ſit mirum me quærere uiles.
Parcius infamant. num tibi cauſſa leuis?
Et modo pauonis caudæ flabella ſuperbæ,
Et manibus dura frigus habere pila,
Et cupit iratum talos me poſcere eburnos,
Quæq; nitent ſacra uilia dona uia.
Ac peream, ſi me iſta mouent diſpendia: ſed me
Fallaci dominæ iam pudet eſſe iocum.
Hoc erat in primis, quod me gaudere iubebas?
Tam te formoſam non pudet eſſe leuem?
Vna, aut altera nox nondum eſt in amore peracta,
Et dicor lecto iam grauis eſſe tuo.
Me modo laudabas, & carmina noſtra legebas.
Ille tuus pennas tam cito uertit amor.
Contendat mecum ingenio, contendat & arte,
In primis una diſcat amare domo.
Si libitum tibi erit, Lernæas pugnet ad hydras,
Et tibi ab Heſperio mala dracone ferat.
Tetra uenena libens, & naufragus ebibat undas,
Et nunquam pro te deneget eſſe miſer.
Quos ûtinam in nobis uita experiare labores,
Iam tibi de timidis iſte proteruus erit,
Qui nunc ſe in timidum iactando uenit honorem.
Diſſidium uobis proximus annus erit.
At me non ætas mutabit tota ſibyllæ,
Non labor Alcidæ, non niger ille dies.
Tu mea compones, & dices: oſſa Properti
Hæc tua ſunt, eheu tu mihi certus eras.

Certus

Certus eras eheu, quamuis nec ſanguine auito
Nobilis, & quamuis non ita diues eras.
Nil ego non patiar, nunquam me iniuria mutat.
Ferre, ego, formoſam, nullum onus eſſe puto.
Credo ego non paucos iſta perijſſe figura;
Credo ego, ſed multos non habuiſſe fidem.
Paruo dilexit ſpatio Minoida Theſeus,
Phyllida Demophoon, hoſpes uterque malus.
Iam tibi Iaſonia nota eſt Medea carina,
Et modo ſeruato ſola relicta uiro.
Dura eſt, quæ multis ſimulatum fingit amorem,
Et ſe plus uni ſi qua parare poteſt.
Noli nobilibus, noli conferre beatis.
Vix uenit, extremo qui legat oſſa die.
Ii tibi nos erimus: ſed tu potius, precor, ut me
Demiſſis plangas pectora nuda comis.

AD CYNTHIAM.

VNICA *nata meo pulcherrima cura dolori,*
Excludit quoniam ſors mea ſæpe, ueni.
Iſta meis fiet notiſſima forma libellis,
Calue tua uenia, pace Catulle tua.
Miles depoſitis annoſus ſecubat armis:
Grandæuiq; negant ducere aratra boues:
Putris & in uacua requieſcit nauis arena:
Et uetus in templo bellica parma uacat.
At me ab amore tuo deducet nulla ſenectus,
Siue ego Tithonus, ſiue ego Neſtor ero.
Non ne fuit ſatius duro ſeruire tyranno?

Et gemere in tauro ſæue Perille tuo?
Gorgonis & ſatius fuit obdureſcere uultu?
Caucaſias etiam ſi pateremur aues?
Sed tamen obſcura teritur rubigine mucro
Ferreus, & paruo ſæpe liquore ſilex.
At nullo dominæ teritur ſublimine amor, qui
Reſtat, & immerita ſuſtinet aure minas.
Vltro contemptus rogat, & peccaſſe fatetur
Læſus, & inuitis ipſe redit pedibus.
Tu quoque, qui pleno faſtus aſſumis amore,
Credule, nulla diu femina pondus habet.
An quiſquam in medijs perſoluit uota procellis?
Cum ſæpe in portu fracta carina natet?
Aut prius infecto depoſcit præmia curſu,
Septima quàm metam triuerit arte rota?
Mendaces ludunt flatus in amore ſecundi.
Si qua uenit ſero, magna ruina uenit.
Tu tamen interea, quamuis te diligat illa,
In tacito cohibe gaudia clauſa ſinu.
Nanque in amore ſuo ſemper ſua maxima cuique
Neſcio quo pacto uerba nocere ſolent.
Quamuis te perſæpe uocet, ſemel ire memento.
Inuidiam quod habet, non ſolet eſſe diu.
Et, ſi ſæcla forent antiquis grata puellis,
Eſſem ego quod nunc tu. tempore uincor ego.
Non tamen iſta meos mutabunt ſæcula mores.
Vnuſquiſque ſua nouerit ire uia.
At uos, qui officia in multos reuocatis amores,
Quantum ſic cruciat lumina ueſtra dolor.

Vidiſtis pleno teneram candore puellam,
Vidiſtis fuſco. dulcis uterque color.
Vidiſtis quandam Argiua prodire figura,
Vidiſtis noſtras. utraque forma rapit.
Illáq; plebeio, uel ſit ſandycis amictu,
Hæc, atque illa mali uulneris una uia eſt.
Cum ſatis una tuis inſomnia portet ocellis,
Vna ſit & cuiuis femina multa mala.

Ad Cynthiam de ſomnio naufragij.

VIDI *ego te in ſomnis fracta, mea uita, carina*
Ionio laſſas ducere rore manus,
Et quæcunque in me fueras mentita, fateri,
Nec iam humore graues tollere poſſe comas:
Qualem purpureis agitauit fluctibus Hellen,
Aurea quam molli tergore uexit ouis.
Quàm timui, ne forte tuum mare nomen haberet,
Atque tua labens nauita fleret aqua.
Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cum Caſtore fratri,
Quæq; tibi excepi tum dea Leucothoe.
At tu, uix primas extollens gurgite palmas,
Sæpe meum nomen iam peritura uocas.
Quòd ſi forte tuos uidiſſet Glaucus ocellos,
Eſſes Ionij facta puella maris;
Et tibi præ inuidia Nereides increpitarent,
Candida Niſee, cærula Cymothoe.
Sed tibi ſubſidio Delphinum currere uidi,
Qui puto Arioniam uexerat ante lyram.
Iamq; ego conabar ſummo me mittere ſaxo,

Cum mihi diſcuſſit talia uiſa metus.
Nunc admirentur, quòd tam mihi pulchra puella
Seruiat, & tota dicar in urbe potens.
Non, ſi Cambyſæ redeant, & flumina Crœſi,
Dicat, de noſtro ſurge poeta toro.
Nam mea cum recitat, dicit ſe odiſſe beatos.
Carmina tam ſanćte nulla puella colit.
Multum in amore fides, multum conſtantia prodeſt.
Qui dare multa poteſt, multa & amare poteſt.
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc ſequar, & fidos una aget aura duos.
Vnum littus erit ſopitis, unáq; tecto
Arbor, & ex una ſæpe bibemus aqua.
Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, ſeu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar, ſæuus licet urgeat Eurus,
Veláq; in incertum frigidus Auſter agat.
Quicunque & uenti miſerum uexaſtis Vliſſem,
Et Danaum Euboico littore mille rates,
Et qui mouiſtis duo littora, cum rudis Argus
Dux erat ignoto miſſa columba mari.
Illa meis tantum non unquam deſit ocellis,
Incendat nauem Iuppiter ipſe licet.
Certe iiſdem nudi pariter iactabimur oris.
Me licet unda ferat, te modo terra tegat.
Sed non Neptunus tanto crudelis amori,
Neptunus fratri par in amore Ioui.
Teſtis Amymone, latices cum ferret in aruis,
Compreſſa, & Lernæ pulſa tridente palus.

Iam

Iam deus amplexu uotum perſoluit, at illi
Aurea diuinas urna refudit aquas.
Crudelem & Boream rapta Orithyia negauit,
Hic deus & terras, & maria alta domat.
Crede mihi, nobis miteſcet Scylla, nec unquam
Alternante uorans uaſta Charybdis aqua.
Ipſaq; ſidera erunt nullis obſcura tenebris.
Purus & Orion, purus & Hœdus erit.
Quòd mihi ſi ponenda tuo ſit corpore uita,
Exitus hic nobis non inhoneſtus erit.

SOLOS AMANTES NOSSE, QVA MORTE PERITVRI SINT.

AT VOS *incertam mortales funeris horam*
Quæritis, & qua ſit mors aditura uia.
Quæritis & cælo Phœnicum inuenta ſereno,
Quæ ſit ſtella homini commoda, quæq; mala.
Seu pedibus Parthos ſequimur, ſeu claſſe Britanos,
Et maris, & terræ cæca pericla uiæ.
Rurſus & obiectum fletis capiti eſſe tumultum,
Cum Mauors dubias miſcet utrinque manus.
Præterea domibus flamam, domibuſq; ruinam,
Neu ſubeant labris pocula nigra tuis.
Solus amans nouit quando periturus, & à qua
Morte, neque hic Boreæ flabra, neque arma timet.
Iam licet & Stygia ſedeat ſub arundine remex,
Cernat & infernæ triſtia uela ratis,
Si modo clamantis reuocauerit aura puellæ,
Conceſſum nulla lege redibit iter.

Ad Ionem pro amica ægrotante.

IVPPITER *affectæ tandem miſerere puellæ.*
Tam formoſa tuum mortua crimen erit.
Venit enim tempus, quo torridus æſtuat aer,
Incipit & ſicco feruere terra cane.
Sed non tam ardoris culpa eſt, neque crimina cæli,
Quàm, toties ſanctos non habuiſſe deos.
Hoc perdit miſeras, hoc perdidit ante puellas:
Quicquid iurarunt, uentus, & unda rapit.
Num ſibi collatam doluit Venus? illa peræque
Præ ſe formoſis inuidioſa dea eſt.
An contempta tibi Iunonis templa Pelaſgæ?
Palladis aut oculos auſa negare bonos?
Semper formoſæ non noſtis parcere uerbis.
Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
Sed tibi, uexatæ per multa pericula uitæ,
Extremo uenit mollior hora die.
Io uerſa caput primos mugiuerat annos:
Nunc dea, quæ Nili flumina uacca bibit.
Ino etiam prima terras ætate uagata eſt:
Hanc miſer implorat nauita Leucothoen.
Andromede monſtris fuerat deuota marinis:
Hæc eadem Perſei nobilis uxor erat.
Calliſto Arcadios errauerat urſa per agros:
Hæc nocturna ſuo ſidere uela regit.
Quòd ſi forte tibi properarint fata quietem,
Illa ſepulturæ fata beata tuæ:
Narrabis Semelæ, quo ſit formoſa periclo:

Credet & illa ſuo docta puella malo.
Et tibi Mæonidas, interq; heroidas omnes
Primus erit, nulla non tribuente, locus.
Nunc, utcunque potes, fato gere ſaucia morem.
Et deus, & durus uertitur ipſe dies.
Hoc tibi uel poterit coniux ignoſcere Iuno.
Frangitur & Iuno, ſi qua puella perit.
Deficiunt magico torti ſub carmine rhombi,
Et iacet extincto laurus aduſta foco.
Et iam luna negat toties deſcendere cælo,
Nigraq; funeſtum condidit omen auis,
Vna ratis fati noſtros portabit amores
Cærula ad infernos uelificata lacus.
Si non unius, quæſo miſerere duorum.
Viuam, ſi uiuet: ſi cadet illa, cadam.
Pro quibus optatis ſacro me carmine damno.
Scribam ego, per magnum eſt ſalua puella Iouem.
Ante tuosq; pedes illa ipſa adoperta ſedebit,
Narrabitq; ſedens longa pericla ſua.
Hæc tua Perſephone maneat clementia: nec tu
Perſephones coniux ſæuior eſſe uelis.
Sunt apud infernos tot millia formoſarum:
Pulchra ſit in ſuperis ſcilicet una locis.
Vobiſcum eſt Iope, uobiſcum candida Tyro,
Vobiſcum Europe, nec proba Paſiphae,
Et quot Troia tulit, uetus & quot Achaia formas,
Et Phœbi, & Priami diruta regna ſenis:
Et quæcunque erat in numero Romana puella,
Occidit: has omnes ignis auarus habet.

Nec forma æternũ, aut cuiquam eſt fortuna perênis,
Longius, aut propius mors ſua quenque manet.
Tu quoniam es mea lux magno demiſſa periclo,
Munera Dianæ debita redde choro,
Redde etiam excubias diuæ nunc, ante iuuencæ.
Votiuas noctes & mihi ſolue decem.

AD CYNTHIAM.

HESTERNA *mea lux cum potus nocte uagarer,*
Nec me ſeruorum duceret ulla manus,
Obuia neſcio quot pueri mihi turba minuta
Venerat, hos uetuit me numerare timor,
Quorum alij faculas, alij retinere ſagittas,
Pars etiam uiſa eſt uincla parare mihi.
Sed nudi fuerant: quorum laſciuior unus,
Arripite hunc, inquit: nam bene noſtis eum.
Hic erat, hunc mulier nobis irata locauit,
Dixit, & in collo iam mihi nodus erat.
Hic alter iubet in medium propellere, & alter:
Intereat qui nos non putat eſſe deos.
Hæc te non meritum totas expectat in horas,
At tu neſcio quas quæris inepte fores.
Quæ cum Sidoniæ nocturna ligamina mitræ
Soluerit, atque oculos mouerit illa graues,
Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
Sed quos ipſe ſuis fecit Amor manibus.
Parcite iam fratres, iam certos ſpondet amores,
Et iam ad mandatam uenimus ecce domum.
Atque ita me iniecto duxerunt rurſus amictu.

I *nunc,*

I nunc, & noctes diſce manere domi.
Mane erat, & uolui, ſi ſola quieſceret illa,
Viſere, at in lecto Cynthia ſola fuit.
Obſtupui: non illa mihi formoſior unquam
Viſa, neque oſtrina cum fuit in tunica.
Ibat & hinc caſtæ narratum ſomnia Veſtæ,
Neu ſibi, ne ue mihi quæ nocitura forent.
Talis uiſa mihi ſomno demiſſa recenti.
Heu quantum per ſe candida forma ualet.
Quid tu matutinus ait ſpeculator amicæ,
Me ſimilem ueſtris moribus eſſe putas?
Non ego tam facilis, ſat erit mihi cognitus unus,
Vel tu, uel ſi quis uerior eſſe poteſt.
Apparent non ulla toro ueſtigia preſſo,
Signa uoluptatis non iacuiſſe duos.
Aſpice ut in toto nullus mihi corpore ſurgat
Spiritus, admiſſo notus adulterio.
Dixit, & oppoſita propellens ſuauia dextra,
Proſilit in laxa nixa pedem ſolea.
Sic ego tam ſancti cuſtode recludor amoris,
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

AD EANDEM.

QVO' fugis ah demẽs? nulla eſt fuga: tu licet uſque
Ad Tanaim fugias, uſque ſequetur Amor.
Non, ſi Pegaſeo uecteris in aere dorſo;
Nec, tibi ſi Perſei mouerit ala pedes;
Vel, ſi te ſectæ rapiant talaribus auræ;
Nil tibi Mercurij proderit alta uia.

Inſtat ſemper Amor ſupra caput, inſtat amanti,
Et grauis ipſe ſuper libera colla ſedet.
Excubat ille acer cuſtos, & tollere nunquam
Te patietur humo lumina capta ſemel.
Et iam ſi pecces, deus exorabilis ille eſt,
Si modo præſentes uiderit eſſe preces.
Iſta ſenes licet accuſent conuiuia duri:
Nos modo propoſitum uita teramus iter.
Illorum antiquis onerentur legibus aures.
Hic locus eſt, in quo tibia docta ſones:
Quæ non iure uado Mæandri iacta nataſti,
Turpia cum faceret Palladis ora tumor.
Nunc iam dura paras, Phrygias nunc ire per undas,
Et petere Hyrcani littora nota maris,
Spargereq́; alterna communes cæde penates,
Et ferre ad patrios præmia dira lares.
Vna contentum pudeat me uiuere amica.
Hoc ſi crimen erit, crimen amoris erit.
Mi nemo obijciat. libeat tibi Cynthia mecum
Roſcida muſcoſis antra tenere iugis.
Illic aſpicies ſcopulis hærere ſorores,
Et canere antiqui dulcia furta Iouis,
Vt ſemel eſt combuſtus, ut eſt deperditus Io,
Denique ut ad Troiæ tecta uolarit auis.
Quòd ſi nemo extat, qui uicerit alitis arma;
Communis culpæ cur reus unus agor?
Nec tu uirginibus reuerentia moueris ora:
Hic quoque non neſcit, quid ſit, amare, chorus?
Si tamen Oeagri quædam compreſſa figura

Biſtonijs olim rupibus accubuit.
Hic ubi me prima ſtatuent in parte choreæ,
Et medius docta cuſpide Bacchus erit.
Tum capiti ſacros patiar pendere corymbos.
Nam ſine te noſtrum non ualet ingenium.

AD CYNTHIAM.

QVAERIS *cur ueniam tibi tardior? aurea Phœbi*
Porticus à magno Cæſare aperta fuit.
Tantam erat in ſpeciem Pœnis digeſta columnis:
Inter quas Danai femina turba ſenis.
Hic equidem Phœbo uiſus mihi pulchrior ipſo
Marmoreus tacita carmen hiare lyra.
Atque aram circum ſteterant armenta Myronis
Quattuor artificis uiuida ſigna boues.
Tum medium claro ſurgebat marmore templum,
Et patria Phœbo carius Ortygia.
Auro ſolis erat ſupra faſtigia currus,
Et ualuæ Libyci nobile dentis opus.
Altera deiectos Parnaſſi uertice Gallos,
Altera mœrebat funera Tantalidos.
Deinde inter matrem deus ipſe, interq; ſororem
Pythius in longa carmina ueſte ſonat.

*

AD EANDEM.

QVI *uidet, is peccat. qui non te uiderit, ergo*
Non cupiet. facti crimina lumen habet.
Nam quid Præneſtis dubias ò Cynthia ſortes?

Quid petis Aeæi mœnia Telegoni?
Cur ue te in Herculeum deportant eſſeda Tybur?
Appia cur toties te uia ducit anum?
Hoc utinam ſpatiere loco, quocunque uagaris
Cynthia. ſed tibi me credere turba uetat.
Cum uidet accenſis deuotam currere tedis
In nemus, & triuiæ lumina ferre deæ.
Scilicet umbroſis ſordet Pompeia columnis
Porticus aulæis nobilis Attalicis,
Et creber pariter platanis ſurgentibus ordo,
Flumina ſopito quæq; Marone cadunt.
Et leuiter nymphis tota crepitantibus urbe,
Cum ſubito Triton ore recondit aquam.
Falleris, iſta tui furtum uia monſtrat amoris.
Non urbem demens, lumina noſtra fugis.
Nil agis, inſidias in me componis inanes.
Tendis iners docto retia nota mihi.
Sed de me minus eſt. famæ iactura pudicæ
Tanta tibi miſeræ, quanta mereris, erit.
Nuper enim de te noſtras me lædit ad aures
Rumor, & in tota non bonus urbe fuit.
Sed tu non debes inimicæ credere linguæ.
Semper formoſis fabula pœna fuit.
Non tua deprenſo damnata eſt fama ueneno,
Teſtis eris puras Phœbe uidere manus.
Sin autem longo nox una, aut altera luſu
Conſumpta eſt, non me crimina parua mouent.
Tyndaris externo patriam mutauit amore,
Et ſine decreto eſt uiua reducta domum.

Ipſa

Ipſa Venus quamuis corrupta libidine Martis,
Nec minus in cælo ſemper honeſta fuit.
Quamuis Ida Parin paſtorem dicat amaſſe,
Atque inter pecudes accubuiſſe deam.
Hoc & Hamadryadum ſpectauit turba ſororum,
Sileniq; ſenes, & pater ipſe chori.
Cum quibus Idæo legiſti poma ſub antro,
Suppoſita excipiens Naica dona manu.
An quiſquam in tanto ſtuprorum examine quærit,
Cur hæc tam diues? quis dedit? unde dedit?
O nimium noſtro felicem tempore Romam,
Si contra mores una puella facit.
Hæc eadem ante illam impune & Lesbia fecit.
Quæ ſequitur, certe eſt inuidioſa minus.
Qui quærit Tatios ueteres, duroſq; Sabinos,
Hic poſuit noſtra nuper in urbe pedem.
Tu prius & fluctus poteris ſiccare marinos,
Altáq; mortali deligere aſtra manu,
Quàm facere, ut noſtræ nolint peccare puellæ.
Is mos Saturno regna tenente fuit,
Et cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,
Et poſt antiquas Deucalionis aquas.
Dic mihi, quis potuit lectum ſeruare pudicum?
Quæ dea cum ſolo uiuere ſola deo?
Vxorem quondam magni Minois, ut aiunt,
Corrupit torui candida forma bouis.
Nec minus ærato Danae circundata muro,
Non potuit magno caſta negare Ioui.
Quòd ſeu tu Graias, ſeu ſis imitata Latinas,

Semper

Semper uiue meo libera iudicio.

AD CYNTHIAM.

TRISTIA iam redeunt iterum ſolennia nobis,
Cynthia iam noctes eſt operata decem.
Atque utinam Nilo pereat quæ ſacra tepente
Miſit matronis Inachis Auſoniis.
Quæ dea tam cupidos toties diuiſit amantes:
Quæcunque illa fuit, ſemper amara fuit
Tu certe Iouis occultis in amoribus Io
Senſiſti, multas quid ſit inire uias,
Cum te iuſſit habere puellam cornua Iuno,
Et pecoris duro perdere uerba ſono.
Ah quoties quernis læſiſti frondibus ora,
Manſiſti ſtabulis abdita paſta tuis.
An, quoniam agreſtem detraxit ab ore figuram
Iuppiter, iccirco facta ſuperba dea es?
An tibi non ſatis eſt fuſcis Aegyptus alumnis?
Cur tibi tam longa Roma petita uia eſt?
Quid ue tibi prodeſt, uiduas dormire puellas?
Sed tibi, crede mihi, cornua rurſus erunt.
Aut nos è noſtra te ſæua fugabimus urbe.
Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit.
At tu, quæ noſtro nimium placata dolore es,
Noctibus his uacui ter faciamus iter.
Non audis? & uerba ſinis mea ludere, cum iam
Flectant Icarij ſidera tarda boues?
Lenta bibis. mediæ nequeunt te frangere noctes.
An nondum eſt talos mittere laſſa manus?

Ah pereat quicunque meracas repperit uuas,
Corrupitq; bonas nectare primus aquas.
Icare Cecropijs merito iugulate colonis,
Pampineus noſti quàm ſit amarus odor.
Tu quoque ò Eurytion uino centaure periſti,
Nec non Iſmario tu Polypheme mero.
Vino forma perit, uino corrumpitur ætas,
Vino ſæpe ſuum neſcit amica uirum.
Me miſerum, ut multo nihil es mutata Lyæo:
Iam bibe, formoſa es: nil tibi uina nocent.
Cum tua præpendent demiſſa in pocula ſerta,
Et mea deducta carmina uoce legis,
Largius effuſo madeat tibi menſa falerno,
Spumet & aurato mollius in calice.
Nulla tamen lecto recipit ſe ſola libenter:
Eſt quiddam, quod uos quærere cogat amor.
Semper in abſentes felicior æſtus amantes:
Eleuat aſſiduos copia longa uiros.

AD LYNCEVM POETAM.

CVR *quiſquam faciem dominæ iam credat amico?*
Sic erepta mihi pene puella mea eſt.
Expertus dico: nemo eſt in amore fidelis.
Formoſam raro non ſibi quiſque petit.
Polluit ille deus cognatos, ſoluit amicos,
Et bene concordes triſtia ad arma uocat.
Hóſpes in hoſpitium Menelao uenit adulter.
Colchis & ignotum non ne ſecuta uirum eſt?
Lynceu tu ne meam potuiſti tangere curam?

Perfide

Perfide non ne tuæ tunc cecidere manus?
Quid ſi non conſtans illa, & tam certa fuiſſet?
Poſſet & in tanto uiuere flagitio?
Tu mihi uel ferro pectus, uel perde ueneno,
A` domina tantum te modo tolle mea.
Te ſocium uitæ, te corporis eſſe licebit,
Te dominum admitto rebus amice meis,
Lecto te ſolum, lecto te deprecor uno.
Riualem poſſum non ego ferre Iouem.
Ipſe meas ſolus (quod nil eſt) æmulor umbras
Stultus, quòd ſtulto ſæpe timore tremo.
Vna tamen cauſſa eſt, qua crimina tanta remitto,
Errabant multo quod tua uerba mero.
Sed nunquam uitæ me fallet ruga ſeueræ.
Omnes iam norunt, quàm ſit amare bonum.
Lynceus ipſe meus ſeros inſanit amores.
Solum te noſtros lætor adire deos.
Quid tua Socraticis tibi nunc ſapientia libris
Proderit? aut rerum dicere poſſe uias?
Aut quid Cretæi tibi proſunt carmina lecta?
Nil iuuat in magno ueſter amore ſenex.
Tu ſatius memorem muſis imitere Philetam,
Et non inflati ſomnia Callimachi.
Nam rurſus licet Aetoli referas Acheloi
Fluxerit ut magno factus amore liquor,
Atque etiam, ut Phrygio fallax Mæandria campo
Errat, & ipſa ſuas decipit unda uias,
Qualis & Adraſti fuerit uocalis Arion,
Triſtis ad Archemori funera uictor equus.

Non Amphiareæ proſunt tibi fata quadrigæ,
Aut Capanei magno grata ruina Ioui.
Deſine & Aeſchyleo componere uerba cothurno,
Deſine, & ad molles membra reſolue toros.
Incipe iam anguſto uerſus includere torno,
Inq́; tuos ignes dure poeta ueni.
Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero.
Deſpicit & magnos recta puella deos.
Sed non ante grauis taurus ſuccumbit aratro,
Cornua quàm ualidis hæſerit in laqueis.
Nec tu tam duros per te patieris amores,
Trux tamen à nobis ante domandus eris.
Harum nulla ſolet rationem quærere mundi,
Nec cur fraternis luna laboret equis,
Nec ſi poſt Stygias aliquid reſtauerit undas,
Nec ſi conſulto fulmina miſſa tonent.
Aſpice me cui parua domi fortuna relicta eſt,
Nullus & antiquo Marte triumphus aui,
Vt regnem miſtas inter conuiua puellas,
Hoc ego, quo tibi nunc eleuor, ingenio.
Me iuuet æternis poſitum languere corollis,
Quem tetigit iactu certus ad oſſa deus:
Actia Virgilium cuſtodis littora Phœbi,
Cæſaris & fortes dicere poſſe rates,
Qui nunc Aeneæ Troiani ſuſcitat arma,
Iactaq́; Lauinis mœnia littoribus.
Cedite Romani ſcriptores, cedite Graij.
Neſcio quid maius naſcitur Iliade.
Tu canis umbroſi ſubter pineta Galeſi

Thyrſin,

Thyrſin, & attritis Daphnin arundinibus,
Vtq; decem poſſint corrumpere mala puellam,
Miſſus & impreſſis hœdus ab uberibus.
Felix, qui uiles pomis mercaris amores:
Huic licet ingratæ Tityrus ipſe canat.
Felix, intactum Corydon qui tentat Alexin
Agricolæ domini carpere delicias.
Quamuis ille ſua laſſus requieſcat auena,
Laudatur faciles inter Hamadryadas.
Tu canis Aſcræi ueteris præcepta poetæ,
Quo ſeges in campo, quo uiret uua iugo.
Tale facis carmen docta teſtudine, quale
Cynthius impoſitis temperat articulis.
Non tamen hæc ulli uenient ingrata legenti,
Siue in amore rudis, ſiue peritus erit.
Nec minor his animis, aut ſi minor ore canorus
Anſeris indocto carmine ceſſit olor.
Hæc quoque perfecto ludebat Iaſone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flama ſuæ.
Hæc quoque laſciui cantarunt ſcripta Catulli,
Lesbia queis ipſa notior eſt Helena.
Hæc etiam docti confeſſa eſt pagina Calui,
Cum caneret miſeræ funerat Quinctiliæ,
Et modo formoſa quàm multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna uulnera lauit aqua.
Cynthia quin etiam uerſu laudata Properti,
Hos inter ſi me ponere fama uolet.

SEX. PROPERTII ELEGIARVM LIBER III.

CALLIMACHI *manes, & Coi ſacra Philetæ*
In ueſtrũ, quæſo, me ſinite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte ſacerdos
Itala per Graios orgia ferre choros.
Dicite quo pariter carmen tenuaſtis in antro,
Quo ue pede ingreſſi, quam ue bibiſtis aquam.
Ah ualeat, Phœbum quicunque moratur in armis.
Exactus tenui pumice uerſus eat;
Quò me fama leuat terra ſublimis, & à me
Nata coronatis muſa triumphat equis,
Et mecum in curru parui uectantur Amores,
Scriptorumq́; meas turba ſecuta rotas.
Quid fruſtra miſſis in me certatis habenis?
Non datur ad muſas currere lata uia.
Multi Roma tuas laudes annalibus addent,
Qui finem imperij Bactra futura canent:
Sed, quod pace legas, opus hoc de monte ſororum
Detulit intacta pagina noſtra uia.
Mollia Pegaſides ueſtro date ſerta poetæ.
Non faciet capiti dura corona meo.
At mihi, quod uiuo detraxerat inuida turba,
Poſt obitum duplici fœnore reddet honos.
Omnia poſt obitum fingit maiora uetuſtas.

Maius ab exequijs nomen in ora uenit.
Nam quis equo pulſas abiegno noſceret arces?
Fluminaq; Aemonio comminus iſſe uiro?
Idæum Simoenta, Iouis cunabula parui,
Hectora per campos ter maculaſſe rotas?
Deiphobumq;, Helenumq;, et Polydamantas in armis?
Qualemcunque Parin uix ſua noſſet humus.
Exiguo ſermone fores nunc Ilion, & tu
Troia, bis Oetæi numine capta dei.
Nec non ille tui caſus memorator Homerus
Poſteritate ſuum creſcere ſenſit opus.
Meq; inter ſeros laudabit Roma nepotes.
Illum poſt cineres auguror eſſe diem.
Ne mea contempto lapis indicet oſſa ſepulcro,
Prouiſum eſt, Lycio uota probante deo.
Carminis interea noſtri redeamus in orbem,
Gaudeat ut ſolito tacta puella ſono.
Orpheu te tenuiſſe feras, & concita dicunt
Flumina Threicia detinuiſſe lyra.
Saxa Cytheronis Thebas agitata per artem
Sponte ſua in muri membra coiſſe ferunt.
Quin etiam Polypheme fera Galatea ſub Aetna
Ad tua rorantes carmina flexit equos.
Miremur, nobis & Baccho, & Apolline dextro,
Turba puellarum ſi mea uerba colit.
Quòd non Tænarijs domus eſt mihi fulta columnis;
Nec camera auratas inter eburna trabes;
Nec mea Phæacias æquant pomaria ſiluas;
Non operoſa rigat Martius antra liquor:

At muſæ comites, & carmina cara legenti,
Et defeſſa choris Calliopea meis.
Fortunata, meo ſi qua es celebrata libello:
Carmina erunt formæ tot monimenta tuæ.
Nam neque Pyramidum ſumptus ad ſidera ducti,
Nec Iouis Elei cælum imitata domus:
Nec Mauſolei diues furtuna ſeplucri
Mortis ab extrema conditione uacat.
Aut illis flama, aut imber ſubducet honores,
Annorum aut ictu pondera uicta ruent.
At non ingenio quæſitum nomen ab æuo
Excidet. ingenio ſtat ſine morte decus.

PROPERTII SOMNIVM.

VISVS eram molli recubans Heliconis in umbra,
Bellerophontei quà fluit humor equi,
Reges Alba tuos, & regum facta tuorum
Tantum operis neruis hiſcere poſſe meis:
Paruáq; tam magnis admoram fontibus ora,
Vnde pater ſitiens Ennius ante bibit,
Et cecinit Curios fratres, & Horatia pila,
Regiáq; Aemilia uecta trophæa ratæ,
Victricesq; moras Fabij, pugnamq; ſiniſtram
Cannenſem, & uerſos ad pia uota deos,
Annibalemq; lares Romana ſede fugantes,
Anſeris & tutum uoce fuiſſe Iouem;
Cum me Caſtalia ſpeculans ex arbore Phœbus
Sic ait, aurata nixus ad antra lyra:
Quid tibi cum tali demens eſt flumine? quis te

Carminis heroi tangere iuſſit opus ?
Non hic ulla tibi ſperanda eſt fama Properti.
Mollia ſunt paruis prata terenda rotis,
Vt tuus in ſcamno iactetur ſæpe libellus,
Quem legat expectans ſola puella uirum.
Cur tua præſcripto ſeuecta eſt pagina gyro ?
Non eſt ingenij cymba grauanda tui.
Alter remus aquas, alter tibi radat arenas:
Tutus eris. medio maxima turba mari eſt.
Dixerat, & plectro ſedem mihi monſtrat eburno,
Quà noua muſcoſo ſemita facta ſolo eſt.
Hic erat affixis uiridis ſpelunca lapillis,
Pendebantq; cauis tympana pumicibus.
Ergo muſarum, & Sileni patris imago
Fictilis, & calami Pan Tegeæe tui.
Et Veneris dominæ uolucres mea turba columbæ
Tingunt Gorgoneo punica roſtra lacu.
Diuerſæq; nouem ſortitæ rura puellæ
Exercent teneras in ſua dona manus.
Hæc ederas legit in thyrſos, hæc carmina neruis
Aptat, & illa manu texit utraque roſam.
E' quarum numero me contigit una dearum.
Vt reor à facie, Calliopea fuit.
Contentus niueis ſemper uectabere cycnis,
Nec te fortis equi ducet ad arma ſonus.
Nil tibi ſit rauco prætoria claſſica cornu
Flere, nec Aonium cingere Marte nemus;
Aut quibus in campis Mariano prœlia ſigno
Stent, & Teutonicas Roma refringat opes.

Barbarus aut ſæuo perfuſus ſanguine Rhenus
Saucia mœrenti corpora uectet aqua.
Quippe coronatos alienum ad limen amantes,
Nocturnæq; canes ebria ſigna fugæ,
Vt per te clauſas ſciat excantare puellas,
Qui uolet auſteros arte ferire uiros.
Talia Calliope; lymphisq; à fonte petitis,
Ora Philetea noſtra rigauit aqua.

DESCRIPTIO TRIVMPHI.

ARMA *deus Cæſar dites meditatur ad Indos,*
Et freta gemmiferi findere claſſe maris.
Magna uiri merces parat ultima terra triumphos:
Tigris, & Eufrates ſub tua iura fluent.
Sera ſed Auſonijs ueniet prouincia uirgis:
Aſſueſcent Latio Partha trophæa Ioui.
Ite agite expertæ bello date lintea proræ,
Et ſolitum armigeri ducite munus equi.
Omnia fauſta cano. Craſſos, cladesq; piate,
Ite, & Romanæ conſulite hiſtoriæ.
Mars pater, & ſacræ fatalia lumina Veſtæ,
Ante meos obitus ſit precor illa dies,
Qua uideam ſpolijs oneratos Cæſaris axes
Ad uulgi plauſus ſæpe reſiſtere equos.
Inq; ſinu caræ nixus ſpectare puellæ
Incipiam, & titulis oppida capta legam,
Tela fugacis equi, & bracchati militis arcus,
Et ſubter captos arma ſedere duces.
Ipſa tuam prolem ſerua Venus, hoc ſit in æuum,

Cernis ab Aenea quod ſupereſſe caput.
Præda ſit hæc illis, quorum meruere labores.
Mi ſat erit media plaudere poſſe uia.
Pacis amor deus eſt: pacem ueneramur amantes:
Stant mihi cum domina prœlia dura mea.
Nec tamen inuiſo pectus mihi carpitur auro,
Nec bibit è gemma diuite noſtra ſitis.
Nec mihi mille iugis Campania pinguis aratur,
Nec miſer æra peto claſſe Corinthe tua.
O prima infelix fingenti terra Prometheo:
Ille parum cauti pectoris egit opus:
Corpora diſponens, mentem non uidit in arte.
Recta animi primum debuit eſſe uia.
Nunc maris in tantum uentis iactamur, & hoſtem
Quærimus, atque armis nectimus arma noua.
Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas:
Nudus ab inferna ſtulte uehere rate.
Victor cum uictis pariter miſcebitur umbris.
Conſule cum Mario capte Iugurtha ſedes.
Lydus Dulichio non diſtat Crœſus ab Iro.
Optima mors, parca quæ uenit apta die.
Me iuuat in prima coluiſſe Helicona iuuenta,
Muſarumq; choris implicuiſſe manus.
Me iuuat & multo mentem uincire lyæo,
Et caput in uerna ſemper habere roſa.
Atque ubi iam Venerem grauis interceperit ætas,
Sparſerit & nigras alba ſenecta comas;
Tum mihi naturæ libeat perdiſcere mores,
Quis deus hanc mundi temperet arte domum:

Quæ uenit exoriens, quæ deficit, unde coactis
  Cornibus in plenum menſtrua luna redit:
Vnde ſalo ſuperant uenti, quid flamine captet
  Eurus, & in nubes unde perennis aqua:
Sit uentura dies, mundi quæ ſubruat arces:
  Purpureus pluuias cur bibat arcus aquas:
Aut cur Perrhebi tremuere cacumina Pindi,
  Solis & atratis luxerit orbis equis:
Cur ſerus uerſare boues, & plauſtra Bootes,
  Pleiadum ſpiſſo cur coit igne chorus:
Cur ue ſuos fines altum non exeat æquor,
  Plenus & in partes quattuor annus eat:
Sub terris ſint iura deum, & tormenta gigantum,
  Tiſiphones atro ſi furit angue caput:
Aut Alcmeoniæ furiæ, aut ieiunia Phinei,
  Num rota, num ſcopuli, num ſitis inter aquas:
Num tribus infernum cuſtodit faucibus antrum
  Cerberus, & Tityo iugera pauca nouem:
An ficta in miſeras deſcendit fabula gentes,
  Et timor haud ultra, quàm rogus, eſſe poteſt:
Exitus hic uitæ ſupereſt mihi. uos, quibus arma
  Grata magis, Craſſi ſigna referte domum.

AD LYGDAMVM.

DIC mihi de noſtra, quæ ſentis uera puella:
  Sic tibi ſint dominæ Lygdame dempta iuga.
Dum me lætitia tumefactum fallis inani,
  Hæc referens, quæ me credere uelle putas.
Omnis enim debet ſine uano nuncius eſſe,

Maioremq́; timens ſeruus habere fidem.
Nunc mihi, ſi qua tenes, ab orgine dicere prima
Incipe. ſuſpenſis auribus iſta bibam.
Siccine eam incomptis uidiſti flere capillis?
Illius ex oculis multa cadebat aqua?
Nec ſpeculum ſtrato uidiſti Lygdame lecto?
Ornabat niueas nulla ue gemma manus?
Ac mœſtam teneris ueſtem pendere lacertis?
Scriniaq́; ad lecti clauſa iacere pedes?
Triſtis erat domus, & triſtes ſua penſa miniſtræ
Carpebant, medio nebat & ipſa loco,
Humidaq́; impreſſa ſiccabat lumina lana,
Rettulit & querulo iurgia noſtra ſono.
Hæc te teſte mihi promiſſa eſt Lygdame merces?
Eſt pœnæ ſeruo rumpere teſte fidem.
Ille poteſt nullo miſeram me linquere facto?
Aequalem nulla dicere habere domo?
Gaudet me uacuo ſolam tabeſcere lecto.
Si placet, inſultet Lygdame morte mea.
Improba non uicit me moribus illa, ſed herbis.
Staminea rhombi ducitur ille rota.
Illum turgentis ranæ portenta rubetæ,
Et lecta è ſectis anguibus oſſa trahunt,
Et ſtrygis inuentæ per buſta iacentia plumæ,
Cinctaq́; funeſto lanea uitta uiro.
Si non uana canunt mea ſomnia Lygdame, teſtor:
Pœna erit ante meos ſera, ſed ampla pedes.
Putris & in uacuo texetur aranea lecto:
Noctibus illorum dormiet ipſa Venus.

Quæ

Quæ tibi ſi ueris animis eſt queſta puella,
Hac eadem rurſus Lygdame curre uia,
Et mea cum multis lacrymis mandata reporta,
Iram, non fraudes, eſſe in amore meo.
Me quoque conſimili impoſitum torquerier igni,
Iurabo, & bis ſex integer eſſe dies.
Quòd mihi ſi tanto felix concordia bello
Extiterit, per me Lygdame liber eris.

DE MORTE PAETI OB AVARITIAM.

ERGO *ſolicitæ tu cauſſa pecunia uitæ es,*
Per te immaturum mortis adimus iter.
Tu uitijs hominum crudelia pabula præbes.
Semina curarum de capite orta tuo.
Tu Pætum ad Pharios tendentem lintea portus
Obruis inſano terq; quaterq; mari.
Nam dum te ſequitur, primo miſer excidit æuo,
Et noua longinquis piſcibus eſca natat:
Et mater non iuſta piæ dare debita terræ,
Nec pote cognatos inter humare rogos.
Sed tua nunc uolucres aſtant ſuper oſſa marinæ,
Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare.
Infelix Aquilo, raptæ timor Orithyiæ,
Quæ ſpolia ex illo tanta fuere tibi?
Aut quidnam fracta gaudes Neptune carina?
Portabat ſanctos alueus ille uiros.
Pæte quid ætatem numeras? quid cara natanti
Mater in ore tibi eſt? non habet unda deos.
Nam tibi nocturnis ad ſaxa ligata procellis

Omnia

Omnia detrito uincula fune cadunt.
Sunt Agamemnonias teſtantia littora curas,
Quà notat Argenni pœna minantis aquæ.
Hoc iuuene amiſſo, claſſem non ſoluit Atrides,
Pro qua mactata eſt Iphigenia mora.
Reddite corpus humo; poſitaq; in gurgite uita,
Pætum ſponte tua uilis arena tegas.
Et quoties Pæti tranſibit nauta ſepulcrum,
Dicat, & audaci tu timor eſſe potes.
Ite rates curuæ, & leti contexite cauſſas.
Iſta per humanas mors uenit acta manus.
Terra parum fuerat: terris adiecimus undas:
Fortunæ miſeras auximus arte uias.
Anchora te teneat, quem non tenuere penates?
Quid meritum dicas, cui ſua terra parum eſt?
Ventorum eſt quodcunque paras. haud ulla carina
Conſenuit. fallit portus & ipſe fidem.
Natura inſidians pontum ſubſtrauit auaris.
Vt tibi ſuccedat, uix ſemel eſſe poteſt.
Saxa triumphales fregere Capharea puppes,
Naufraga cum uaſto Græcia tracta ſalo eſt.
Paulatim ſocium iacturam fleuit Vlyſſes,
In mare cui ſoli non ualuere doli.
Quod ſi contentus patrio boue uerteret agros,
Verbaq; duxiſſet pondus habere mea;
Viueret ante ſuos dulcis conuiua penates,
Pauper, & in terra, nil ubi flere poteſt.
Non tulit hic Pætus ſtridorem audire procellæ,
Et duro teneras lædere fune manus,

Sed

*

Sed thyæ thalamo, aut Oricia terebintho
Effultum pluma uerſicolore caput.
Huic fluctus uiuo radicitus abſtulit ungues,
Et miſer inuiſam traxit hiatus aquam.
Hunc paruo ferri uidit nox improba ligno.
Pætus ut occideret, tot coiere mala.
Flens tamen extremis dedit hæc mandata querelis,
Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
Di maris Aegæi, quos ſunt penes æquora uenti,
Et quæcunque meum degrauat unda caput,
Quò rapitis miſeros primæ lanuginis annos?
Attulimus longas in freta uaſta manus:
Ah miſer Alcyonum ſcopulis affigar acutis:
In me cæruleo fuſcina ſumpta deo eſt.
At ſaltem Italiæ regionibus euehat æſtus:
Hoc de me ſat erit, ſi modo matris erit.
Subtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus,
Vltima quæ Pæto noxq;, dies q; fuit.
O centum æquoreæ Nereo genitore puellæ,
Et tu materno tacta dolore Thetis,
Vos decuit laſſo ſupponere brachia mento:
Non poterat ueſtras ille grauare manus.
At tu ſæue Aquilo nunquam mea uela uidebis.
Ante fores dominæ condar oportet iners.

AD CYNTHIAM.

DVLCIS *ad heſternas fuerat mihi rixa lucernas,*

Vocis & inſanæ tot maledicta tuæ,
Cum furibunda mero menſam propellis, & in me
Proijcis inſana cymbia plena manu.
Tu uero noſtros audax inuade capillos,
Et mea formoſis unguibus ora nota:
Tu minitare oculos ſubiecta exurere flāma,
Fac mea reſciſſo pectora nuda ſinu.
Nimirum ueri dantur mihi ſigna caloris.
Nam ſine amore graui femina nulla dolet.
Quæ mulier grauida iactat conuicia lingua,
Et Veneris magnæ uoluitur ante pedes,
Cuſtodum gregibus ſeu cum ſe ſtipat euntem,
Seu ſequitur medias, Mænas ut icta, uias,
Seu timidam crebro dementia ſomnia terrent,
Seu miſeram in tabula picta puella mouet.
His ego tormentis animi ſum uerus aruſpex:
Has didici certo ſæpe in amore notas.
Non eſt certa fides, quam non iniuria uerſat.
Hoſtibus eueniat lenta puella meis.
In morſo æquales uideant mea uulnera collo.
Me doceat liuor mecum habuiſſe meam.
Aut in amore dolere uolo, aut audire dolentem,
Siue meas lacrymas, ſiue uidere tuas,
Tecta ſupercilijs ſi quando uerba remittis,
Aut tua cum digitis ſcripta ſilenda notas.
Odi ego quæ nunquam pungunt ſuſpiria ſomnos.
Semper in iratam pallidus eſſe uelim.
Dulcior ignis erat Paridi, cum grata per arma
Tyndaridi poterat gaudia ferre ſuæ.

Dum uincunt Danai, dum reſtat barbarus Hector;
Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.
Aut tecum, aut pro te mihi cum riualibus arma
Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.
Gaude, quòd nulla eſt æque formoſa. doleres,
Si qua foret. nunc ſis iure ſuperba licet.
At tibi, qui noſtro tendiſti retia lecto,
Sit ſocer æternum, nec ſine matre domus:
Cui nunc ſi qua data eſt furandæ copia noctis,
Offenſa illa mihi, non tibi amica dedit.

AD MAECENATEM.

MAECENAS *eques Etruſco de ſanguine regum,*
Intra fortunam qui cupis eſſe tuam,
Quid me ſcribendi tam uaſtum mittis in æquor?
Non ſunt apta meæ grandia uela rati.
Turpe eſt, quod nequeas capiti committere pondus,
Et preſſum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum ſunt omnibus apta,
Fama nec ex æquo ducitur ulla iugo.
Gloria Lyſippo eſt, animoſa effingere ſigna:
Exactis Calamis ſe mihi iactat equis.
In Veneris tabula ſummam ſibi ponit Apelles:
Pyreicus parua uindicat arte locum.
Argumenta magis ſunt Mentoris addita formæ:
At Myos exiguum flectit acanthus iter.
Phidiacus ſigno ſe Iuppiter ornat eburno:
Praxitelem propria uindicat arte lapis.
Sunt quibus Eleæ concurrit palma quadrigæ:

Sunt, quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic ſatus ad pacem, hic caſtrenſibus utilis armis.
Naturæ ſequitur ſemina quiſque ſuæ.
At tua, Mæcenas, uitæ præcepta recepi,
Cogor & exemplis te ſuperare tuis.
Cum tibi Romano dominas in honore ſecures,
Et liceat medio ponere iura foro,
Vel tibi Medorum pugnaces ire per hoſtes,
Atque onerare tuam fixa per arma domum;
Et tibi ad effectum uires det Cæſar, & omni
Tempore tam faciles inſinuentur opes:
Parcis, & in tenues humilem te colligis umbras:
Velorum plenos ſubtrahis ipſe ſinus:
Crede mihi: magnos æquabunt iſta Camillos
Iudicia, & uenies tu quoque in ora uirum:
Cæſaris & famæ ueſtigia iuncta tenebis.
Mæcenatis erunt uera trophæa fides.
Non ego uelifera tumidum mare findo carina:
Tota ſub exiguo flumine noſtra mora eſt.
Non flebo in cineres arcem ſediſſe paternos
Cadmi; nec ſemper prœlia clade pari:
Nec referam Scæas, & Pergama, Apollinis arces,
Et Danaum decimo uere rediſſe rates;
Mœnia cum Graio Neptunia preſſit aratro
Victor Palladiæ ligneus artis equus.
Inter Callimachi ſat erit placuiſſe libellos,
Et ceciniſſe modis Coe poeta tuis.
Hæc curent pueri, hæc curent ſcripta puellæ;
Meq; deum clament, & mihi ſacra ferant.

Te duce uel Iouis arma canam, cæloq; minantem
Cæum, & Phlegræis Oromedonta iugis;
Celſáq; Romanis decerpta palatia tauris
Ordiar, & cæſo mœnia firma Remo,
Eductósq; pares ſilueſtri ex ubere reges:
Creſcet & ingenium ſub tua iuſſa meum:
Proſequar & currus utroque ab littore ouantes
Parthorum, aſtutæ tela remiſſa fugæ,
Caſtráq; Peluſii Romano ſubruta ferro,
Antoníq; graues in ſua fata manus.
Mollis tu cœptæ fautor cape lora iuuentæ,
Dexteráq; immiſſis da mihi ſigna rotis.
Hoc mihi Mæcenas laudis concedis; & à te eſt,
Quod ferar in partes ipſe fuiſſe tuas.

DE NATALI AMICAE SVAE.

MIRABAR, quidnam miſiſſent mane camœnæ
Ante meum ſtantes, ſole rubente, torum.
Natalis noſtræ ſignum miſere puellæ,
Et manibus fauſtos ter crepuere ſonos.
Tranſeat hic ſine nube dies, ſtent aere uenti,
Ponat & in ſicco molliter unda minas.
Aſpiciam nullos hodierna luce dolentes,
Et Niobe lacrymas ſupprimat ipſe lapis.
Halcyonum poſitis requieſcant ora querelis,
Increpet abſumptum nec ſua mater Ityn.
Túq; ò cara mihi, felicibus edita pennis,
Surge, & poſcentes iuſta precare deos.
Ac primum pura ſomnum tibi diſcute lympha,

Et nitidas preſſo pollice finge comas,
Dein qua primum oculos cœpiſti ueſte Properti,
Indue, nec uacuum flore relinque caput,
Et pete, qua polles, ut ſit tibi forma perennis,
Inq; meum ſemper ſtent tua regna caput.
Inde coronatas ubi thure piaueris aras,
Luxerit & tota flama ſecunda domo,
Sit menſæ ratio, noxq; inter pocula currat,
Et crocino nares murrheus ungat Onyx.
Tibia nocturnis ſuccumbat rauca choreis,
Et ſint nequitiæ libera uerba tuæ,
Dulciaq; ingratos adimant conuiuia ſomnos,
Publica uicinæ perſtrepat ara uiæ.
Sit ſors & nobis talorum interprete iactu,
Quem grauibus pennis uerberet ille puer.
Cum fuerit multis exacta trientibus hora,
Noctis & inſtituet ſacra miniſtra Venus,
Annua ſoluamus thalamo ſolennia noſtro,
Natalisq; tui ſic peragamus iter.

Feminas imperare amantibus.

QVID mirare, meam ſi uerſat femina uitam?
Et trahit addictum ſub ſua iura uirum?
Criminaq; ignaui capitis mihi turpia fingis,
Quod nequeam fracto rumpere uincla iugo?
Venturam melius præſagit nauita noctem:
Vulneribus didicit miles habere metum.
Iſta ego præterea iactaui uerba iuuenta.
Tu nunc exemplo diſce timere meo.

Colchis flagrantes adamantina ſub iuga tauros
Egit, & armigera prœlia ſeuit humo,
Cuſtodisq; feros clauſit ſerpentis hiatus,
Iret ut Aeſonias aurea lana domos.
Auſa ferox ab equo quondam oppugnare ſagittis
Mæotis Danaum Pentheſilea rates.
Aurea cui poſtquam nudauit caſſida frontem,
Vicit uictorem candida forma uirum.
Omphale in tantum formæ proceſſit honorem
Lydia Gygæo tincta puella lacu,
Vt, qui pacato ſtatuiſſet in orbe columna,
Tam dura traheret mollia penſa manu.
Perſarum ſtatuit Babylona Semiramis urbem,
Vt ſolidum cocto tolleret aggere opus:
Et duo in aduerſum miſit per mœnia currus
Ne poſſent tacto ſtringere ab axe latus,
Duxit & Eufraten medium qua condidit arces,
Iuſſit & imperio ſurgere Bactra caput.
Nam quid ego heroas, quid raptem in crimina diuos?
Iuppiter infamat ſeq;, ſuamq; domum.
Quid modo quæ noſtris opprobria uexerit armis,
Et famulos inter femina trita ſuos?
Coniugis obſcœni pretium Romana popoſcit
Mœnia, & addictos in ſua regna patres.
Noxia Alexandrina dolis aptiſſima tellus,
Et toties noſtro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos.
Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam.
Iſſent Phlegræo melius tibi funera campo,

Vel tua ſi ſocero colla daturus eras.
Scilicet inceſti meretrix regina Canopi
Vna Philippeo ſanguine aduſta nota,
Auſa Ioui noſtro latrantem opponere Anubim,
Et Tiberim Nili cogere ferre minas,
Romanamq; tubam crepitanti pellere ſiſtro,
Baridos & contis roſtra Liburna ſequi,
Fœdaq; Tarpeio conopea tendere ſaxo
Iura dare ſtatuas inter, & arma mari.
Quid nunc Tarquini fractas iuuat eſſe ſecures,
Nomine quem ſimili uita ſuperba notat?
Si mulier patienda fuit? cape Roma triumphum,
Et longam Auguſto ſalua precare diem.
Fugiſti tamen in timidi uaga flumina Nili:
Accepere tuæ Romula uincla manus.
Brachia ſpectaui ſacris admorſa colubris,
Et trahere occultum membra ſoporis iter.
Non hæc Roma fuit tanto tibi ciue uerenda,
Dixit & aſſiduo lingua ſepulta mero.
Septem urbs alta iugis, toti quæ præſidet orbi,
Femineas timuit territa Marte minas.
Annibalis ſpolia, & uicti monimenta Siphacis,
Et Pyrrhi ad noſtros gloria fracta pedes.
Curius expletis ſtatuit monimenta lacunis:
At Decius miſſo prœlia rupit equo.
Coclitis abſciſſos teſtatur ſemita pontes,
Et cui cognomen Coruus habere dedit.
Hæc di condiderant, hæc di quoque mœnia ſeruant.
Vix timeat, ſaluo Cæſare, Roma Iouem.

Nunc ubi Scipiadæ claſſes? ubi ſigna Camilli?
Aut ubi Pompeia Boſphora capta manu?
Leucadius uerſas acies memorabit Apollo.
Tantum operis belli ſuſtulit una dies.
At tu, ſiue petes portus, ſeu nauita linques,
Cæſaris in toto ſis memor Ionio.

AD POSTVMVM DE GALLA.

POSTVME plorantem potuiſti linquere Gallam?
Miles & Auguſti fortia ſigna ſequi?
Tanti ne ulla fuit ſpoliati gloria Parthi,
Ne faceres Galla multa rogante tua?
Si fas eſt, omnes pariter pereatis auari,
Et quiſquis fido prætulit arma toro.
Tu tamen iniecta tectus ueſane lacerna
Potabis galea feſſus Araxis aquam.
Illa quidem interea fama tabeſcet inani,
Hæc tua ne uirtus fiat amara tibi,
Ne ue tua Medæ lætentur cæde ſagittæ,
Ferreus aurato neu cataphractus equo,
Ne ue aliquid de te flendum referatur in urna.
Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
Ter quater in caſta felix ò Poſtume Galla,
Moribus his alia coniuge dignus eras.
Quid faciet nullo munita puella timore,
Cum ſit luxuriæ Roma magiſtra tuæ?
Sed ſecurus eas: Gallam non munera uincent,
Duritiæq; tuæ non erit illa memor:

Nam quocunque die ſanum te fata remittent,
Pendebit collo Galla pudica tuo.
Poſtumus alter erit miranda coniuge Vlyſſes.
Non illi longæ tot nocuere moræ,
Caſtra decem annorũ,et Ciconũ mons,Iſmara,Calpe,
Exuſtæq; tuæ mox Polypheme genæ,
Et Circæ fraudes, lotosq́;, herbæq; tenaces,
Scyllaq́;, & alternas ſciſſa Charybdis aquas,
Lampeties Ithacis uerubus mugiſſe iuuencos,
Pauerat hos Phœbo filia Lampetie,
Et Thalamum Aeææ flentis fugiſſe puellæ,
Totq́; hiemis noctes, totq́; nataſſe dies,
Nigranteſq́; domos animarum intraſſe ſilentum,
Sirenum ſurdo remige adiſſe lacus,
Et ueteres arcus leto renouaſſe procorum,
Erroriſq́; ſui ſic ſtatuiſſe modum.
Nec fruſtra: quia caſta domi perſederat uxor.
Vincit Penelopes Lælia Galla fidem.

DE AVARITIA PVELLARVM.

QVAERITIS, *unde auidis nox ſit pretioſa puellis,*
Et Venere exhauſtæ damna querantur opes?
Certe equidem tantis cauſſa eſt manifeſta ruinis.
Luxuriæ nimium libera facta uia eſt.
Inda cauis aurum mittit formica metallis,
Et uenit è rubro concha Erycina ſalo,
Et Tyros oſtrinos præbet Cadmea colores,
Cinnamon & multi paſtor odoris Arabs.
Hæc etiam clauſas expugnant arma pudicas,

Quæq; terunt faſtus Icarioti tuos.
Matrona incedit cenſus induta nepotum,
Et ſpolia opprobrij noſtra per ora trahit.
Nulla eſt poſcendi, nulla eſt reuerentia dandi:
Aut, ſi quà eſt, pretio tollitur ipſa mora.
Felix Eois lex funeris una maritis,
Quos aurora ſuis rubra colorat equis.
Nanque, ubi mortifero iacta eſt fax ultima lecto,
Vxorum fuſis ſtat pia turba comis,
Et certamen habent leti, quæ uiua ſequatur
Coniugium. pudor eſt, non licuiſſe mori.
Ardent uictrices, & flamæ pectora præbent,
Imponuntq; ſuis ora peruſta uiris.
Hic genus infidum nuptarum, hic nulla puella
Nec fida Euadne, nec pia Penelope.
Felix agreſtum quondam pacata iuuentus,
Diuitiæ quorum meſſis, & arbor erant.
Illis pompa fuit decuſſa Cydonia ramo,
Et dare puniceis plena caniſtra rubis,
Nunc uiolas tondere manu, nunc miſta referre
Lilia, uirgineos lucida per calathos,
Et portare ſuis ueſtitas frondibus uuas,
Aut uariam plumæ uerſicoloris auem.
His tum blanditijs furtiua per antra puellæ
Oſcula ſiluicolis empta dedere uiris.
Atque hinuli pellis totos operibat amantes,
Altaq; natiuo creuerat herba toro,
Pinus & incumbens lætas circumdabat umbras;
Nec fuerat nudas pœna uidere deas.

Corniger Idæi uacuam paſtoris in aulam
Dux aries ſaturas ipſe reduxit oues.
Diq; deæq; omnes, quibus eſt tutela per agros,
Præbebant ueſtris uerba benigna focis.
Et leporem quicunque uenis uenaberis hoſpes,
Et ſi forte meo tramite quæris auem:
Et me Pana tibi comitem de rupe uocato,
Siue petas calamo præmia, ſiue cane.
At nunc deſertis ceſſant ſacraria lucis:
Aurum omnes uicta iam pietate colunt.
Auro pulſa fides, auro uenalia iura,
Aurum lex ſequitur, mox ſine lege pudor.
Torrida ſacrilegum teſtantur lumina Brennum,
Dum petit intonſi Pythia regna dei.
At mons laurigero concuſſus uertice duras
Gallica Parnaſſi ſparſit in arma niues.
Te ſcelus accepto Thracis Polymneſtoris auro
Nutrit in hoſpitio non Polydore pio.
Tu quoque, ut auratos gereres Eriphyla lacertos,
Dilapſis nuſquam eſt Amphiaraus equis.
Proloquar, atque utinam patriæ ſim uanus aruſpex.
Frangitur ipſa ſuis Roma ſuperba bonis.
Certa loquor, ſed nulla fides. neque enim Ilia quondã
Verax Pergameis Mænas habenda malis.
Sola Parim phrygiæ fatum componere, ſola
Fallacem patriæ ſerpere dixit equum.
Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti.
Experta eſt ueros irrita lingua deos.

Ad Spartem de ludis Laconicis.

MVLTA tuæ, Sparte, miramur iura palæſtræ,
Sed mage uirginei tot bona gymnaſij,
Quòd non infames exercet corpore laudes
Inter luctantes nuda puella uiros,
Cum pila ueloces fallit per brachia iactus,
Increpat & uerſi clauis adunca trochi,
Puluerulentaq; ad extremas ſtat femina metas,
Et patitur duro uulnera pancratio:
Nunc ligat ad cæſtum gaudentia brachia lôris,
Miſſile nunc diſci pondus in orbe rotat;
Gyrum pulſat equis, niueum latus enſe reuincit,
Virgineumq; cauo protegit ære caput.
Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
Thermodoonteis turba lauatur aquis;
Et modo Taygeti crines aſperſa pruina
Sectatur patrios per iuga longa canes.
Qualis & Eurotæ Pollux & Caſtor arenis,
Hic uictor pugnis, ille futurus equis:
Inter quos Helene nudis capere arma papillis
Fertur, nec fratres erubuiſſe deos.
Lex igitur Spartana uetat ſecedere amantes,
Et licet in triuijs ad latus eſſe ſuæ:
Nec timor, aut ulla eſt clauſæ tutela puellæ,
Nec grauis auſteri pœna cauenda uirì.
Nullo præmiſſo, de rebus tute loquaris
Ipſe tuis. longæ nulla repulſa moræ.
Non Tyriæ ueſtes errantia lumina fallunt,

Eſt neque odoratæ cura moleſta domi.
At noſtra ingenti uadit circumdata turba,
Nec digitum anguſta eſt inſeruiſſe uia:
Nec quæ ſint facies, nec quæ ſint uerba rogandi,
Inuenias. cæcum uerſat amator iter.
Quòd ſi iura fores, pugnasq; imitata Laconum,
Carior hoc eſſes tu mihi Roma bono.

AD CYNTHIAM DE LYCINNA.

SIC *ego non ullos iam norim in amore tumultus,*
Nec ueniat ſine te nox uigilanda mihi,
Vt mihi prætextæ pudor eſt uelatus amictu,
Et data libertas noſcere amoris iter.
Illa rudes animos per noctes conſcia primas
Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.
Tertius, haud multo minus eſt, cum ducitur annus:
Vix memini nobis uerba coiſſe decem.
Cuncta tuus ſepeliuit amor, nec femina poſt te
Vlla dedit collo dulcia uincla meo.
Teſtis erit Dirce tam uero crimine ſæua
Nycteos Antiopem accubuiſſe Lyco.
Ah quoties pulchros uſſit regina capillos,
Molliaq; immites fixit in ora manus.
Ah quoties famulam penſis onerauit iniquis,
Et caput in dura ponere iuſſit humo.
Sæpe illam immundis paſſa eſt habitare tenebris:
Vilem ieiunæ ſæpe negauit aquam.
Iuppiter Antiopæ nuſquam ſuccurris habenti
Tot mala. corrumpit dura catena manus.

Si deus es; tibi turpe, tuam ſeruire puellam:
Inuocet Antiope quem niſi uincta Iouem?
Sola tamen, quæcunque aderant in corpore uires,
Regales manicas rupit utraque manu:
Inde Cytheronis timido pede currit in arces.
Nox erat, & ſparſo triſte cubile gelu.
Sæpe uago Aſopi ſonitu permota fluentis
Credebat dominæ pone uenire pedes:
Et durum zethum, & lacrymis Amphiona mollem
Experta eſt ſtabulis mater abacta ſuis.
Ac ueluti magnos cum ponunt æquora motus,
Eurus in aduerſos deſinit ire notos:
Littore ſic tacito ſonitus rareſcit arenæ,
Sic cadit inflexo lapſa puella genu.
Sera tamen pietas, natis eſt cognitus error.
Digne Iouis natos qui tueare ſenex.
Tu reddis pueris matrem, pueriq; trahendam
Vinxerunt Dircen ſub trucis ora bouis.
Antiope cognoſce Iouem, tibi gloria Dirce
Ducitur in multis mortem habitura locis.
Prata cruentantur zethi, uictorq; canebat
Pæa na Amphion rupe Aracynthe tua.
At tu non meritam parcas uexare Lycinnam.
Neſcit ueſtra ruens ira referre pedem.
Fabula nulla tuas de nobis concitet aures.
Te ſolam & lignis funeris uſtus amem.

DE IMPERIO AMICAE.

NOX *media, et dominæ mihi uenit epiſtola noſtræ,*

Tibure me miſſa iuſſit adeſſe mora,
Candida quà geminas oſtendunt culmina turres,
Et cadit in patulos lympha Aniena lacus.
Quid faciam? obductis committam me ne tenebris?
Vt timeam audaces in mea membra manus?
At, ſi hæc diſtulero noſtro mandata timore,
Nocturno fletus ſæuior hoſte mihi:
Peccaram ſemel, & totum ſum pulſus in annum.
In me manſuetas non habet illa manus.
Nec tamen eſt quiſquam, ſacros qui lædat amantes:
Scyronis media ſic licet ire uia.
Quiſquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris:
Nemo adeo, ut noceat, barbarus eſſe uolet.
Luna miniſtrat iter, demonſtrant aſtra ſalebras:
Ipſe amor accenſas percutit ante faces.
Sæua canum rabies morſus auertit hiantes.
Huic generi quouis tempore tuta uia eſt.
Sanguine tam paruo quis enim ſpargatur amantis
Improbus? excluſis fit comes ipſa Venus.
Quòd ſi certa meos ſequerentur funera caſus;
Tali mors pretio uel ſit emenda mihi.
Afferet huc unguenta mihi, ſertiſq; ſepulcrum
Ornabit cuſtos ad mea buſta ſedens.
Di faciant, mea ne terra locet oſſa frequenti,
Quà facit aſſiduo tramite uulgus iter.
Poſt mortem tumuli ſic infamantur amantum.
Me tegat arborea deuia terra coma,
Aut humet ignotæ cumulus uallatus arenæ.
Non iuuat in media nomen habere uia.

AD BACCHVM.

NVNC ò Bacche tuis humiles aduoluimur aris,
Da mihi pacato uela ſecunda pater.
Tu potes inſanæ Veneris compeſcere faſtus;
Curarumq; tuo fit medicina mero.
Per te iunguntur, per te ſoluuntur amantes.
Tu uitium ex animo dilue Bacche meo.
Te quoque enim non eſſe rudem, teſtatur in aſtris
Lyncibus in cælum uecta Ariadna tuis.
Hoc mihi, quod ueteres cuſtodit in oſſibus ignes,
Funera ſanabunt, uel tua uina, malum.
Semper enim uacuos nox ſobria torquet amantes;
Speſq; timorq; animos uerſat utroque modo.
Quòd ſi Bacche tuis per feruida tempora donis
Accerſitus erit ſomnus in oſſa mea:
Ipſe ſeram uites, pangamq; ex ordine colles,
Quos carpant nullæ, me uigilante, feræ;
Dum modo purpureo ſpument mihi dolia muſto,
Et noua preſſantes inquinet uua pedes.
Quod ſupereſt uitæ, per te, & tua cornua, uiuam,
Virtutiſq; tuæ Bacche poeta ferar.
Dicam ego maternos Aetnæo fulmine partus,
Indica Nyſæis arma fugata choris,
Veſanumq; noua nequicquam in uite Lycurgum
Pentheos in triplices funera grata greges,
Curuaq; Tyrrhenos delphinum corpora nautas
In uada pampinea deſiluiſſe rate,
Et tibi per medium bene olentia flumina Naxon,

Vnde

Vnde tuum potant Naxia turba merum.
Candida laxatis onerato colla corymbis
Cinget baſſaricas Lydia mitra comas.
Leuis odorato ceruix manabit oliuo,
Et feries nudos ueſte fluente pedes.
Mollia Dircææ pulſabunt tympana Thebæ,
Capripedes calamo Panes hiante canent.
Vertice turrigero iuxta dea magna Cybelle
Fundet ad Idæos Cymbala rauca choros.
Ante fores templi crater antiſtitis auro
Libatum fundens in tua ſacra merum.
Hæc ego non humili referam memoranda cothurno,
Qualis Pindarico ſpiritus ore tonat.
Tu modo ſeruitio uacuum me ſiſte ſuperbo,
Atque hoc ſollicitum uince ſopore caput.

MORTEM MARCELLI DEFLET.

CLAVSVS ab umbroſo qua ludit Pontus Auerno
Humida Baiarum ſtagna tepentis aquæ,
Qua iacet & Troiæ tubicen Miſenus arena,
Et ſonat Herculeo ſtructa labore uia,
Hic ubi mortales dextra cum quæreret urbes,
Cymbala Thebano concrepuere deo.
At nunc inuiſæ magno cum crimine Baiæ,
Quis deus in ueſtra conſtitit hoſtis aqua?
His preſſus Stygias uultum demiſit in undas,
Errat & in ueſtro ſpiritus ille lacu.
Quid genus, aut uirtus, aut optima profuit illi
Mater, &, amplexum Cæſaris eſſe focos?

Aut modo tam pleno fluitantia uela theatro,
Et per maternas omnia geſta manus?
Occidit, & miſero ſteterat uigeſimus annus.
Tot bona tam paruo clauſit in orbe dies.
I nunc, tolle animos, & tecum finge triumphos,
Stantiaq; in plauſum tota theatra iuuent:
Attalicas ſupera ueſtes, atque omnia magnis
Gemmea ſint ludis, ignibus iſta dabis.
Sed tamen huc omnes, huc primus, et ultimus ordo.
Eſt mala, ſed cunctis iſta terenda uia eſt.
Exoranda canis tria ſunt latrantia colla:
Scandenda eſt torui publica cymba ſenis.
Ille licet ferro cautus ſe condat, & ære,
Mors tamen incluſum protrahit inde caput.
Nirea non facies, non uis exemit Achillem,
Crœſum aut Pactoli quas parit humor opes.
Hic olim ignaros luctus populauit Achiuos,
Atridæ magno cum ſtetit alter amor.
At tibi nauta, pias hominum qui traijcis umbras,
Huc animæ portent corpus inane tuæ,
Quà Sicule uictor telluris Claudius, & quà
Cæſar ab humana ceſſit in aſtra uia.

De *mulierum incontinentia.*

OBIICITVR *toties à te mihi noſtra libido.*
Crede mihi, uobis imperat illa magis.
Vos ubi contempti rupiſtis fræna pudoris,
Neſcitis captæ mentis habere modum.
Flama per incenſas citius ſedetur ariſtas,

Fluminaq;

Fluminaq; ad fontis ſint reditura caput,
Et placidum Syrtes portum, & bona littora nautis
Præbeat hoſpitio ſæua Malea ſuo,
Quàm poſſit ueſtros quiſquam reprehendere curſus,
Et rapidæ ſtimulos frangere nequitiæ.
Teſtis, Cretæi faſtus quæ paſſa iuuenci
Induit abiegnæ cornua falſa bouis:
Teſtis Theſſalico flagrans Salmonis Enipeo,
Quæ uoluit liquido tota ſubire deo.
Crimen & illa fuit patria ſuccenſa ſenecta,
Arboris in frondis condita Myrrha nouæ.
Nam quid, Medeæ, referam, quo tempore matris
Iram natorum cæde piauit amor?
Quid ue Clitemneſtræ, propter quam tota Mycenis
Infamis ſtupro ſtat Pelopea domus?
Tuq; ò Minoa uenundata Scylla figura,
Tondens purpurea regna paterna coma.
Hanc igitur dotem uirgo deſponderat hoſti:
Niſe tuas portas fraude recluſit amor.
At uos innuptæ felicius urite tedas,
Pendet Cretæa tracte puella rate.
Non tamen immerito Minos ſedet arbiter orci:
Victor erat quamuis, æquus in hoſte fuit.

De contemptore amicæ.

CREDIS *eum iam poſſe tuæ meminiſſe figuræ,*
Vidiſti à lecto quem dare uela tuo?
Durus, qui lucro potuit mutare puellam.
Tantis ne in lacrymis Africa tota fuit?

At tu ſtulta deos, tu fingis inania uerba.
Forſitan ille alio pectus amore terit.
Eſt tibi forma potens, ſunt caſtæ Palladis artes,
Splendidaq́; à docto fama refulget auo.
Fortunata domus, modo ſit tibi fidus amicus.
Fidus ero; in noſtros curre puella toros.
Tu quoque, qui æſtiuos ſpatioſius exigis ignes,
Phœbe moraturæ contrahe lucis iter.
Nox mihi prima uenit, primæ data tempora noctis.
Longius in primo luna morare toro.
Fœdera ſunt ponenda prius, ſignandaq́; iura,
Et ſcribenda mihi lex in amore nouo.
Hæc Amor ipſe ſuo conſtringit pignora ſigno:
Teſtis ſidereæ torta corona deæ,
Quàm multæ ante meis cedant ſermonibus horæ,
Dulcia quàm nobis concitet arma Venus.
Nanque, ubi non certo uincitur fœdere lectus,
Non habet ultores nox uigilanda deos:
Et quibus impoſuit, ſoluit nox uincla libido.
Contineant nobis omnia prima fidem.
Ergo, qui pactas in fœdera ruperit aras,
Pollueritq́; nouo ſacra marita toro,
Illi ſint, quicunque ſolent, in amore dolores;
Et caput argutæ præbeat hiſtoriæ;
Nec flenti dominæ patefiant nocte feneſtræ.
Semper amet, fructu ſemper amoris egens.

AD CYNTHIAM.

MAGNVM *iter, ad doctas proficiſci cogor* Athenas;

Vt me longa graui ſoluat amore uia.
Creſcit enim aſſiduæ ſpectando cura puellæ.
Ipſe alimenta ſibi maxima præbet amor.
Omnia ſunt tentata mihi, quacunque fugari
Poſſit, at ex omni me premit ipſe deus.
Vix tamen aut ſemel admittit, cum ſæpe negauit,
Seu uenit, extremo dormit amica toro.
Vnum erit auxilium mutatis Cynthia terris.
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor
Nunc agite ò ſocij propellite in æquora nauem,
Remorumq́; pares ducite ſorte uices,
Iungiteq́; extremo felicia lintea malo.
Nam liquidum nautis aura ſecundat iter.
Romanæ turres, & uos ualeatis amici,
Qualiſcunque mihi tuq́; puella uale.
Ergo ego nunc rudis Adriaci uehar æquoris hoſpes,
Cogar & undiſonos nunc prece adire deos.
Deinde per Ionium uectus, cum feſſa Lecheo
Sedarit placida uela phaſelus aqua.
Quod ſupereſt, ſufferte pedes, properate laborem,
Iſthmos quà terris arcet utrunque mare.
Inde ubi Piræi capient me littora portus,
Scandam ego Theſeæ brachia longa uiæ:
Illic uel ſtudijs animum emendare Platonis
Incipiam, aut hortis docte Epicure tuis,
Perſequar aut ſtudium linguæ, Demoſthenis arma,
Librorumq́; tuos docte Meandre ſales:
Aut certe tabulæ capient mea lumina pictæ,
Siue ebure exactæ, ſeu magis ære manus,

Aut ſpatia annorum, aut longa interualla profundi
Lenibunt tacito uulnera noſtra ſinu.
Seu moriar, fato, non turpi fractus amore,
Atque erit illa mihi mortis honeſta dies.

AD TVLLVM.

FRIGIDA *tã multos placuit tibi Cyzicus annos,*
Tulle, Propontiaca quà fluit Iſthmos aqua,
Dindymus, & ſacræ fabricata inuenta Cybellæ,
Raptoriſq; tulit quæ uia Ditis equos.
Si te forte iuuant Helles Athamantidos urbes;
Et deſiderio Tulle mouere meo;
Tu licet aſpicias cælum omne Atlanta gerentem,
Sectáq; Perſea Phorcydos ora manu,
Geryonæ ſtabula, & luctantum in puluere ſigna
Herculis Antæiq;, Heſperidumq; choros;
Tuq; tuo Colchon propellas remige Phaſin,
Peliacæq; trabis totum iter ipſe legas,
Quà rudis Argoa natat inter ſaxa columba
In faciem proræ pinus adacta nouæ,
Et quà Gygei uiſenda eſt ora Caiſtri,
Et quà ſeptenas temperat unda uias,
Omnia Romanæ cedent miracula terræ.
Natura hic poſuit quicquid ubique fuit.
Armis apta magis tellus, quàm commoda noxæ.
Famam, Roma, tuæ non pudet hiſtoriæ.
Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
Stamus: uictrices temperat ira manus.
Hic Anio Tiburte fluis, Clitumnus ab Vmbro

Tramite, & æternum Martius humor opus.
Albanus lacus & ſocij Nemorenſis ab unda,
Potaq́; Pollucis lympha ſalubris equo.
At non ſquamoſo labuntur uentre ceraſtæ,
Itala portentis nec fuit una nouis.
Non hic Andromedæ reſonant pro matre catenæ,
Nec tremis Auſonias Phœbe fugate dapes,
Nec cuiquam abſentis arſerunt in caput ignes,
Exitium nato matre parante ſuo.
Penthea non ſæuæ uenantur in arbore Bacchæ,
Nec ſoluit Danaas ſubdita cerua rates;
Cornua nec ualuit curuare in pellice Iuno,
Aut faciem turpi dedecorare boue.
Arboreasq́; cruces Scinis, & non hoſpita Graijs
Saxa, & curuatas in ſua fata trabes.
Hæc tibi Tulle parens, hæc eſt pulcherrima ſedes,
Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium ciues, hic ampla nepotum
Spes, & uenturæ coniugis aptus amor.

DE TABVLIS PERDITIS.

ERGO *tam doctæ nobis periere tabellæ,*
Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam noſtris manibus detriuerat uſus,
Qui non ſignatas iuſſit habere fidem.
Illæ iam ſine me norant placare puellas,
Et quædam ſine me uerba diſerta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum,
Vulgari buxo ſordida cera fuit.

Qualeſ=

Qualeſcuuque mihi ſemper manſere fideles,
Semper & effectus promeruere bonos.
Forſitan hæc illis fuerant mandata tabellis,
Iraſcor, quoniam es lente moratus heri.
An tibi neſcio quæ uiſa eſt formoſior? an tu
Non bona de nobis crimina ficta iacis?
Aut dixit, uenies hodie, ceſſabimus una,
Hoſpitium tota nocte parauit amor,
Et quæcunque dolens reperit non ſtulta puella
Garula, cum blandis ducitur hora dolis.
Me miſerum, his aliquis rationem ſcribit auari,
Et ponit duras inter ephemeridas.
Quas ſi quis mihi rettulerit, donabitur auro.
Quis pro diuitijs ligna retenta uelit?
I puer, & citus hæc aliqua propone columna,
Et dominum Eſquilijs ſcribe habitare tuum.

AD CYNTHIAM SVPERBIENTEM.

FALSA *eſt iſta tuæ, mulier, fiducia formæ,*
Olim oculis nimium facta ſuperba meis.
Noſter amor tales tribuit tibi Cynthia laudes,
Verſibus inſignem te pudet eſſe meis.
Miſtam te uaria laudaui ſæpe figura,
Vt, quod non eſſes, eſſe putaret amor.
Et color eſt toties roſeo collatus Eoo,
Cum tibi quæſitus candor in ore foret.
Quod mihi non patrij poterant auertere amici,
Eluere aut uaſto Theſſala ſaga mari,
Hæc ego non ferro, non igne coactus, & ipſa

Naufragus Aegæa uerba fatebar aqua,
Correptus ſæuo Veneris torrebar aheno,
Victus eram uerſas in mea terga manus.
Ecce coronatæ portum tetigere carinæ:
Traiectæ Syrtes, anchora iacta mihi eſt.
Nunc demum uaſto feſſi reſipiſcimus æſtu,
Vulneraq; ad ſanum nunc coiere mea.
Mens bona, ſi qua dea es, tua me in ſacraria dono.
Exciderent ſurdo tot mea uota Ioui.

AD AMICAM.

RISVS *eram poſitis inter conuiuia menſis,*
Et de me poterat quilibet eſſe loquax.
Quinque tibi potui ſeruire fideliter annos.
Vngue meam morſo ſæpe querere fidem.
Nil moueor lacrymis: iſta ſum captus ab arte:
Semper ab inſidijs Cynthia flere ſoles.
Flebo ego diſcedens: ſed fletum iniuria uincit.
Tu bene conueniens non ſinis eſſe iugum.
Limina iam noſtris ualeant lacrymantia uerbis,
Nec tamen irata ianua fracta manu:
At te cælatis ætas grauis urgeat annis,
Et ueniat formæ ruga ſiniſtra tuæ:
Vellere cum cupies albos à ſtirpe capillos
A ſpeculo rugas increpitante tibi:
Excluſa inq; uicem faſtus patiare ſuperbos,
Et, quæ feciſti, facta queraris anus.
Has tibi fatales cecinit mea pagina diras.
Euentum formæ diſce timere tuæ.

SEX. PROPERTII ELEGIARVM LIBER IIII.

DE VRBE ROMA.

HOC, quodcunque uides hoſpes, quàm maxima Roma eſt,
Ante Phrygē Aeneam collis, et herba fuit.
Atque ubi nauali ſtăt ſacra palatia Phœbo,
Euandri profugæ procubuere boues.
Fictilibus creuere deis hæc aurea templa.
Non fuit opprobrio facta ſine arte caſa.
Tarpeiusq́; pater nuda de rupe tonabat,
Et Tiberis noſtris aduena bubus erat.
Quò gradibus domus iſta Remi ſe ſuſtulit, olim
Vnus erat fratrum maxima regna focus.
Curia, prætexto quæ nunc nitet alta ſenatu,
Pellitos habuit ruſtica corda patres.
Buccina cogebat priſcos ad uerba Quirites.
Centum illi in prato ſæpe ſenatus erat.
Nec ſinuoſa cauo pendebant uela theatro.
Pulpita ſolennes non oluere crocos.
Nulli cura fuit externos quærere diuos,
Cum tremeret patrio pendula turba ſacro,
Annuaq́; accenſo celebrare Palilia fœno,
Qualia nunc curto luſtra nouantur equo.
Veſta coronatis pauper gaudebat aſellis,

Ducebant macræ uilia ſacra boues.
Parua ſaginati luſtrabant compita porci,
Paſtor & ad calamos exta litabat ouis:
Verbera pellitus ſetoſa mouebat arator,
Vnde licens Fabius ſacra lupercus habet.
Nec rudis infeſtis miles radiabat in armis:
Miſcebant uſta prœlia nuda ſude.
Prima galeritus poſuit prætoria Lycmon,
Magnaq; pars Tatio rerum erat inter oues.
Hinc Tatiens, Ramnesq; uiri, Luceresq; coloni.
Quattuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe ſuburbanæ parua minus urbe Bouillæ,
Et, qui nunc nulli, maxima turba Gabij:
Et ſtetit Alba potens albæ ſuis omine nata,
Hac ubi Fidenas longe erat ire uias.
Nil patrium, niſi nomen, habet Romanus alumnus.
Sanguinis altricem nunc pudet eſſe lupam.
Huc melius profugos miſiſti Troia penates.
O quali uecta eſt Dardana puppis aue.
Iam bene ſpondebant tunc omina, quòd nihil illam
Læſerat abiegni uenter apertus equi.
Cum pater in nati tremulus ceruice pependit,
Et uerita eſt humeros urere flama pios.
Tunc animi uenere Decij, Brutiq; ſecures,
Vexit & ipſa ſui Cæſaris arma Venus,
Arma reſurgentis portans uictricia Troiæ.
Felix terra tuos cepit Iule deos.
Si modo auernalis tremulæ cortina ſibyllæ
Dixit Auentino rura pianda Remo,

Aut ſi Pergameæ ſero rata carmina uatis
Longæuum ad Priami uera fuere caput.
Vertite equum Danai, male uincitis. Ilia tellus
Viuet, & huic cineri Iuppiter arma dabit.
Optima mutricum noſtris lupa Martia rebus,
Qualia creuerunt mœnia lacte tuo.
Mœnia nanque pio conor diſponere uerſu.
Hei mihi quod noſtro eſt paruus in ore ſonus!
Sed tamen exiguo quodcunque è pectore riui
Fluxerit, hoc patriæ ſeruiat omne meæ.
Ennius hirſuta cingat ſua dicta corona:
Mi folia ex edera porrige Bacche tua.
Vt noſtris tumefacta ſuperbiat Vmbria libris,
Vmbria Romani patria Callimachi:
Scandentes ſi quis cernet de uallibus arces,
Ingenio muros æſtimet ille meo.
Roma faue. tibi ſurget opus. date candida ciues
Omina, & in tectis dextera cantet auis.
Sacra, dieſq; canam, & cognomina priſca locorum.
Has meus ad metas ſudet oportet equus.
Quò ruis imprudens uage dicere facta Properti?
Non ſunt à dextra condita fila colo.
Accerſis lacrymis cantus. auerſus Apollo.
Poſcis ab inuita uerba pigenda lyra.
Certa feram certis auctoribus haud ego uates,
Neſcius ærata ſigna mouere pila.
Me creat Architæ ſoboles Babylonius Horos,
Horos, & à proauo ducta Conone domus.
Di mihi ſunt teſtes, non degeneraſſe propinquis,

Inq; meis libris nil prius eſſe fide.
Nunc pretium fecere deos, & fallitur auro
Iuppiter. obliquæ ſigna iterata rotæ,
Feliceſq; Iouis ſtellas, Martiſq; rapacis,
Et graue Saturni ſidus in omne caput,
Quid moueant piſces, animoſáq; ſigna Leonis,
Lotus & heſperia quid Capricornus aqua,
Dicam. Troia cades, & Troica Roma reſurges:
Et maris, & terræ longa ſepulcra canam.
Dixi ego, cum geminos produceret Arria natos,
(Illa dabat natis arma uetante deo)
Non poſſe ad patrios ſua pila referre penates:
Nempe meam firmant nunc duo buſta fidem.
Quippe Lupercus equi dum ſaucia protegit ora,
Heu ſibi prolapſo non bene cauit equo:
Gallus at in caſtris dum credita ſigna tuetur,
Concidit ante aquilæ roſtra cruenta ſuæ.
Fatales pueri, duo funera matris auaræ.
Vera ſed inuito contigit iſta fides.
Idem ego, cum Cynaræ traheret Lucina dolores,
Et facerent uteri pondera lenta moram,
Iunonis uotum facite impetrabile, dixi.
Illa parit. libris eſt data palma meis.
Hoc neque arenoſum Libyci Iouis explicat antrum,
Aut ſibi commiſſos fibra locuta deos,
Aut ſi quis motas cornicis ſenſerit alas,
Vmbráq; nec magicis mortua prodit aquis.
Aſpicienda uia eſt cæli, uerſuſq; per aſtra
Trames, & ab zonis quinque petenda fides.

Exemplum graue erit Calchas. nanque Aulide ſoluit
Ille bene hærentes ad pia ſaxa rates.
Idem Agamemnoniæ ferrum ceruice puellæ
Tinxit, & Atrides uela cruenta dedit.
Nec rediere tamen Danai. tu diruta fletum
Supprime, & Euboicos reſpice Troia ſinus.
Nauplius ultores ſub noctem porrigit ignes,
Et natat exuuijs Græcia preſſa tuis.
Victor Oilide rape nunc, & dilige uatem,
Quam uetat auelli ueſte Minerua ſua.
Hactenus hiſtoriæ. nunc ad tua deuehor aſtra:
Incipe tu lacrymis æquus adeſſe nouis.
Vmbria te notis antiqua penatibus edit.
Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?
Quà nebuloſa cauo rorat Meuania campo,
Et lacus æſtiuis intepet Vmber aquis,
Scandentiſq; axis conſurgit uertice murus,
Murus ab ingenio notior ille tuo.
Oſſáq; legiſti, non illa ætate legenda,
Patris, & in tenues cogeris ipſe lares.
Nam tua cum multi uerſarent rura iuuenci,
Abſtulit excultas pertica triſtis opes.
Mox, ubi bulla rudi demiſſa eſt aurea collo,
Matris & ante deos libera ſumpta toga;
Tum tibi pauca ſuo de carmine dictat Apollo,
Et uetat inſano uerba tonare foro.
Et tu finge elegos, fallax opus, hæc tua caſtra,
Scribat ut exemplo cætera turba tuo.
Militiam Veneris blandis patiere ſub armis,

Et

Et Veneris pueris utilis hoſtis eris.
Nam tibi uictrices, quaſcunque labore paraſti,
Eludet palmas una puella tuas,
Et bene cum fixum mento diſcuſſeris uncum,
Nil erit: hoc roſtro te premet anſa ſuo.
Illius arbitrio noctem, lucemq; uidebis,
Gutta quoque ex oculis non niſi iuſſa cadet.
Nec mille excubiæ, nec te ſignata iuuabunt
Limina. perſuaſæ fallere rima ſat eſt.
Nunc tua uel medijs puppis luctetur in undis,
Vel licet armatis hoſtis inermis eas,
Vel tremefacta cauo tellus deducat hiatu,
Octipedis cancri terga ſiniſtra time.

FABVLA VERTVNNI.

QVID mirare meas tot in uno corpore formas?
Accipe Vertunni ſigna paterna dei.
Tuſcus ego Tuſcis orior, nec pœnitet inter
Prœlia Volſcinos deſeruiſſe focos.
Nec me turba iuuat, nec templo lætor eburno.
Romanum ſatis eſt poſſe uidere forum.
Hac quondam Tiberinus iter faciebat, & aiunt
Remorum auditos per uada pulſa ſonos.
At poſtquam ille ſuis tantum conceſſit alumnis,
Vertunnus uerſo dicor ab amne deus,
Seu quia uertentis fructum percepimus anni,
Vertunni rurſus credidit eſſe ſacrum.
Prima mihi uariat liuentibus uua racemis,
Et coma lactenti ſpicea fruge tumet.

Hic dulces ceraſos, hic autumnalia pruna
Cernis, & æſtiuo mora rubere die.
Inſitor hic ſoluit pomoſa uota corona,
Cum pirus inuito ſtipite mala tulit.
Mendax fama noces. alius mihi nominis index:
De ſe narranti tu modo crede deo.
Opportuna mea eſt cunctis natura figuris.
In quancunque uoles, uerte: decorus ero.
Indue me Cois, fiam non dura puella.
Meq; uirum ſumpta quis neget eſſe toga?
Da falcem, & torta frontem mihi comprime fœno:
Iurabis noſtra gramina ſecta manu.
Arma tuli quondam: &, memini, laudabar in illis:
Corbis & impoſito pondere meſſor eram.
Sobrius ad lites: at cum eſt impoſta corona,
Clamabis capiti uina ſubiſſe meo.
Cinge caput mitra: ſpeciem furabor Iacchi.
Furabor Phœbi, ſi modo plectra dabis.
Caſſibus impoſitis uenor, ſed arundine ſumpta
Faunus plumoſo ſum deus aucupio.
Eſt etiam aurigæ ſpecies Vertunnus, & eius,
Traijcit alterno qui leue pondus equo,
Suppetat, hoc piſces calamo prædabor: & ibo
Mundus demiſſis inſtitor in tunicis.
Paſtorem ad baculum poſſum curare, uel idem
Serpiculis medio puluere ferre roſam.
Nam quid ego adijciã, de quo mihi maxima fama eſt,
Hortorum in manibus dona probata meis?
Cæruleus cucumis, tumidoq; cucurbita uentre

Me notat, & iunco braſſica uincta leui.
Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impoſitus fronti langueat ante meæ.
At mihi, quòd formas unus uertebar in omnes,
Nomen ab euentu patria lingua dedit.
At tu Roma meis tribuiſti præmia Tuſcis,
Vnde hodie uicus nomina Tuſcus habet.
Tempore quo ſocijs uenit Lycomedius armis,
Atque Sabina feri contudit arma Tati.
Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
Atque hoſtes turpi terga dediſſe fugæ.
Sed facias diuum ſator, ut Romana per æuum
Tranſeat ante meos turba togata pedes.
Sex ſuperant uerſus. te, qui ad uadimonia curris,
Non moror: hæc ſpatijs ultima meta meis.
Stipes acernus eram, properanti falce dolatus,
Ante Numam grata pauper in urbe deus.
At tibi Mamuri formæ cælatos ahenæ
Tellus artifices ne terat Oſca manus;
Qui me tam dociles potuiſti fundere in uſus.
Vnum opus eſt. operi non datur unus honos.

Epiſtola Arethuſæ ad Lycotam.

HAC Arethuſa ſuo mittit mandata Lycotæ,
Cum toties abſis, ſi potes eſſe meus:
Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
Hæc erit è lacrymis facta litura meis:
Aut ſi qua incerto fallet te litera tractu,
Signa meæ dextræ iam morientis erunt.

Te modo uiderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modo munito Sericus hoſtis equo,
Hiberniq; Getæ, pictoq; Britannia curru,
Vſtus & Eoa diſcolor Indus aqua.
Hæc ne marita fides, & pactæ ſunt mihi noctes,
Cum rudis urgenti brachia uicta dedi?
Quæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa
Traxit ab euerſo lumina nigra rogo.
Et Stygio ſum ſparſa lacu, nec recta capillis
Vitta data eſt. nupſi non comitante deo.
Omnibus heu portis pendent mea noxia uota.
Texitur hæc caſtris quarta lacerna tuis.
Occidat, immerita qui carpſit in arbore uallum,
Et ſtruxit querulas rauca per oſſa tubas.
Dignior obliquo funem qui torqueat ocno,
Aeternuſq; tuam paſcat aſelle famem.
Dic mihi num teneros urit lorica lacertos?
Num grauis imbelles atterit haſta manus?
Hæc noceant potius, quàm dentibus ulla puella
Det mihi plorandas per tua colla notas.
Diceris & macie uultum tenuaſſe: ſed opto
E' deſiderio ſit color iſte meo.
At mihi cum noctes induxit ueſper amaras,
Si qua relicta iacent, oſculor arma tua.
Tum queror in toto non ſidere pallia lecto,
Lucis & auctores non dare carmen aues.
Noctibus hibernis caſtrenſia penſa laboro,
Et Tyria in gladios uellera ſecta ſuos:
Et diſco qua parte fluat uincendus Araxes.

Quod ſine aqua Parthus millia currat equus.
Cogor & è tabula pictos ediſcere mundos,
Qualis & hæc docti ſit poſitura dei.
Quæ tellus ſit lenta gelu, quæ putris ab æſtu,
Ventus in Italiam qui bene uela ferat.
Aſſidet una ſoror, curis & pallida nutrix
Peierat hiberni temporis eſſe moras.
Felix Hippolyte nuda tulit arma papilla,
Et texit galea barbara molle caput.
Romanis utinam patuiſſent caſtra puellis:
Eſſem militiæ ſarcina fida tuæ.
Nec me tardarent Scythiæ iuga, cum pater altas
Africus in glaciem frigore nectit aquas.
Omnis amor magnus, ſed aperto in coniuge maior.
Hanc Venus, ut uiuat, uentilat ipſa facem.
Nam mihi, quo Pœnis tibi purpura fulgeat oſtris,
Cryſtallusq; tuas ornet aquoſa manus,
Omnia ſurda tacent; rariſq; aſſueta calendis,
Vix aperit clauſos una puella lares.
Graucidos, & catulæ uox eſt mihi grata querentis,
Illa tui partem uendicat una tori.
Flore ſacella tego, uerbenis compita uelo,
Et crepat ad ueteres herba Sabina focos,
Siue in finitimo gemuit ſtans noctua tigno,
Seu uoluit tangi parca lucerna mero.
Illa dies ornis cædem denuntiat agnis,
Succinctiq; calent ad noua lucra popæ.
Ne precor aſcenſis tanti ſit gloria Bactris,
Rapta ne odorato carbaſa lina duci,

Plumbea

Plumbea cum tortæ ſparguntur pondera fundæ,
Subdolus & uerſis increpat arcus equis.
Sed tua ſic domitis Parthæ telluris alumnis
Pura triumphantes haſta ſequatur equos:
Incorrupta mei conſerua fœdera lecti.
Hac ego te ſola lege rediſſe uelim.
Armaq; cum tulero portæ uotiua Capenæ,
Subſcribam, ſaluo grata puella uiro.

FABVLA TARPEIAE.

TARPEIVM *nemus, & Tarpeiæ turpe ſepulcrum*
Fabor, & antiqui limina capta Iouis.
Lucus erat felix, ederoſo conditus antro:
Multaq; natiuis obſtrepit arbor aquis,
Siluani ramoſa domus, quò dulcis ab æſtu
Fiſtula poturas ire iubebat oues.
Hunc Tatius fontem uallo præcingit acerno,
Fictaq; ſuggeſta caſtra coronat humo.
Quid tum Roma fuit, tubicen uicina Curetis,
Cum quateret lento murmure ſaxa Iouis?
Atque ubi nunc terris dicuntur iura ſubactis,
Stabant Romano pila Sabina foro.
Murus erant montes: ubi nunc eſt curia ſepta,
Bellicus ex illo fonte bibebat equus.
Hinc Tarpeia deæ fontem libauit, at illi
Vrgebat medium fictilis urna caput.
Et ſatis una malæ potuit mors eſſe puellæ,
Quæ uoluit flamas fallere Veſta tuas?
Vidit arenoſis Tatium perludere campis,

Pictaq;

Pictaq; per flauas arma leuare iubas.
Obſtupuit regis facie, & regalibus armis;
Interq; oblitas excidit urna manus.
Sæpe illa immeritæ cauſſata eſt omina Lunæ,
Et ſibi tingendas dixit in amne comas:
Sæpe tulit blandis argentea lilia nymphis,
Romula ne faciem læderet haſta Tati.
Dumq; ſubit primo Capitolia nubila fumo,
Rettulis hirſutis brachia ſecta rubis,
Et ſua Tarpeia reſidens ita fleuit ab arce
Vulnera uicino non patienda Ioui.
Ignes caſtrorum, & Tatiæ prætoria turmæ,
Et formoſa oculis arma Sabina meis,
O utinam ad ueſtros ſedeam captiua penates,
Dum captiua mei conſpicer eſſe Tati.
Romani montes, & montibus addita Roma,
Et ualeat probro Veſta pudenda meo.
Ille equus ille meos in caſtra reponet amores,
Cui Tatius dextra collocat ipſe iubas.
Quid mirum in patrios Scyllam ſæuiſſe capillos?
Candidaq; in ſæuos inguina uerſa canes?
Prodita quid mirum fraterni cornua monſtri,
Cum patuit lecto ſtamine torta uia?
Quantum ego ſum Auſonijs crimen factura puellis,
Improba uirgineo lecta miniſtra foco.
Pallados extinctos ſi quis mirabitur ignes;
Ignoſcat: lacrymis ſpargitur ara meis.
Cras, ut rumor ait, tota pugnabitur urbe:
Tu cape ſpinoſi roſcida terga iugi.

Lubrica

Lubrica tota uia eſt, & perfida, quippe tacentes
Fallaci cælat limite ſemper aquas.
O utinam magicæ noſſem cantamina muſæ,
Hæc quoque formoſo lingua tuliſſet opem.
Te toga picta decet, non quem ſine matris honore
Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ.
Sic hoſpes patiare tua regina ſub aula:
Dos tibi non humilis prodita Roma uenit.
Sin minus, at raptæ ne ſint impune Sabinæ,
Me rape, & alterna lege repende uices.
Commiſſas acies ego poſſum ſoluere, nuptæ
Vos medium palla fœdus inite mea.
Adde Hymenæe modos, tubicen fera murmura conde,
Credite? ueſtra meus molliet arma torus.
Et iam quarta canit uenturam buccina lucem,
Ipſaq́; in Oceanum ſidera lapſa cadunt.
Experiar ſomnum: de te mihi ſomnia quæram.
Fac uenias oculis umbra benigna meis.
Dixit, & incerto permiſit brachia ſomno,
Neſcia ſe flamis accubuiſſe nouis.
Nam Veſta Iliacæ felix tutela fauillæ
Culpam alit, & plures condit in oſſa faces.
Illa ruit, qualis celerem prope Thermodoonta,
Strymonis abſciſſo fertur aperta ſinu.
Vrbi feſtus erat: dixere Palilia patres.
Hic primus cœpit mœnibus eſſe dies.
Annua paſtorum conuiuia luſus in urbe
Cum pagana madent fercula delicijs,
Cumq́; ſuper raros fœni flamantis aceruos

Traijcit immundas ebria turba dapes.
Romulus excubias decreuit in ocia ſolui,
Atque intermiſſa caſtra ſilere tuba.
Hoc Tarpeia ſuum tempus rata, conuenit hoſtem,
Pacta ligat, pactis ipſa futura comes.
Mons erat aſcenſu dubius, feſtoq́; remiſſus.
Nec mora, uocales occupat enſe canes.
Omnia præbebant ſomnos, ſed Iuppiter unus
Decreuit pœnis inuigilare tuis.
Prodiderat portæq́; fidem, patriamq́; iacentem:
Nubendiq́; petit, quem uelit ipſa, diem.
At Tatius,(neque enim ſceleri dedit hoſtis honorem,)
Nube, ait, & regni ſcande cubile mei.
Dixit, & ingeſtis comitum ſuper obruit armis.
Hæc uirgo officijs dos erat apta tuis.
A` duce Tarpeio mons eſt cognomen adeptus.
O uigil iniuſtæ præmia ſortis habes.

AD LENAM.

TERRA *tuum ſpinis obducat Lena ſepulcrum;*
Et tua, quod non uis, ſentiat umbra ſitim;
Nec ſedeant cineri manes; & Cerberus ultor
Turpia ieiuno terreat oſſa ſono;
Docta uel Hippolytum Veneri mollire negantem,
Concordiq́; toro peſſima ſemper auis.
Penelopen quoque, neglecta rumore mariti,
Nubere laſciuo cogeret Antinoo.
Illa uelit, poterit magnes non ducere ferrum,
Et uolucris nidis eſſe nouerca ſuis.
Quippe & Collinas ad foſſam mouerit herbas,

Stagnáq́;

Stagnáq; currenti diluerentur aqua.
Audax cantatæ leges imponere Lunæ,
Et ſua nocturno fallere terga lupo.
Poſſet & intentos aſtu cæcare maritos.
Cornicum immeritas eruit ungue genas,
Conſuluitq; ſtryges noſtro de ſanguine, & in me
Hippomanes fœtæ ſemina legit equæ.
Exorabat opus uerbis ceu blanda perurat,
Saxoſamq; terat ſedula culpa uiam.
Si te Eoa iuuat * Dorozantum aurea ripe,
Et quæ ſub Tyria concha ſuperbit aqua,
Eurypiliq; placet Coæ textura Mineruæ,
Sectáq; ab Attalicis putria ſigna toris,
Seu quæ palmiferæ mittunt uenalia Thebæ,
Murrheáq; in Parthis pocula cocta focis.
Sperne fidem, prouolue deos, mendacia uincant.
Cedant damnoſæ iura pudicitiæ.
Et ſimulare uirum, pretium facit. utere cauſſis.
Maior dilata nocte recurret amor.
Si tibi forte comas uexauerit utilis ira,
Poſt modo mercata pace premendus erit.
Denique ubi amplexu Venerem promiſeris empto:
Fac ſtimules puros Iſidis eſſe dies.
Ingerat Apriles Iole tibi, tundat Amycle
Natalem Maijs idibus eſſe tuum.
Supplex ille ſedet, poſita tu ſcribe cathedra.
Quidlibet, has artes ſi pauet ille, tenes.
Semper habe morſus circa tua colla recentes,
Litibus alternis quos putet eſſe datos.

Non te Medeæ delectent probra ſequacis,
Nempe tulit faſtus auſa rogare prior;
Sed potius mundi Thais pretioſa Menandri,
Cum ferit aſtutos comica mœcha Getas.
In mores te uerte uiri. ſi cantica iactat,
I comes, & uoces ebria iunge tuas.
Ianitor ad dantes uigilet: ſi pulſet inanis,
Surdus in obductam ſomniet uſque ſeram.
Nec tibi diſpliceat miles, modo factus amori;
Nauta nec, attrita ſi ferat æra manu;
Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
Cælati medio cum ſaliere foro.
Aurum ſpectato, non quæ manus afferat aurum.
Verſibus auditis, quid niſi uerba feres?
Qui uerſus, Coæ dederit nec munera ueſtis,
Ipſius tibi ſit ſurda ſine ære lyra.
Dum uernat ſanguis, dum rugis integer annus,
Vtere, ne quis eat liber amore dies.
Vidi ego odorati uictura roſaria Pæſti
Sub matutino cocta iacere noto.
His animos noſtræ dum uerſat Acanthis amicæ,

*

Sed cape torquatæ Venus ò regina columbæ,
Ob meritum antè tuos guttura ſecta focos.
Vidi ego rugoſo tuſſim concreſcere collo,
Sputaq; per dentes ire cruenta cauos,
Atque animam in tegetes putrem expirare paternas.
Horruit algenti pertica curta foco.
Exequiæ fuerant rari furtiua capilli

Vincula,

Vincula, & immundo pallida mitra ſitu,
Et canis in noſtros nimis experrecta dolores,
Cum fallenda meo pollice clathra forent.
Sit tumulus lenæ curto uetus amphora collo:
Vrgeat hunc ſupra uis caprifice tua.
Quiſquis amas, ſcabris hoc buſtum cædito ſaxis,
Miſtaq; cum ſaxis adijce uerba mala.

De pugna Actiaca nauali.

SACRA facit uates. ſint ora fauentia ſacris;
Et cadat ante meos icta iuuenca focos.
Cera Philetéis certet Romana corymbis,
Et Cyrenæas urna miniſtret aquas.
Coſtum molle date, & blandi mihi thuris honores.
Terq; focum circa laneus orbis eat.
Spargite me lymphis, carmenq; recentibus aris
Tibia Mygdonijs libet eburna cadis.
Ite procul fraudes. alio ſint aere noxæ.
Pura nouum uati laurea mollit iter.
Muſa Palatini referamus Apollinis ædem.
Res eſt Calliope digna fauore tuo.
Cæſaris in nomen ducuntur carmina. Cæſar
Dum canitur, quæſo Iuppiter ipſe uaces.
Eſt Phœbi fugiens Athamana ad littora portus,
Quà ſinus Ioniæ murmura condit aquæ,
Actia Iuleæ pelagus monimenta carinæ,
Nautarum uotis non operoſa uia.
Huc mundi coiere manus. ſtetit æquore moles
Pinea, nec remis æqua fauebat auis.

Altera claſſis erat Teucro damnata Quirino,
Pilaq́; feminea turpiter acta manu.
Hinc Auguſta ratis plenis Iouis omine uelis,
Signaq́; iam patriæ uincere docta ſuæ.
Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus,
Armorum & radijs picta tremebat aqua,
Cum Phœbus linquens ſtantem ſe uindice Delon,
(Nam tulit iratos mobilis una notos)
Aſtitit Auguſti puppem ſuper, & noua flama
Luxit in obliquam ter ſinuata facem.
Non ille attulerat crines in colla ſolutos,
Aut teſtudineæ carmen inerme lyræ,
Sed quali aſpexit Pelopeium Agamemnona uultu,
Egeſſitq́; auidis Dorica caſtra rogis,
Aut qualis flexos ſoluit Pythona per orbes
Serpentem, imbelles quem timuere lyræ.
Mox ait, ò longa mundi ſeruator ab Alba
Auguſte, Hectoreis cognite maior auis,
Vince mari: iam terra tua eſt: tibi militat arcus,
Et fauet ex humeris hoc onus omne meis.
Solue metu patriam: quæ nunc te uindice freta,
Impoſuit proræ publica uota tuæ:
Quam niſi defendes, murorum Romulus augur
Ire Palatinas non bene uidit aues.
Et nimium remis audent prope turpe Latinis
Principe te fluctus regia uela pati.
Nec te, quòd claſſis centenis remiget alis,
Terreat: inuito labitur illa mari:
Quodq́; uehunt proræ centaurica ſaxa minantes,

Tigna caua, & pictos experiere metus.
Frangit, & attollit uires in milite cauſſa:
Quæ niſi iuſta ſubeſt, excutit arma pudor.
Tempus adeſt, committe rates: ego temporis auctor
Ducam laurigera Iulia roſtra manu.
Dixerat, & pharetræ pondus conſumit in arcus.
Proxima poſt arcus Cæſaris haſta fuit.
Vincit Roma, fide Phœbi. dat femina pœnas,
Sceptra per Ionias fracta uehuntur aquas.
At pater Idalio miratus Cæſar ab aſtro,
Sum deus, & noſtri ſanguinis iſta fides.
Proſequitur cantu Triton, omneſq; marinæ
Plauſerunt circa libera ſigna deæ.
Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci,
Hoc unum, iuſſo non moritura die.
Di melius, quantus mulier foret una triumphus
Ductus erat per quas ante Iugurtha uias.
Actius hinc traxit Phœbus monimenta, quòd eius
Vna decem uicit miſſa ſagitta rates.
Bella ſatis cecini: citharam iam poſcit Apollo
Victor, & ad placidos exuit arma choros.
Candida nunc molli ſubeant conuiuia luco,
Blanditiæq; fluant per mea colla roſæ:
Vinaq; fundantur prælis eliſa Falernis,
Terq; lauet noſtras ſpica Ciliſſa comas:
Ingenium potis irritet muſa poetis.
Bacche ſoles Phœbo fertilis eſſe tuo.
Ille paludoſos memoret ſeruire Sicambros,
Cepheam hic Meroen, fuſcaq; regna canat:

Hic referat ſero confeſſum fœdere Parthum:
Reddat ſigna Remi, mox dabit ipſe ſua.
Siue aliquid pharetris Auguſtus parcet Eois,
Differat in pueros iſta trophæa ſuos.
Gaude Craſſe, nigras ſi quid ſapis inter arenas.
Ire per Eufraten ad tua buſta licet.
Sic noctem patera, ſic ducam carmine, donec
Iniiciat radios in mea uina dies.

SOMNIVM.

SVNT *aliquid manes. letum non omnia finit;*
Luridaq́; euictos effugit umbra rogos.
Cynthia nanque meo uiſa eſt incumbere fulcro,
Murmur ad extremæ nuper humata uiæ:
Cum mihi ab exequiis ſomnus penderet amoris,
Et quererer lecti frigida regna mei.
Eoſdem habuit ſecum, quibus eſt elata, capillos;
Eoſdem oculos: lateri ueſtis aduſta fuit.
Et ſolitum digito beryllon adederat ignis,
Summaq́; Letheus triuerat ora liquor:
Spirantesq́; animos, & uocem miſit. at illi
Pollicibus fragiles increpuere manus.
Perfide, nec cuiquam melior ſperande puellæ,
In te iam uires ſomnus habere poteſt?
Iam ne tibi exciderant uigilantis furta Suburræ,
Et mea nocturnis trita feneſtra dolis?
Per quam demiſſo quoties tibi fune pependi,
Alterna ueniens in tua colla manu.
Sæpe Venus triuio commiſta eſt pectore miſto:

Fecerunt

Fecerunt tepidas pallia noſtra uias.
Fœderis heu taciti, cuius fallacia uerba
Non audituri diripuere noti.
At mihi non oculos quiſquam inclinauit euntis:
Vnum impetraſſem te reuocante diem.
Nec crepuit fiſſa me propter arundine cuſtos,
Læſit & obiectum tegula curta caput.
Denique quis noſtro curuum te funere uidit?
Atram quis lacrymis incaluiſſe togam?
Si piguit portas ultra procedere, at illud
Iuſſiſſes lectum lentius ire meum.
Cur uentos non ipſe rogis ingrate petiſti?
Cur nardo flamæ non oluere meæ?
Hoc etiam graue erat, nulla mercede hyacinthos
Inijcere, & fracto buſta piare cado.
Lygdamus uratur, candeſcat lamina uernæ.
Senſi ego, cum inſidijs pallida uina bibi.
Aut Nomas arcanas tollat uerſuta ſaliuas.
Dicet damnatas ignea teſta manus.
Quæ modo per uiles inſpecta eſt publica noctes,
Hæc nunc aurata cyclade ſignat humum.
Et grauiora rependit iniquis penſa quaſillis,
Garula de facie ſi qua locuta mea eſt,
Noſtraq; quod Petale tulit ad monimenta corollas,
Codicis immundi uincula ſentit anus.
Ceditur & Lalage tortis ſuſpenſa capillis,
Per nomen quoniam eſt auſa rogare meum.
Te patiente meæ conflauit imaginis aurum,
Ardenti noſtro dotem habitura rogo.

Non tamen inſector, quamuis mereare, Properti.
Longa mea in libris regna fuere tuis.
Iuro ego fatorum nulli reuocabile carmen,
Tergeminusq́; canis ſic mihi molle ſonet,
Me ſeruaſſe fidem. ſi fallo, uipera noſtris
Sibilet in tumulis, & ſuper oſſa cubet.
Nam gemina eſt ſedes turpem ſortita per amnem:
Turbáq; diuerſa remigat omnis aqua.
Vna Clytemneſtræ ſtuprum uehit, altera Creſſæ
Portat mentitæ lignea monſtra bouis.
Ecce coronato pars altera uicta phaſelo,
Mulcet ubi Elyſias aura beata roſas.
Quà numeroſa fides, quáq; errat turba Cybelles,
Mitratisq́; ſonant lydia plectra choris,
Andromedeq́;, & Hypermeſtre ſine fraude maritæ
Narrant hiſtoriæ pectora nota ſuæ.
Hæc ſumma æternis queritur liuere catenis
Brachia, nec meritas frigida ſaxa manus.
Narrat Hypermeſtræ magnum auſas eſſe ſorores
In ſcelus, hoc animum non ualuiſſe ſuum.
Sic mortis lacrymis uitæ ſanamus amores.
Cælo ego perfidiæ crimina multa tuæ.
Sed tibi nunc mandata damus: ſi forte moueris,
Si te non totum Chloridos herba tenet,
Nutrix in tremulis nequid deſideret annis.
Parthenie patuit, nec tibi auara fuit.
Deliciæq; meæ Latris, cui nomen ab uſu eſt,
Ne ſpeculum dominæ porrigat illa nouæ.
Et quoſcunque meo feciſti nomine uerſus,

Vre mihi. laudes deſine habere meas.
Pelle ederam tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
Mollia contortis alligat oſſa comis.
Ramoſis Anio quà pomifer incubat aruis,
Et nunquam Herculeo numine pallet ebur,
Hoc carmen media dignum me ſcribe columna,
Sed breue quod currens uector ab urbe legat.
Hic Tiburtina iacet aurea Cynthia terra.
Acceſſit ripæ laus Aniene tuæ.
Nec tu ſperne pijs uenientia ſomnia portis.
Cum pia uenerunt ſomnia, pondus habent.
Nocte uagæ ferimur. nox clauſas liberat umbras,
Errat & abiecta Cerberus ipſe ſera.
Luce iubent leges Lethea ad ſtagna reuerti.
Nos uehimur, uectum nauta recenſet onus.
Nunc te poſſideant aliæ: mox ſola tenebo:
Mecum eris, & miſtis oſſibus oſſa teram.
Hæc poſtquam querula mecum ſub uoce peregit,
Inter complexus excidit umbra meos.

DE CYNTHIA, ET DRACONE.

DISCE quid Eſquilias hac nocte fugarit aquoſas,
Cum uicina meis turba cucurrit agris.
Lanuuium annoſi uetus eſt tutela draconis,
Hic ubi tam raræ non perit hora moræ,
Quà ſacer abripitur cæco deſcenſus hiatu,
Quà penetrat uirgo. tale iter omne caue:
Ieiuni ſerpentis honos cum pabula poſcit
Annua, & ex ima ſibila torquet humo.

Talia demiſſæ pallent ad ſacra puellæ,
Cum temere anguino creditur ore manus.
Ille ſibi admotas à uirgine corripit eſcas.
Virginis in palmis ipſa caniſtra tremunt.
Si fuerint caſtæ; redeunt in colla parentum;
Clamantq; agricolæ, fertilis annus erit.
Huc mea detonſis auecta eſt Cynthia ab annis.
Cauſſa fuit Iuno, ſed mage cauſſa Venus.
Appia dic quæſo, quantum te teſte triumphum
Egerit effuſis per tua ſaxa rotis,
Turpis in arcana ſonuit cum rixa taberna;
Si ſine me, famæ non ſine labe meæ.
Spectaclum ipſa ſedens primo temone pependit,
Auſa per impuros fræna mouere locos,
** Siriga nam capto Volſi carpenta nepote,*
Atque armillatos, colla Moloſſa, canes,
Qui dabit immundæ uenalia fata ſaginæ,
Vincet ubi eraſas barba pudenda genas.
Cum fieret noſtro toties iniuria lecto,
Mutato uolui caſtra mouere toro.

Deprehenſum Propertium cum Phyllide, et Teia, amicis, à Cynthia, uapulaſſeq; ab ea omnes uehementer.

PHYLLIS, *Auentinæ, quædam eſt, uicina Dianæ,*
Sobria grata parum; cum bibit, omne decet.
Altera Tarpeios eſt inter Teia lucos,
Candida, ſed potæ non ſatis unus erit.
His ego conſtitui noctem lenire uocatis,

Et Venere ignota furta nouare mea.
Vnus erat tribus in ſecreta lectulus herba.
Quæris concubitus? inter utranque fui.
Lygdamus ad cyathos. utrique æſtiua ſupellex
Et Methymnæi grata ſaliua meri.
Nile tuus tibicen erat, coraliſtria Phyllis,
Et facilis ſpargi munda ſine arte roſa.
Nanus & ipſe ſuos breuiter concretus in artus
Iactabat truncas ad caua buxa manus.
Sed neque ſuppletis conſtabat flama lucernis,
Decidit inq; ſuos menſa ſupina pedes.
Me quoque per talos Venerem quærente ſecundos,
Semper damnoſi ſubſiluere canes.
Cantabant ſurdo, nudabant pectora cæco:
Lanuuij ad portas hei mihi ſolus eram:
Cum ſubito rauci ſonuerunt cardine poſtes,
Et leuia ad primos murmura facta lares.
Nec mora, cum totas reſupinat Cynthia ualuas
Non operoſa comis, ſed furibunda decens.
Pocula mi digitos inter cecidere remiſſos;
Palluerant ipſo labra ſoluta mero.
Fulminat illa oculis, &, quantum femina, ſæuit:
Spectaclum capta nec minus urbe fuit.
Phyllidos iratos in uultum conijcit ungues;
Territa uicinas Teia clamat aquas.
Lumina ſopitos turbant elata Quirites,
Omnis & inſana ſemita nocte ſonat.
Illas direptiſq; comis, tuniciſq; ſolutis
Excipit obſcuræ prima taberna uiæ.

Cynthia in exuuijs gaudet, uictrixq́; recurrit,
Et mea peruerſa ſauciat ora manu,
Imponitq́; notam collo, morſuq́; cruentat,
Præcipueq́; oculos, qui meruere, ferit.
Atque ubi iam noſtris laſſauit brachia plagis,
Lygdamus ad plutei fulcra ſiniſtra latens
Exuitur, geniumq́; meum proſtratus adorat.
Lygdame nil potui, tecum ego captus eram.
Supplicibus palmis tum demum ad fœdera ueni,
Cum uix tangendos præbuit illa pedes,
Atque ait: admiſſæ ſi uis me ignoſcere culpæ,
Accipe quæ noſtræ formula legis erit.
Tu neque Pompeia ſpatiabere cultus in umbra,
Nec cum laſciuum ſternet arena forum.
Colla caue inflectas ad ſummum obliqua theatrum,
Aut lectica tuæ ſudet aperta moræ.
Lygdamus in primis, omnis mihi cauſſa querelæ,
Veneat, & pedibus uincula bina trahat.
Indixit leges. reſpondi ego, legibus utar.
Riſerat imperio facta ſuperba dato.
Dein, quemcunque locum externæ tetigere puellæ,
Suffiit, & pura limina tergit aqua:
Imperat & totas iterum mutare lacernas,
Terq́; meum tetigit ſulfuris igne caput.
Atque ita mutato per ſingula pallia lecto
Reſpondi; & toto ſoluimus arma toro.

De Hercule, & morte Caci.

AMPHITRYONIADES *qua tempeſtate iuuencos*

Egerat à ſtabulis ò Erythræa tuis,
Venit ad inuictos pecoroſa Palatia montes,
Et ſtatuit feſſos feſſus & ipſe boues,
Quà Velabra ſuo ſtagnabant flumine, quaq;
Nauta per urbanas uelificabat aquas.
Sed non infido manſerunt hoſpite Caco
Incolumes: furto polluit ille locum.
Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
Per tria partitos qui dabat ora ſonos.
Hic, ne certa forent manifeſtæ ſigna rapinæ,
Auerſos cauda traxit in antra boues.
Nec ſine teſte deo. furem ſonuere iuuenci,
Furis & implacidas diruit ira fores.
Mænalio iacuit pulſus tria tempora ramo
Cacus, & Alcides ſic ait, ite boues,
Herculis ite boues, noſtræ labor ultime clauæ,
Bis mihi quæſitæ, bis mea præda boues,
Aruaq; mugitu ſancite boaria longo.
Nobile erit Romæ paſcua noſtra forum.
Dixerat, & ſicco torret ſitis ora palato,
Terraq; non ullas fœta miniſtrat aquas.
Sed procul incluſas audit ridere puellas.
Lucus ab umbroſo fecerat orbe nemus,
Femineæ loca clauſa deæ, fonteſq; piandos,
Impune & nullis ſacra retecta uiris.
Deuia Puniceæ uelabant lumina uittæ.
Putris odorato luxerat igne caſa:
Populus & longis ornabat frondibus ædem,
Multaq; cantantes umbra tegebat aues.

Huc

Huc ruit in ſiccam congeſto puluere barbam,
Et iacit ante fores uerba minora deo.
Vos precor ò lucis ſacro quæ luditis antro,
Pandite defeſſis hoſpita teſqua uiris.
Fontis egens erro, circaq; ſonantia lymphis;
Et caua ſuſcepto flumine palma ſat eſt.
Audiſtis ne aliquem, tergo qui ſuſtulit orbem?
Ille ego ſum: Alciden terra recepta uocat.
Quis facta Herculeæ non audit fortia clauæ?
Et nunquam ad natas irrita tela feras?
Atque uni Stygias hominum luxiſſe tenebras.
Accipite hæc. feſſo uix mihi terra patet.
Quòd ſi Iunoni ſacrum faceretis amaræ,
Non clauſiſſet aquas ipſa nouerca ſuas.
Sin aliquam uultusq; meus, ſetæq; leonis
Terrent, & Libyco ſole peruſta coma;
Idem ego Sidonia feci ſeruilia palla
Officia, & Lyda penſa diurna colo:
Mollis & hirſutum cepit mihi faſcia pectus,
Et manibus duris apta puella fui.
Talibus Alcides. at talibus alma ſacerdos
Puniceo canas ſtamine uincta comas.
Parce oculis hoſpes, lucoq; abſcede uerendo:
Cede agedum, & tuta limina linque fuga.
Interdicta uiris metuenda lege piatur,
Quæ ſe ſummota uindicat ara caſa.
Magnam Tireſias aſpexit Pallada uates,
Fortia dum, poſita Gorgone, membra lauat.
Di tibi dent alios fontes: hæc lympha puellis

Auia ſecreti limitis una fuit.
Sic anus. ille humeris poſtes concuſſit opacos:
Nec tulit iratam ianua clauſa ſitim.
At poſtquam exhauſto iam flumine uicerat æſtum,
Ponit uix ſiccis triſtia iura labris.
Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
Accipit, hæc feſſo uix mihi terra patet.
Maxima quæ gregibus deuota eſt ara repertis,
Ara per has inquit, maxima facta manus,
Hæc nullis unquam pateat ueneranda puellis,
Herculis eximij ne ſit inulta ſitis.
Sancte pater ſalue, cui iam fauet aſpera Iuno,
Sancte uelis libro dexter ineſſe meo.
Nunc quoniam manibus purgatum ſanxerat orbem,
Sic ſanctum Tatiæ compoſuere Cures.

Quare Iupiter, Feretrius dictus.

NVNC Iouis incipiam cauſſas aperire Feretri,
Armaq; de ducibus trina recepta tribus.
Magnum iter aſcendo, ſed dat mihi gloria uires.
Non iuuat ex facili lecta corona iugo.
Imbuis exemplum primæ tu Romule palmæ
Huius, & exuuijs plenus ab hoſte redis,
Tempore quo portas Ceninum Acrona petentem
Victor in euerſum cuſpide fundis equum.
Acron Herculeus Cenina ductor ab arce
Roma tuis quondam finibus horror erat.
Hic ſpolia ex humeris auſus ſperare Quirini,
Ipſe dedit, ſed non ſanguine ſicca ſuo.

Hunc uidet ante cauas uibrantem ſpicula turres
Romulus, & uotis occupat ante ratis.
Iuppiter hæc hodie tibi uictima corruet Acron,
Vouerat, & ſpolium corruit ille Ioui.
Vrbis uirtutiſq; parens ſic uincere ſueuit,
Qui tulit aprico frigida caſtra lare,
Idem eques, & frænis, idem fuit aptus aratris.
Et galea hirſuta compta lupina iuba.
Picta nec inducto fulgebat parma pyropo.
Præbebant cæſi baltea lenta boues.
Coſſus at inſequitur Veientis cæde Tolumni,
Vincere cum Veios poſſe laboris erat.
Nec dum ultra Tiberim belli ſonus, ultima præda
Nomentum, & captæ iugera pauca Coræ,
Et Veij ueteres & uos tum regna fuiſtis,
Et ueſtra poſita eſt aurea ſella foro,
Nunc intra muros paſtoris buccina lenti
Cantat, & in ueſtris oſſibus arua metunt.
Forte ſuper portæ dux Veius aſtitit arcem,
Colloquiumq; ſua fretus ab urbe dedit.
Dumq; aries murum cornu pulſabat aheno,
Vineaq; inductum longa tegebat opus,
Coſſus ait, forti melius concurrere campo.
Nec mora fit, plano ſiſtit uterque gradu.
Di Latias iuuere manus: deſecta Tolumni
Ceruix, Romanos ſanguine lauit equos.
Claudius à Rheno traiectos arcuit hoſtes,
Belgica cum uaſti parma relata ducis.
Virdomari genus hic Rheno iactabat ab ipſo

Nobilis

Nobilis erectis fundere geſa rotis.
Illi uirgatis iaculantis ab inguine brachis
Torquis ab inciſa decidit unca gula.
Nunc ſpolia in templo tria condita. cauſſa feretri,
Omine quod certo dux ferit ante ducem,
Seu quia uicta ſuis humeris hæc arma ferebant,
Hinc feretri dicta eſt ara ſuperba Iouis.

CORNELIA PAVLO.

DESINE *Paule meũ lacrymis urgere ſepulcrum.*
Panditur ad nullas ianua nigra preces.
Cum ſemel infernas intrarunt funera leges,
Non exorato ſtant adamante uiæ.
Te licet orantem fuſcæ deus audiat aulæ,
Nempe tuas lacrymas littora ſurda bibent.
Vota mouent ſuperos. ubi portitor æra recepit,
Obſerat umbroſos lurida porta rogos.
Sic mæſtæ cecinere tubæ, cum ſubdita noſtrum
Detraheret lecto fax inimica caput.
Quid mihi coniugium Pauli? quid currus auorum
Profuit? aut famæ pignora tanta meæ?
Num minus immites habuit Cornelia Parcas?
Et ſum quod digitis quinque leuatur onus.
Damnatæ noctes, & uos uada lenta paludes,
Et quæcunque meos implicat unda pedes,
Immatura licet, tamen huc non noxia ueni.
Det pater hic umbræ mollia iura meæ,
Aut ſi quis poſita iudex ſedet Aeacus urna,
In mea ſortita iudicet oſſa pila.

Aſſideant fratres iuxta Minoida ſellam,
Eumenidum intento turba ſeuera foro.
Siſyphe mole uaces, taceant Ixionis orbes,
Fallax Tantaleo corripiare liquor.
Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras,
Et iaceat tacita lapſa catena ſera.
Ipſa loquor pro me. ſi fallo, pœna ſororum
Infelix humeros urgeat urna meos.
Si cui fama fuit per auita trophæa decori,
Vera Numantinos regna loquuntur auos.
Altera maternos exæquat turba Libones,
Et domus eſt titulis utraque fulta ſuis.
Mox ubi iam facibus ceſſit prætexta maritis,
Vinxit & acceptas altera uitta comas,
Iungor Paule tuo ſic diſceſſura cubili.
In lapide hoc uni nupta fuiſſe legar.
Teſtor maiorum cineres tibi Roma colendos,
Sub quorum titulis Africa tonſa iaces,
Et Perſen proaui ſimulantem pectus Achillis,
Quiq; tuas proauus fregit Achille domos,
Me neque cenſuræ legem molliſſe, nec ulla
Labe mea noſtros erubuiſſe focos.
Non fuit exuuijs tantis Cornelia damnum.
Quin & erat magnæ pars imitanda domus,
Nec mea mutata eſt ætas, ſine crimine tota eſt.
Viximus inſignes inter utranque facem.
Mi natura dedit leges à ſanguine ductas,
Ne poſſim melior iudicis eſſe metu.
Quælibet auſteras de me ferat urna tabellas,

Turpior

Turpior aſſeſſu non erit ulla meo.
Vel tu, quæ tardam mouiſti fune Cybellem,
Claudia turritæ rara miniſtra deæ,
Vel cui commiſſos cum Veſta repoſceret ignes,
Exhibuit uiuos carbaſus alba focos.
Nec te dulce caput mater Scribonia læſi,
In me mutatum, quid niſi fata uelis?
Maternis laudor lacrymis, urbisq; querelis,
Defleta & gemitu Cæſaris oſſa mea.
Ille ſua nata dignam uixiſſe ſororem
Increpat, & lacrymas uidimus ire deo.
Et tamen emerui generoſos ueſtis honores,
Nec mea de ſterili facta rapina domo,
Te lepide, & te Paule meum poſt fata leuamen.
Condita ſunt ueſtro numina noſtra ſinu.
Vidimus & fratrem ſellam geminaſſe curulem,
Conſule quo facto tempore rapta ſoror.
Filia tu ſpeciem cenſuræ nacta paternæ
Fac teneas unum nos imitata uirum.
Et ſerie fulcite genus. mihi cymba uolenti
Soluitur aucturis tot mea fata malis.
Hæc eſt feminei merces extrema triumphi,
Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Nunc tibi commendo communia pignora natos,
Hæc cura & cineri ſpirat inuſta meo.
Fungere maternis uicibus pater, illa meorum
Omnis erat collo turba ferenda tuo.
Oſcula cum dederis tua flentibus, adijce matris.
Tota domus cœpit nunc onus eſſe tuum.

Et ſi quid doliturus eris, ſine teſtibus illis,
Cum uenient, ſiccis oſcula falle genis.
Sat tibi ſunt noctes, quas de me Paule fatiges,
Somniaq; in faciem credita ſæpe meam.
Atque ubi ſecreto noſtra ad ſimulacra loqueris,
Vt reſponſuræ ſingula uerba iace.
Seu tamen aduerſum mutarit ianua lectum,
Sederit & noſtro cauta nouerca toro,
Coniugium pueri laudate, & ferte paternum.
Capta dabit ueſtris moribus illa manus.
Nec matrem laudate nimis. collata priori
Vertet in offenſas libera uerba ſuas.
Seu memor ille mea contentus manſerit umbra,
Et tanti cineres duxerit eſſe meos,
Diſcite uenturam iam nunc ſentire ſenectam,
Cælibis ad curas nec uacet ulla uia.
Quod mihi detractum eſt, ueſtros accedat ad annos.
Prole mea Paulum ſic iuuat eſſe ſenem.
Et bene habet, nunquam mater lugubria ſumpſi.
Venit in exequias tota caterua meas.
Cauſſa perorata eſt. flentes me ſurgite teſtes,
Dum pretium uitæ grata rependit humus.
Moribus & cælum patuit, ſim digna merendo,
Cuius honoratis oſſa uehuntur aquis.

M. ANTONII MVRETI IN PROPERTIVM SCHOLIA.

MILANION.) *Admirabilis eſt hominum in fouendis erroribus pertinacia. ſed præclare ageretur cum rebus humanis, ſi ad hæc modo noſtra leuiora ſtudia id pertineret, neque in rebus maximi momenti magno omnium malo quotidie cerneretur.* Hoc *mihi nunc ex eo uenit in mentem, quòd ſæpe animaduerti euenire, ut optimos quoſque ſcriptores maculæ quædam errorum occupent, in eiſq; inſideant, quæ cum poſtea inueterarunt, quaſi dedita opera retinentur à librarijs: uix ut ulla ſit cuiuſquam eruditi hominis auctoritas tãta, quæ illos ad eas purgandas, & eluendas poſſit adducere.* Eius *rei exempla utinam ne tam multa ſuppeterent: ſed nos id, quod ſe nunc offert, indicaſſe contenti, plura perſequi abſtinebimus.* Mimalionem *hoc loco imperitus aliquis pro* Milanione, & *paulo infra* Pſileum *pro* Hylæo *ſcripſerat.* Quis *tum eruditorum non admonuit, quomodo utrunque nomen ſcribi oporteret? aut quis hodie eſt omnium, tinctus modo atque imbutus literis, cui uel obſcurum id, uel ambigium ſit?* Cedo *tamen librum* Propertij *unum, in quo non deprauata illa ſcriptura permanſerit.* Nihil *negocij fuerit, eiuſdem generis alia enumerare per-*

plurima, ita manifeſta, ita perſpicua, ita teſtata, ut, quod in eis aſſiduę librarij peccant, non negligentia, non inſcitia labi, ſed prudentes, ſcientes, ea, quæ uitioſa eſſe conſtat, amplexari atque approbare uideantur. Sed quod attinet ad fabulam, quæ his uerſibus à Propertio tangitur, ſciendum eſt, in ea tradenda, non ſatis concordare ac concinere inter ſe aut poetas, aut poetarum interpretes. quod enim alias ſæpe, idem hic quoque contigit; ut, cum duæ potiſſimum ab ipſis celebrentur Atalantæ, earum hiſtoriæ commiſceantur inter ſe; utq; quod de una earum ab alijs dicitur, id ipſum de altera alij dicant. Congeram huc locos aliquot, in quibus earum mentio eſt, eosq; inter ſe contendam ac comparabo: ut id, quod dico, magis intelligatur. Duæ igitur, ut ante dixi, Atalantæ apud poetas reperiuntur, Arcadica una: Argiua, ſeu, ut alij aiunt, Bæotica altera. illam Iaſij, aut Iaſonis, aut Iaſionis, hanc Schœnei filiā fuiſſe ferunt. nam Beroaldus quidem et Volſcus ineptiunt, qui eandem Schœnei filiam, Iaſij neptem fuiſſe cōminiſcuntur. Illam Milanioni, hæc Hippomeni nupſiſſe accepimus. Hæc, antequam longius progrediar, confirmanda ſunt. Scholiaſtes Apollonij. Αταλάντη Ιάσονος θυγάτηρ, ἣν ἔγημε Μειλανίων. ἑτέρα γάρ ἐστιν ἡ Αργεία ἡ Σχοινέως ἣν ἔγημεν Ιππομέδων. Sed hic aut legendum eſt Ιππομένης, aut dicendum, eūdem ab alijs Hippomenem, ab alijs Hippomedontem uocari Arcadicam Milanioni nupſiſſe; teſtatur etiam hoc loco Propertius, & Ouidius libro II. & lib. III. de

arte

arte amandi. Schœneida *ceſſiſſe* Hippomeni, *qui eam curſu, ope* Veneris, *deuicerat, uenuſtiſſime narrat* Venus *ipſa apud* Ouidium *libro* X. Metamor. *narrat & breuiter* Theocritus *in comaſte, & fuſiſſime is qui ſcholia in eum ſcripſit. atque hanc intellexit* Catullus *illis uerſibus:*

Tam *gratum mihi, quàm ferunt puellæ*
Pernici *aureolum fuiſſe malum,*
Quod *zonam ſoluit diu ligatam.*

et auctor laſciui carminis:

Qualibus Hippomenes *rapuit* Schœneida *pomis.*

Arcadicæ *patrem* Iaſiona *nominat* Aelianus *libro* XIII. *de uaria hiſtoria. idoneos teſtes laudaſſe uideor eorum, quæ hactenus dixi. quadrant autem non male ad hunc uſque locum omnia. in ijs quæ ſequuntur, mira uarietas. Verſus eſt* Virgilij *è ſexto* Aeneid.

Parthenopæus, & Adraſti *pallentis imago.*

quem exponens Seruius, Parthenopæus, *inquit,* Menalippæ & Martis, *ſiue* Milanionis *filius, qui* Thebana *bella puer admodum petijt.* Ergo *de huius grammatici ſententia,* Parthenopæi *pater quidem eſt* Milanion: *mater autem nō* Atalanta, *ſed* Menalippa. At Statius *lib.* IIII. Thebaidos *aperte huius ipſius* Parthenopæi *matrem* Atalantam *facit* Iaſij *filiam: patrē autem* Lactantius *interpres, non* Milanionem, *ut* Seruius, *ſed* Meleagrum *uocat. niſi forte dicamus, eandem* Menalippam & Atalantam *eundem* Meleagrum & Milanionem *uocari. ſic enim eſt idem* Paris & Alexander *eadem* Caſſandra & Alexandra. At

Diodorus

Diodorus Parthenopæi matrem Atalantam eſſe ait Schœnei filiam. Hyginus autem cum Lactantio faciens eum genitum eſſe dicit matre Atalanta Iaſij filia, patre Meleagro. Arcadicam Statius uenatricem, ac Dianæ comitem fuiſſe dicit, idemq; confirmat Aelianus: & ſcholiaſtes Theocriti ait eam mittendis arcu ſagittis præſtitiſſe: cum illam alteram ſola pedum pernicitas nobilitauerit. At Oppianus Atalantā Schœnei filiam uenatricem, & iaculatricem eximiā fuiſſe oſtendit libro II κυνηγετικῶν, his uerſibus:

Σχοινῆος πρώτη δὲ κλυτὴ θυγάτηρ Ἀταλάντη
Θηρσὶ φόνον πτερόεντα συνβόλος ἤρατο κούρη.

Hippomenem in leonem, Atalantam Schœnei filiam in leænam mutatā eſſe, canit Ouidius. At Hyginus, parum ipſe ſibi conſtans, Atalantæ Schœnei filiæ, et Meleagro: Palephatus Atalantæ & Milanioni id contigiſſe narrat. ſed ſæpe alias monui, non eſſe quærendam in mendacijs ueritatem. Sic cum Scyllas duas fuiſſe proditum ſit, alteram Niſi, alteram Phorci filiam, quorum illā in auem, hanc in monſtrum marinum conuerſam eſſe fabulantur: non defuerunt tamen poetæ, qui, quod de Phorci filia traditur, id ad Niſi filiam referrēt: ut aperte colligitur è ſcholiaſte Euripidis in Hippolytum. ſed multo apertius è Virgilio in Ciri: cuius hæc ſunt:

Impia prodigijs ut quondam exterruit amplis
Scylla, nouoſq; auium ſublimis in aere cætus
Viderit, & tenui conſcendens ſidere penna,
Cæruleis ſua tecta ſuperuolitauerit alis:

Hanc

Hanc pro purpureo pœnam ſcelerata capillo,
Proq́; patris ſoluens exciſa funditus urbe.
Complures illam, & magni Meſſalla poetæ
(Nam uerum fateamur. amat Polyhymnia uerũ)
Longe alia perhibent mutatam membra figura:
Scyllæum monſtra in ſaxum conuerſa uocari.
Illam eſſe, ærumnis quam ſæpe legamus Vlyſſi,
Candida ſuccinctã latrantibus inguina monſtris,
Dulichias uexaſſe rates, & gurgite in alto
Deprenſos nautas canibus laceraſſe marinis.

atque hanc ſententiam idem poeta ſecutus eſt in eclogis: quo in loco fruſtra ſe quidam eruditi homines torquent. Ille etiam Hylæi.) *idem etiam innuit Ouidius hoc uerſu:*

Senſit & Hylæi contentum ſaucius arcum.

apud Aelianum nihil tale reperio: Hylæum quidem ipſum & Rhœcum ſagittis ab Atalanta confixos lego. Velocem.) *indocte Volſcus eandem putat eſſe hanc, & illam Catulli pernicem puellam. nã Catullus, ut dictum eſt, de Schœneide loquitur: at hic de Arcadica ſermo eſt. quã ipſam quoque agilem fuiſſe, teſtatur Aelianus: cuius uerba quoniam in impreſſis libris deprauata ſunt, quomodo corrigenda ſuſpicer, admonebo. ita igitur uulgo leguntur:* ἐπεφύκει δὲ ὠκίϑη τοὺς πόδας, καὶ οὐκ ἂν αὐτὴν διέφυγεν οὔτε θηρίον, οὔτε ἐπιβουλεύων αὐτῇ ἄνθρωπος, φυγεῖν ἐθέλουσαν, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἄν τις αὐτὴν κατέλαβεν. *ego autem lego:* ἐπεφύκει δὲ ὠκίστη τοὺς πόδας, καὶ οὐκ ἂν αὐτὴν διέφυγεν οὔτε θηρίον, οὔτε ἐπι-

ἐπιβουλεύων αὐτῇ ἄνθρωπος. φυγεῖν δὲ ἐθέλουσαν, οὐκ ἄν τις αὐτὴν κατέλαβε. *nihil autem obſtat, quominus de eodem oleo & opera aliquot ex eadem narratione locos, qui corrupti uidentur, quomodo emendandos putem, admoneam: ut meo labore, quantum quidem in me eſt, aliorum minuatur labor. ubi ergo legitur,* ἀλλ᾽ ἦν φύκου ἔργον ἡ χροιὰ, *legendum arbitror,* ἀλλ᾽ ἦν φύσεως ἔργον ἡ χροιά. *natiuam enim, non fuco quæſitam, pulchritudinem* Atalantæ *tribuit. & paulo poſt:* τί δὲ οὕτως ὡραῖον γένοιτο ἄνθος; ὥσπερ οὖν καλὸν, ἢ τὸ πρόσωπον αἰδεῖσθαι πεπαιδευμένης παρθένου; *lego:* τί δὲ οὕτως ὡραῖον γένοιτο ἄνθος, ὅπερ οὐ κάλλιον ἢ τὸ πρόσωπον αἰδεῖσθαι πεπαιδευμένης παρθένου; *& ad finem, ubi legitur,* σὺν ὕβρει καὶ ἄντρῳ, *legendum crediderim,* σὺν ὕβρει καὶ ἀνατροπῇ. Non ullas.) *ita emendaui è ueteribus libris: cum antea inepte legeretur, non nullas.* Fallacia.) τέχνη. Et facite illa meo.) *& facite, ut ipſa me uehementius amet, quàm ego ipſam.* Citeinis.) *legendum,* Cytæinis. Scholiaſtes Apollonij, Κύταια, πόλις Κολχίδος. Stephanus: Κύτα, πόλις Κολχική, πατρὶς Μηδείας.

IN ELEGIAM II.

Et ſciat indociles.) *noue dixit, indociles uias,* ἀδιδάκτους: *indocilem enim uſitatius dicimus eum, qui doceri non poteſt: quàm rem ipſam, quæ doctrina non comparatur. ſed* Achilles Statius Luſi-

tanus mihi confirmauit, ſe ueterem librum habere, in quo ſcriptum ſit, Vt ueniant ederæ: et paulo poſt, Surgat ut in ſolis: & in hoc uerſu, Vt ſciat indociles. quam ſcripturam reijciendam non puto. Non ſic Leucippis.) *fabula eſt apud Theocritum in Dioſcuris, apud Ouidium quinto faſtorum, apud Hyginum: ſed nemo eſt eorum, qui non ab alijs aliqua in parte diſſentiat.* Non Idæ.) *de Marpiſſa Eueni filia auſus eſt olim Idas cum Apolline certamen ſuſcipere. Homerus Iliados* I. Ne ſim tibi uilior iſtis.) *ne minoris apud te ſim, ob iſta, quæ modo dixi.* Vni ſi qua placet.) *ſatis eſt culta, quæ uni placet. nam, pluribus ornare ſe, proſtitutarum eſt.*

IN ELEGIAM III.

SIC ait.) *liber uetus: Hic ait. ut ſit, hic, pro, tunc.* Interdum grauiter.) *libri calamo exarati, Interdum leuiter.*

IN ELEGIAM VI.

AT tu ſeu mollis.) *locum hunc à Beroaldo non intellectum, declarauit Cœlius Rhodiginus libro quarto lectionum antiquarum.*

IN ELEGIAM VII.

DVM tibi Cadmeæ.) *prope ſimile principium eſt elegiæ Ouidij ad Macrum.*

Carmen ad iratum dum tu perducis Achillem.

Euiolaſſe.)

Euiolaſſe.) *Beroaldus teſtatur, in antiquis libris partim, euoluiſſe, partim, te uiolaſſe, legi. quarum ſcripturam ego quidem utramlibet huic uulgatæ facile antepoſuerim. Sed quod Volſcus admonet deos hic intelligi, non Venerem, & Cupidinem, ſed poetas ipſos: id, mea quidem ſententia, tale eſt, ut, ſi fatuis & inſulſis declarationibus præmium aliquod poſitũ eſſet, id Volſcus, hac una fretus, ſine controuerſia, ſuo iure, dijs hominibusq; plaudentibus, ablaturus fuiſſe uideatur.*

IN ELEGIAM VIII.

TVNE igitur.) *Cynthiam, cum quodam, qui ex prætura in Illyriam proficiſcebatur, ire med tantem, dehortatur, ne id faciat. mox, ſe ei, quod uoluerat, perſuaſiſſe, lætatur. ſed hunc prætorem ex Illyria reuerſum poſtea coluit Cynthia. uide elegiam quandam è libro ſecundo, cuius principium eſt, Prætor ab Illyricis.* Virgiliis.) *quarum exortu aperiuntur maria.* Ne ue inimica meas.) *ne ue cogar pro te nauigante uota facere, quæ tamen aduarſos & reflantes uentos nihil moueant.* Vacua patiaris arena.) *alij libri, ijq; ueteres: Vacua patietur in ora. ut uerbũ, patietur, referamus ad undam ipſam. quod mihi quidem paulo magis arridet. nam illud alterum non ſatis intelligendo conſequi poſſum.* Oricos.) *portus Epiri. Hecatæus apud Stephanum:* Μετὰ δὲ Βυθρωτὸς πόλις, μετὰ δὲ Ὠρικὸς λιμήν. Et dicam, Autaricis.)

cis.) *Autarici, & Hyllæi, populi Illyriæ.*

IN ELEGIAM X.

O IVCVNDA quies.) *Gallus cum puella, cuius recenti amore inarſerat, nocte quadam colluſurus, arbitrum delicijs ſuis, primiſq; cum ea uelitationibus adhibuerat Propertium. quo è ſpectaculo tantam ſe uoluptatem hauſiſſe dicit: uix ut, quamuis multa iam nocte, abſtrahi poſſet: utq; nunc quoque in illius noctis memoria iucundiſſime acquieſcat. ergo, ut præmium amico aliquod perſoluat, defert ei operam ſuam ad multa amantibus utilia, quorum ſe peritum eſſe profitetur. ad extremum etiam ei aliquot conſeruandi amoris præcepta tradit.* Veſtris conſcius in lacrymis.) *non deſunt, qui legendum putent:*

Aſſueram ueſtris conſcius inlecebris.

lacrymarum tamen, eadem in re narranda, infra quoque mentio eſt:

Vidi ego te toto uinctum langueſcere collo,
Et flere iniectis Galle diu manibus.

Cum te complexa.) *ita uidetur dixiſſe, complexa puella: ut,*

Expertæ metuens iurgia ſæuitiæ.

Vtrunque autem etiam Ciceronis exemplo confirmari poteſt. in oratione pro Sex. Roſcio. Sceleſtum dij immortales ac nefarium facinus, atque eiuſmodi, quo uno maleficia ac ſcelera omnia complexa eſſe uideantur. Idem pro Balbo: Cuius igitur audita uirtus

tus dubitationi locum non daret, huius præſens, experta, atque perſpecta, obtrectatorum uoce lædetur? Atque in his loquendi generibus nimiũ religioſi ſunt quidam noſtri temporis homines: ita ut interdum etiam ueterum ſcripta corrũpere audeant: ſicubi illi contra eam, quæ nunc eſt, conſuetudinem aliquid dixiſſe uideantur. quale eſt, quod deſignarunt in ipſo principio elegantisſimi libelli, quem ſcripſit Q. Cicero *de petitione conſulatus. id enim cum ita legeretur in omnibus ad unum antiquis libris:* Etſi *tibi omnia ſuppetunt, quæ conſequi ingenio, aut uſu aut diligentia poſſunt: inculcata eſt ab iſtis uox, homines: ne illud conſequi, παθητικῶς, ut erat, poſitum uideretur.* Atqui *ſi librorum conſenſio, quam nemo unquam ſapiens contemnendam putauit, nihil iſtos mouebat: recordari certe eos par fuit, aſſequendi uerbum eodem illo modo uſurpatum eſſe à* M. Tullio: *cuius hæc ſunt è ſecundo libro accuſationis:* Ac *ne forte ea, quæ remota de medio, atque erepta uobis ſunt, omnia ita condita fuiſſe, atque ita abdite latuiſſe uideantur, ut hac diligentia, quam ego à me expectari maxime puto, nihil horum inueſtigari, nihil aſſequi potuerit: &c.* Quamuis labentes.) *duæ cauſſæ erant, cur diſcederem: quòd & dormire cupiebam, & media iam nox erat. at utranque facile ſuperabat ea, qua, ſpectandis luſibus ueſtris, perfundebar, uoluptas.* Et mediis cælo.) *ad medium cæli prouectis.* Luna ruberet.) *eſt ne ita dictũ, ruberet, ut,* Vento *rubet aurea* Phœbe?

equidem

equidem nihil tale intelligendum putarim. ſed ne Volſco quidem acceſſerim, qui rubeſcere ait Lunam, cũ appropinquat dies. mihi ſane palleſcere potius uideatur. opinor igitur, iccirco hoc uerbo uſum poetam, quòd multi è ueteri bus ignea eſſe credebánt corpora cæleſtia: eamq; opinionem poetæ fere inſequuntur. ruber autem eſt ignitorum color. Equis.) *alij à mulis, alij à iuuencis eius bigas trahi aiunt.* Quando contemnitur.) *fuit tempus, cum uix putabam, uocem, quando, hoc ſenſu à ueteribus acceptam legi. legitur tamen, ſed non ſæpe. Plaut.*

Hæc urbs Epidamnus eſt, dum hæc agitur fabula.
Quando alia agetur, aliud fiet oppidum. Idem:
Iuuentus nomen fecit Peniculo mihi:
Ideo quia menſam, quando edo, detergeo.

IN ELEGIAM XI.

ECQVID.) *profecta ad aquas Cynthia, atque illic deſidente, metuit, ne ipſe ex animo illus excidat, ne ue ſe alius quiſpiam in eius amorem inſinuet. quare eam, ut illa loca relinquat, hortatur. ordo autẽ uerborum, quòd eſt paulo perturbatior, fefellit interpretes. eum igitur indicabo. Ecquid cura ſubit te o Cynthia, ceſſantem medijs Baijs abducere, id eſt, abducendi, exigendi, noctes memores noſtri?* Et modo.) *exponit, quod antea dixerat, ceſſantẽ. ita, inquit, ocioſam et uacuam, ut totos dies mireris modo ac contempleris uicinum mare, aliud præterea nihil negocij habeas. ſed quod illa maria Epiro, id enim Theſ*

proti regnum eſt, Subdita eſſe *dicit: equidem, id quo modo accipiendum ſit, non aſſequor. nam neque ea, quæ à* Beroaldo *&* Volſco *dicta ſunt, placent: neque mihi quicquam, quod plane approbem, uenit in mentem.* Abducere.) *ita eſt in meo uetere libro, non, ut in alijs, adducere.* E' noſtris carminibus.) *à lectione meorum carminum, quæ tuam mei memoriam confirmarent. erat autem erudita hæc puella, ut multis è locis intelligimus, mirificeq; uerſibus* Propertij *capiebatur. unde eſt illud:*

Nam *mea cum recitat, dicit, ſe odiſſe beatos.*
Carmina *tam ſancte nulla puella colit.*

Atque utinam.) *utinam potius aut nauigando, aut natitando ocium fallas, quàm aures alienis blanditijs præbeas.* Mage.) *potius.* Aut teneat.) *aut lympha facilis cedere alternæ natitantis manui, teneat te in unda tenui clauſam.* Natitantis.) *alij,* Teutantis: *& meras ineptias afferunt. meus uetus liber habet, natantis: unde coniecturam feci, legendum eſſe, natitantis.* Manu.) *antique: pro, manui. ſic alibi:*

Nec *mirum: cum ſit* Ioue *digna, & proxima* Ledæ,
Et Ledæ *partu. rurſusq; alibi:*
Tantaleæ *poterit tradere poma manu.*

Attulerint noſtri.) *interpunctum unum perperam collocatum, et una litera mutata, ſententiã huius uerſus corruperãt: qui à nobis ex antiquis libris integritati reſtitutus eſt.* An mihi ſit maior.) *in alijs libris,* An *mihi nõ maior: quo nihil ineptius.*

IN ELEGIAM XII.

Qvid mihi.) *Accuſabatur deſidiæ ab aliquo amicorum, qui etiam deſidiæ illius cauſſam conferebat in amorem Cynthiæ: eo enim Propertium frangi, ac diſſolutum effici, et ab agendis rebus abduci. Reſpondet ipſe, multum abeſſe, ut ita ſit: Cynthiam enim non tantum corpore diſtractam à ſe, uerum animo quoque abalienatam eſſe. tum queritur, quod neque eam præſentem alloqui, neque ad ullam aliam amandam applicare animum poſſit.* Quod faciat.) *hic uerſus uarie legitur in uetuſtis libris. ſunt, in quibus hoc modo:*

Quòd faciat nobis conſcia Roma moram. in alijs
Quòd faciat nobis Cynthia Roma moram.
ego autem ſuſpicabar ita legendum:
Quòd faciat nobis Cynthia amore moram?
hanc autem è uocum ſimilitudine elegantiam conſectatus eſt etiam in elegia quæ proxime ſequitur:
Certus & in nullo quæris amore moram.

Quantum Hypanis.) *ex opinione ſua, & amatorie loquitur.* Hypanis.) *duo ſunt hoc nomine fluuij; unus in India, ad cuius ripá ſunt formicæ, quæ effodiunt aurum; alter in Scythia.* Eridano.) *non eruditis modo, quibus hæc omnia notiſſima ſunt, ſed neminem eſſe credo tam in literis hoſpitem, cui notum non ſit Eridanum à Græcis dici, quem Latini Padum uocent. de hoc tamen fluuio, qui*

ſit, ubi ſit, aut omnino ſit, nec ne ſit, mirum quantum inter ſe antiqui ſcriptores diſcrepent: alijs eum cum Pado eundem eſſe, alijs eundem cum Rhodano, alijs in Padum, alijs in Rhodanum influere, alijs in Venetia, alijs in Iberia, alijs in Scythia fluere, alijs etiam, quorum ſunt Herodotus, & Strabo, nuſquam omnino eſſe dicentibus. Pauſanias Eridanos agnoſcit duos, in Gallia unum, alterum in Attica. Lecta Prometheis.) *Promethea iuga Caucaſum dicit. creditus eſt autem is quoque mons herbarum ad incantationes potentium ferax. Seneca in Medea:*

Congerit in unum frugis infauſtæ mala,
Quæcunque generat inuius ſaxis Erix,
Quæ fert opertis hieme perpetua iugis
Sparſus cruore Caucaſus Promethei.

Cœlius autem Rhodiginus dum in hoc loco explicando noua quædam afferre uult, attulit non noua tantum, uerum etiam aliena, & abſurda.

IN ELEGIAM XIII.

Tv quod ſæpe ſoles.) *lætaberis, inquit, & quodam modo inſultabis mihi, quòd, diſtractus à Cynthia, amores amplius non exerceam.* Certus & in nullo.) *bis repetenda negatio: in nullo amore certus, in nullo amore quæris moram.* Et primo lapſus.) *lapſus ab illo conſtantiæ gradu, quem prius obtinebas.* Adire.) *quidam alij, amore. ego, amare.* Vidi ego.) *ſupra.*

O iucunda

O *iucunda quies.* Non ſic Aemonio.) *fabula eſt apud Homerum libro* XI. *Odyſſeæ, & apud Lucianum in dialogis marinis. ac ſuſpicari forta ſſe confidentior aliquis poſſit, Propertium hoc loco aut memoria lapſum, aut nominum ſimilitudine deceptum eſſe. is enim Enipeus, cuius amore flagrauit Tyro, non in Theſſalia eſt, ſed in Peloponneſo. in Theſſalia autem non Enipeus, ſed Eniſeus fluit, ab hoc alius: ut cognoſcitur ex octauo Strabonis libro. ac, ne quis forte, Beroaldum ſecutus, putet utrunque Enipeum dici; & Propertium, more poetis non inuſitato, uni eorum tribuiſſe, quod eſſet alterius; apud Strabonem autem Eniſeum pro Enipeo uitioſe legi: ſciat hoc ipſum diſcrimen Enipei & Eniſei è Strabone annotatum eſſe ab Euſtathio.* Nec ſic cæleſtem.) *Hercules in cælum receptus, Heben duxit uxorem. itaque apud inferos, non Herculem ipſum, ſed eius tantum ſimulacrum Homericus Vlyſſes ſibi uiſum eſſe ait.*

Τὸν δὲ μέτ᾽ εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην,
Εἴδωλον. αὐτὸς δὲ μέτ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσι
Τέρπεται ἐν θαλίῃς, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην,
Παῖδα Διὸς μεγάλοιο, καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου.

Flagrans amor.) *ac ſerio quidem flagrans. neque ullus unquam amator uerius ardere dictus eſt.* Et Ledæ partu.) *pro, partui, antique.* Gratior una tribus.) *Leda ipſa, & Helena, & Clytemneſtra: ut præclare expoſuit Beroaldus.*

IN ELEGIAM XIIII.

SAEPE ego multa.) *queritur de perfidia Cynthiæ: quòd, cum ipſe in magnum diſcrimen adductus ſit, illa nihil omnino de eo laboret, neque quicquam remittat de priſtino colendæ formæ ſtudio. ſe tamen unquam illius amorem ex animo depoſiturum negat. Quod autem fuerit periculum, in quo tum conſtitutus erat poeta, diuinare fas non eſt. niſi illud quidem conſtat, urbem eum reliquiſſe, & mare conſcendiſſe.* At non ſic Ithaci.) *Homerus Odyſ. ε.* Alpheſibœa.) *ita uocabant omnes elegantioris formæ puellas: quaſi, quæ reperirent procos, qui ipſis boues darent dotis nomine. eo enim pecore ſolitos uti antiquiſſimos in æſtimandis rebus, nondum introducto uſu nummorum, indicat uel illud* τεθρυλλημένον, *&* ἑκατόμβοια ἐννεαβοίων. *at hic nomen proprium eſt. hiſtoriam autem, quam hic tangit Propertius, diffuſe exponit Pauſanias in Arcadicis: niſi quod apud eum fratrum ab Alpheſibœa interfectorum nulla mentio.* Hypſipyle.) *Ouidius in epiſtolis, Papinius libro* V I. *interpres Pindari in Nemea.* Hoſpitio.) *ut ſeruitium pro ſeruo dicimus, ſic hoſpitium hic pro hoſpite accipimus.* Euadne.) *hæc initio Ianira dicebatur. ſed ut Alpheſibœas uocatas diximus, quæ, propter pulchritudinem, reperirent magnam dotem: (uxores enim à uiris, non, ut nunc, uiros ab uxoribus, dotem accipere mos erat) ita hæc Euadne dicta*

eſt, quòd bene dotata eſſet à Capaneo coniuge. ἕδνα enim uocabant nuptialia munera. Hanc Iphidis filiam fuiſſe, ait interpres Pindari: & ob id Iphias ab Ouidio uocatur. Hyginus tamen Philaci filiam facit. Multa prius.) *nihil temere affirmauerim: ſed, ſi quis meam coniecturam antiquus liber adiuuet, libenter pro, multa, legerim, muta. ut ſignificet, prius fore ut flumina tacita, & ſine ullo ſtrepitu labantur in mare, quàm ipſe Cynthiam amare deſinat.* Labentur.) *ueteres libri, labantur. et melius conuenit cũ eo, quod ſequitur, duxerit.*

IN ELEGIAM XV.

At merito.) *libri ueteres, Et merito.* Ah pereat.) *Quo modo, pereat, ſi iampridem perijt? ſed uidelicet tale eſt, quale illud,*
Illi ſub terris fiant mala multa puellæ: &c.

IN ELEGIAM XVIII.

Hoc procontinuo.) *Gallum, qui Hylam puerum habebat in delicijs, exemplo Herculis monet, ne eum incomitatum uagari ſinat.* Crudelis Minyis.) *magnum hic uerſus mihi negocium exhibuit: neque ſane adhuc in eius ſententia eruenda mihi ipſe ſatisfacere potui. Aſcanium lacum in Bithynia eſſe, haud procul ab eo loco, ubi raptus eſſe Hylas dicitur, è Strabonis libro* XII *notum eſt. ſed quæſo, quid tum poſtea? cur is lacus Minyarum dux fuiſſe, aut, quod etiam abſurdius eſt, fore dicatur?*

tur? Beroaldus pro, dux erit, uidetur legiſſe, dixe-rit: ita tamen ut utranque ſcripturam agnoſcat. ſed illud, dixerit, ita interpretatur, Aſcanium lacum, poſt amiſſionem Hylæ dixiſſe hoc Minyis, fortunam crudelem ſæpe imprudenti amanti occurrere. quæ expoſitio mihi quidem inſigniter frigida uidetur. Equidem, quæ mihi pridem coniectura in mentem ue nerat, eam ne nunc quidem, cur reijcere debeam, ui deo. ſuſpicabar autem, pro, Aſcanius, legendum, Aeſonius. crudelem autem uocari Iaſonem, pro eo quòd Herculem, amiſſione pueri exanimatum, & eius reperiendi deſiderio huc illuc uagantem, nihil miſeratus, reliquerit, & inceptum iter, deſerto eo, ſit perſecutus. ſed tamen ne ſic quidem ſatis cohæ-ret ſententia. denique habeo librum ab eruditiſſimo homine Franciſco Porto cum multis ueteribus diligen tiſſime collatum: in quo notatum eſt ipſius manu, eſ-ſe antiqua quædam exemplaria, in quibus hoc loco lacuna eſt, cum his literis, Fragm. *quod ſi eſt, χειρώνειον plane ulcus hoc fuerit.* Thiodamanteo.) *Callimachum et Apollonium ſequitur, qui Hylam Thiodamantis filium faciunt. alij enim aliter. eſt autem operæ pretium cognoſcere, puer hic qui, tantopere heroi fortiſſimo carus & acceptus, fuit, quo modo in ipſius manus perueniſſe dicatur. ea de re ita memoriæ proditum eſt. Hercules cum De-ianiram Oenei filiam duxiſſet uxorem, Calydone de-gebat. quodam die accidit, ut cyathus puer, Archi-telis filius, qui Oeneo pocula miniſtrabat, Herculi,*

manus

manus abluturo, aquam eam, quæ abluendis pedi-bus comparata erat inſciens infunderet. indignatus Hercules *pugno eum interfecit. quam ob cædem pro-fugus, cum una cum uxore ſe in uiam dediſſet, ad* Euenum *fluuium* Neſſo *centauro mortem attulit: ut &* Archilochus *narrat. deinde progrediens, in* Dryo*piam uenit. eſt autem ea gens rapinis ac latrociniјs dedita, contermina* Mileenſibus*, ut eſt apud* Phere*cydem in tertio. ibi cum* Hylus *filiolus, quem ſecum ferebat, eſuriret,* Lycas *autem pædagogus procul re lictus eſſet, à* Thiodamante*, in quem inciderat,* Her*cules pauxillulum cibi petere occœpit. negat ille. commotus* Hercules*, abreptum interfectumq́; unum è bobus ipſius cum ſacrificaſſet, epulabatur.* Currit *propere in* Dryopum *urbem* Thiodamas*, euocatosq́; eos aduerſus* Herculem *educit. tum in eam neceſſita-tem* Hercules *adductus eſt, ut uxorem quoque arma-uerit. quam etiam in pugna uulnus accepiſſe propter mammam ferunt.* Sed *tandem ſuperior effectus* Her*cules,* Thiodamante *interfecto, filium eius* Hylam *abduxit, eumq́; in delicijs habuit.* Aſcanio.) *hic quoque libentius legerim,* Aeſonio. Nanque ferunt.) *Hinc incipit enarrare fabulam de* Hy*læ raptu, quam uariæ tractant* Theocritus εἰδυλ. ιγ´. Apollonius *libro primo,* Valerius Flaccus *libro* III. *eandem etiam proxime* M. Antonius Flaminius *in elegia quadam ita eleganter ac ſuauiter deſcripſit, ut mihi quidem cum antiquis illis merito comparari poſſe uideatur.* Hunc duo ſectati.) *hoc de*

duobus

duobus Boreadis ab alio nemine, quod ſciam, traditum eſt. itaque puto Propertij inuentum eſſe ad exornandam fabulam. Iam Pandioniæ.) deſinant Boreadæ Hylan perſequi: eum enim abreptura ſequitur Dryas. Hanc autem nympham Flaccus Dryopen uocat. Apollonius nomen ipſius non exprimit. Theocritus, non ab una, ſed ab omnibus eius loci nymphis raptum Hylan eſſe dicit. Onaſus hiſtoricus, dum aquam haurire uellet, in fontem decidiſſe, ibiq; ſubmerſum eſſe. Ah dolor.) uerſus hic abeſt à quibuſdam ueteribus libris. & uereor, ut aut Propertij ſit, aut ſatis emendate legatur. Hic erat Arganti Phlegre.) omnino ita eſt in pleriſque omnibus ueteribus libris. neque tamen adduci poſſum, ut eam ſcripturam probem. Orpheus quidẽ Arganthi montem nominat, ad quẽ raptus ſit Hylas.

— ἀμφὶ δὲ κναμὸς
Ἀργάνθου κατέφαινε, βαθυσκόπελοί τε κολῶναι.

ſed Phlegram in his regionibus nuſquam reperio, neque uſquam omnino, niſi in Italia ad Cumas, & in Thracia ad Pallenen. Strabo libro XII. Arganthonium montem ait Cio, ſeu Pruſiadi imminere, ubi raptum eſſe à nymphis Hylan fabulentur. celebrari etiam à Pruſienſibus ſacra quædam, in quibus per montes huc illuc currant, & Hylæ nomen inclamẽt. ſed homo ineptiſſimus, Volſcus, fretus illo, quem modo recitaui, Orphei uerſu, quaſi pro ſuo iure imperat, ut Strabonem corrigamus, Arganthumq́;, non Arganthonium montem apud eum legamus. in quo eſt,

eſt, cur inſcitiam ipſius miſericordia, audaciam odio proſequantur. Equidem Strabonis ſcripturam non omnino emendatam eſſe exiſtimo, ſed tamen ita leuiter deprauatam, ut, una litera addita, corrigi poſſit. Αργανθώνειον enim, non Αργανθώνιον ὄρος, legendum puto. quin & hunc uerſum Propertij ita legendum cenſuerim,

Hic erat Arganthonei *ſub uertice montis.*

neque me fugit, apud Stephanum Αργαθώνην, *non* Αργανθώνην *legi: unde etiam hic, uir clariſſimus,* Hermolaus Barbarus, Argathonei, *non* Arganthonei, *legendum pronunciauit. ſed mouent me cum alia, tum* Arrianus, *qui* Arganthonen *nympham nominat. omnem autem dubitationem tollit, niſi magnopere fallor,* Apollonius, *qui hunc ipſum montem* Arganthoneum, *id eſt,* Αργανθώνειον, *nominat.*

Τῆμος ἄρ᾽ οἵγ᾽ ἀφίκοντο Κιανίδος ἤθεα γαίης,
Αμφ᾽ Αργανθώνειον ὄρος, προχοάς τε Κίοιο.

Thyniacis.) Thynia *enim, ſeu* Bithynia *contermina eſt* Myſiæ. Arrianus *ait,* Arganthones *nymphæ filios fuiſſe* Thynum & Myſum, *à quorum altero* Thynia, *ab altero* Myſia *nomen acceperit.*

IN LIBRVM SECVNDVM.

Theseus infernis.) *deeſt, quale. ut ſit, quale caput teſtatur fuiſſe* Pirithoum *inferis* Theſeus, Patroclum *ſuperis* Achilles. *cur autem ille inferis, hic ſuperis? an, quòd &* Pirithous, & Theſeus *apud*

inferos

Inferos ſunt? Virgilius:

== ſedet æternumq́; ſedebit
Infelix Theſeus. *Horatius:*
Nec Lethea ualet Theſeus abrumpere caro
Vincula Pirithoo.

Achilles autem ad ſuperos propter uirtutẽ euectus eſt.
Ixioniden.) *Pirithoum, Ixionis ex Dia filium. quo modo igitur & ipſe, & Theſeus à Virgilio dijs geniti uocantur?*
Dijs quanquam geniti, atque inuicti uiribus eſſent.
ſed Theſei quidem patrem habitum Neptunum, Pirithoum autem Iouis nepotem fuiſſe conſtat. Ixion enim Iouis filius. Menœtiaden.) *Patroclum Menœtij filium. Menœtius autem Pelei frater: ut non amicitia tantum, ſed cognatio quoque inter Achillem & Patroclum interceſſerit. uariæ autem fuerunt de horum ætate ſententiæ, quas collegit Politianus cap.* XLV. *miſcellaneorum. Ceterum Lucianus, iuniorem, & ab Achille adamatum fuiſſe Patroclum, iucundo magis, quàm uerecundo argumento, ex ipſis Homeri uerſibus colligit, in dialogo, qui inſcribitur ἔρωτες.* Sed neque Phlegræos.) *neque Callimachus poterat grandia poemata conſcribere, neque ego poſſum. hoc autem uitio datum Callimacho ab inuidis, ipſemet teſtatur elegantiſſimis uerſibus, quos aſcribere non grauabor.*

Ὁ φθόνος Ἀπόλλωνος ἐπ' οὔατα λάθριος εἶπεν,
Οὐκ ἄγαμαι τὸν ἀοιδὸν, ὃς οὐδ' ὅσα πόντος ἀείδει.
Τὸν φθόνον ὡ 'πόλλων ποδί τ' ἤλασεν, ὧδέ τ' ἔειπεν.

Ασσυρίου

Ἀσσυρίου ποταμοῖο μέγας ῥόος, ἀλλὰ τὰ πολλὰ
Λύματα γῆς, καὶ πολλὸν ἐφ᾽ ὕδατι συρφετὸν ἕλκει.
Δῖαι δ᾽ οὐκ ἀπὸ παντὸς ὕδωρ φορέουσι μέλισσαι,
Ἀλλ᾽ ἥτις καθαρή τε, καὶ ἀχράαντος ἀνέρπει
Πίδακος ἐξ ἱερῆς ὀλίγη λιβὰς, ἄκρον ἄωτον.

IN ELEGIAM II.

IVPITER ignoſco.) *in alijs, ignoro. ut ſit: neſcio, cur olim tam multas rapueris, cum hanc antiquis omnibus formoſiorem in terra relinquas.* Iſcomache.) *alij Deidamian, aut Hippodamian uocant.* Mercurio Sais.) *ἀπὸ κοινοῦ intelligendum, qualis. fabula autem, quam hic tangit Propertius, mihi prorſus ignota eſt. nam quod Saidem Mineruam interpretantur, multis de cauſſis non placet. primum, quòd nuſquam alibi lectum eſt, Mineruam cum Mercurio corpus commiſcuiſſe: immo uero eam ſummo conſenſu ἀειπάρθενον faciūt. deinde, quòd etſi Saitica præfectura Mineruæ ſacra eſt, dea tamen ipſa non Sais ab Aegyptijs dicitur, ſed Neith. adde, quòd iam Cynthiam cum Minerua contulerat, illo uerſu,*

Aut cum Dulichias.

plane in meo uetere libro, non Sais legitur, ſed, ſanctis. falſam declarationem, ut opinor, confutauimus. ueram aut alij, aut fortaſſe nos ipſi olim reperiemus.

IN ELEGIAM III.

QVI nullum.) *initio ſibi ipſi quodam mo-*

do inſultat, quòd qui diceret, ſe ab omni amore plane liberum eſſe, denuo ſeſe in eoſdem laqueos induat. deinde excuſat ſe ipſum: quòd neque poſſit naturæ ſuæ pugnare, neque tam Cynthiæ forma, quàm alijs raris et eximijs dotibus, inductus ſit ad ipſam amãdã.
Et quantum Aeolio.) *cum tribus ueteribus poetrijs Cynthiam comparat. ſunt autem hæ, Sappho, Corinna, et Erinne. quarum de prima nihil dicere neceſſe eſt. non enim poteſt illa cuiquam ignota eſſe, niſi qui literas neſciat. de duabus autem alijs, quoniam non æque notæ ſunt, aliquid commemorare haud quaquam alienum fuerit. Corinnæ igitur duæ fuerunt: una Theſpia, altera aut Thebana, aut Tanagræa. utraque poetica laude inſignis, hæc quidem ita, ut Pindarum quinquies uiciſſe tradatur. ſed Pauſanias id eo factum putat, quòd Pindarus Dorica lingua caneret, quæ non ſatis intelligeretur ab Aeolibus, illa autem Aeolica. neque non illud ad conciliandam uictoriam profuiſſe tradit, quòd mulier eſſet omnium per id tempus formoſiſſima. Erinnen autem Sapphonis æqualem & ſociam fuiſſe accepimus, quæ poema ſcripſerit, quod Colum uocauit, partim Aeolica dialecto, partim Dorica, trecentis uerſibus conſtans, tanta felicitate, ut eam cum Homero ex æquo contulerit antiquitas. obijt autem uirgo, annos habens undeuiginti. ac, ut de Homeri, ita de huius quoque patria ambigitur. ſunt enim, qui Teiam, ſunt qui Teliam, ſunt qui Lesbiam, ſunt qui Rhodiam faciant.*
Turpia perpeſſus.) *Theocritus:*

Τὰν ἀγέλαν χ᾽ὡ μάντις ἀπ᾽ Ὄθρυος ἆγε Μελάμπους
Ἐς Πύλον. ἁ δὲ Βίαντος ἐν ἀλκοίνῃσιν ἐκλίνθη
Ματὴρ ἁ χαρίεσσα περίφρονος Ἀλφεσιβοίας.

tangit & hanc ſiue fabulam, ſiue hiſtoriam, ſed paucis, Homerus *libro undecimo* Odyſſeæ. *quam è* Græcorum *commentarijs uberius ac fuſius explicatam proponere inſtitui.* Tyro, Salmonei *filia, mortuo patre, in* Deionei *patrui tutela fuit, qui eam* Cretheo *in matrimonium dedit.* Interiecto *aliquo tempore, cum ipſe quoque* Deioneus *exceſſiſſet è uita,* Iphiclus, *qui eius in* Phylaces *prouinciæ imperio ſucceſſor fuit, partem quandam eorum, quæ ad* Tyronem *pertinebant, occupauit.* Neleus Tyronis *filius, ut maternas iniurias ulciſceretur, ſi quis* Iphicli *boues (erant autem illæ eximia pulchritudine) abduxiſſet, filiam ſuam, cui nomen erat* Pero, *præſtanti uirginem forma, ei ſe uxorem daturum pronunciauit. difficile id factu omnibus uidebatur. nam & bubulci robuſtiſſimi, & ferociſſimi canes* Iphicli *armenta ſeruabant. ſed* Bias Amythaonis *filius, qui miro eius puellæ amore teneretur, fratri ſuo* Melampodi, *uati peritiſſimo, ut id negocium ſuſciperet, perſuaſit. hic, etſi non erat neſcius fore, ut caperetur, profectus eſt tamen, fraternæ uoluntati cupiens obſequi. captus igitur, &* Iphiclo *traditus, deinde in carcerem coniectus, diligenter aſſeruabatur. qui autem ei miniſtraret, uir quidam una cum uxore eſt attributus: quorum ipſe uiro quidem facili & comi, ſed muliere moleſta & aſpera utebatur.* Cum *ergo ibi diu delituiſſet,*

quodam

quodam die uermium ſupra tectum ſtrepitum ac ſtridorem quendam audijt. erat autem ita purgatis auribus, ut intelligeret ac perciperet etiam ea, quæ à beſtijs dicerentur. ſenſit itaque eos mures ſignificare inter ſe, trabem ſibi iam corroſam & exeſam eſſe. quare ruinam metuens, ſimulat ſibi male eſſe, ita ut conſiſtere non poſſet. petit igitur ut uir quidem anteriorem, mulier uero poſteriorem lectuli ſui partem apprehenderet, ipſumq; ita ambo extra domunculam ferrent. quod eis facere aggreſſis, cum & uir, & totus prope lectus extra tectum eſſet, derepente collapſa trabs mulierem obruit, atque enecauit. ſeruatus uir, rem totam ex Melampode cognitam defert ad Phylacum Iphicli patrem. is eam Iphiclo enunciat. Iphiclus hominem ad ſe accerſitum, quis eſſet, quóq; conſilio boues ſubreptum ueniſſet, interrogat. is omnia illi, ut erant, indicat. Tũ Iphiclus, Et domum, inquit, liber ac ſolutus redito; & tecum boues, quas petis, abducito, ſi rationem mihi aliquam, qua liberos procreare ualeam, indicaueris. Melampus cum illo bono animo eſſe iuſſiſſet, cæſis rite hoſtijs regiones captandis augurijs diuiſit. aduolant aues omnis generis, præter uulturem. Vates ex omnibus, ecqua ratio eſſet conficiendi Iphiclo liberos, ſciſcitatur. illis ſe ullam tenere negantibus, uenit poſtremo uultur: ac primum profert cauſſas, quæ Iphiclo, ne generaret, impedimento erant. Phylacum patrem, olim ipſi puero quadam de cauſſa iratum, perſecutũ eſſe eum ſtricto gladio. ſed cum eum comprehendere nequijſſet,

nequiſſet, gladiũ in pyrum quandã ſilueſtrem impegiſ ſe. ipſum autẽ gladium poſtea creſcentis arboris cortice obtectum & inuolutum. ſimul & arborem ipſam, et eam partẽ, qua lateret gladius, indicauit: affirmans timorem ea ex re conceptum, iam tum Iphiclo ſterilitatem attuliſſe. iret igitur, & rupto cortice gladium educeret, rubiginemq; illius è uino per decem dies Iphiclo potandam daret. hoc remedio uſus Iphiclus generandi poteſtatem recuperauit. Melampus, acceptis bobus, domum reuerſus, fratri eas tradidit. qui cum eas Neleo, dotis nomine, dediſſet, puellam, quam amabat, accepit. Surripuiſſe.) *ſurripere uoluiſſe.* Quem non lucra.) *non enim lucri cauſſa eas abducere uolebat.* Pero formoſa.) θαῦμα βροτοῖσιν, *ait Homerus.*

IN ELEGIAM IV.

Non per Medeæ.) *Citeis Medea eſt. ne igitur bis eandem continenter nominauerit, malim legere,*

Non Perimedea gramina cocta manu:

quo modo & Beroaldus in quibuſdam uetuſtis libris legi ait. Perimedes autem ueneficæ inſignis meminit Theocritus Pharmaceutria.

Φάρμακα ταῦθ' ἔρδοισα χερείονα μήτε τι Κίρκης,
Μήτε τι Μηδείας, μήτε ξανθᾶς Περιμήδης.

eſtq; hæc eadem, quæ ab Homero uocatur Agamede:

Ἣ τόσα φάρμακα οἶδεν, ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθών.

IN ELEGIAM VI.

NON ita complebant.) *de meretricibus, quæ hic nominantur, multa iucundiſſima leguntur apud* Athenæum *libro* XIII. *quibus referendis, breuitatis cauſſa, ſuperſedeo. unum de* Phryne *præterire non poſſum, quam* Beroaldus & Volſcus Phyrnen *inepte nominant, neque hiſtoriam, quæ hic à* Propertio *tangitur, uident. eam uero exponit* Athenæus *his uerbis:* ἐπλούτει δὲ σφόδρα ἡ Φρυνή, καὶ ὑπισχνεῖτο τειχιεῖν τὰς Θήβας, ἐὰν ἐπιγράψωσι Θηβαῖοι: Ἀλέξανδρος μὲν κατέσκαψεν, ἀνέστησε δὲ Φρυνὴ ἡ ἑταίρα.

Me ſoror.) *uerſus hic antea ita legebatur:*

Me *ſoror, & cum qua dormis amica ſimul.*

neque animaduertebant, qui hanc ſcripturam ſequebantur, mendum ineſſe in uerbo, dormis, uel in puero ſcutica dignum. dormit, & in meo uetere libro legitur, & omnino legendum eſt. hoc autem dicit. Et *ſoror tua lædet me, & amica, cum qua ſimul ipſa dormit.*

IN ELEGIAM XI.

QVICVNQVE ille fuit.) *quo modo* Amor *pingatur, & cauſſas, cur ita pingatur, ſumma elegantia exponit.* Sed *hanc elegiam perfecte intelligere qui ſtudet, legat* Alexandrum Aphrodiſienſem *problemate* LXXXVII. Euolat è noſtro.) *certe quidem uerſus hic integer non eſt.*

 nam

nam quid eſt Euolat è de noſtro pectore? fortaſſis igitur ita legendus ſit:

Euolat, heu, noſtro quoniam de pectore nuſquam.

IN ELEGIAM XIII.

NEC ſic Electra.) *uocem, ſuum, quam indoctus aliquis hoc loco inſerſerat, quæq; in omnes prope libros propagata uerſum corrumpebat, eieci, & expunxi.*

IN ELEGIAM XV.

QVAE tibi terra.) *ſic Tibullus:*

Muneribus meus eſt captus puer. at deus illa
In cinerem, & liquidas munera uertat aquas.

uterque autem ſumpſit ab Homero.

Ἀλλ᾽ ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε.

IN ELEGIAM XXI.

CVI fuit.) *ait, ſe, relicto amore matronarum, contuliſſe ſe ad amandas eas, quæ minore negocio faciunt copiam ſui. & colligit multa argumenta, quibus harum amorem tutiorem ac iucundiorem eſſe concludat. eadem de re quædam ſunt apud Horatium libro primo ſermonum.*

IN ELEGIAM XXVI.

EXTREMO uenit.) *puto legendum, Veniet.*

IN ELEGIAM XXVIII.

QVAERIS cur ueniam.) *mutilam eſſe hanc elegiam, finemq; illius deſiderari, cum diu ſuſpicatus eſſem, poſtea ueterum librorum indicio deprehendi. ſunt, qui eam, quæ proxime ſequitur, cum hac continuent, unamq; ex duabus faciant: quos ualde errare aribtror.*

IN ELEGIAM XXXI.

NON Amphiareæ.) *deprauatum eſſe uerſum hunc, conſtat. nam ab Amphiarao neque Amphiaraæ, neque Amphiareæ deduci poteſt. numeri præterea non conſtant. in meo uetere libro legitur:*

Amphiraeæ nil proſunt tibi fata quadrigæ.

unde ſi quis uocem, tibi, ſuſtulerit, quæ uerſum ὑπερκοίλιον facit, ueram, ut opinor, ſcripturam reſtituerit. Aut Capanei magno.) *eodem libro auctore hic repoſui uocem, magno, quæ ab imperitis detracta numeros corruperat.* Nec minor his animis.) *in his uerſibus mendi aliquid latere ſuſpicor.*

IN LIBRVM III.

CALLIMACHI manes.) *Callimachi & Philetæ manes inuocat, ut ſibi aſſint in ſcribendis elegis. tum commendat ſe ipſum, qui princeps apud Latinos hoc poematis genus excoluerit: immortalemq;*

talemq; famam ſuam fore auguratur. hos autem poetas etiam alibi coniunxit:

Tu ſatius memorem muſis imitere Philetan,
Et non inflati ſomnia Callimachi.

Philetæ.) huic ſecundas partes in elegia tribui ſolitas, ait Fabius. eum ita exili corpore fuiſſe prodit Athenæus, uti neceſſe habuerit pilas plũbeas ad pedes geſtitare, ne ſubuerteretur à uento. mortuum autem è labore, quem capiebat in ſtudijs, & è moleſtia, quam contraxit, cum fallacis & captioſæ Stoicorum concluſiunculæ, quam Græci ψευδόμενον, Cicero mentientem uocat, diſſolutionem reperire non poſſet.

Primus ego.) ſimile illi Lucretiano,
Auia Pieridum. & illi Horatiano,
Libera per uacuum poſui ueſtigia princeps,
Non aliena meo preſſi pede. & mox,
= Parios ego primus iambos
Oſtendi Latio.

Sacerdos.) ſic Horatius:
= carmina non prius
Audita, muſarum ſacerdos,
Virginibus puerisq; canto.

Itala per Graios.) Romano ore ea, quæ Græcis tantum tractata fuerant, celebrare. Orgia.) poetæ enim ſacri ſunt Baccho. Choros.) nam in Bacchi ſacris choros agebant. ſupra.
Egit ut euantes dux Ariadna choros.

Tenuaſtis.) ſecuti ſunt enim χαρακτῆρα ἰσχνόν. unde alibi, non inflatum Callimachum dixit, &

anguſtum ei pectus tribuit. Exactus.) ἐξεσμέ-νος. *Ouidius:*

Non exacta ſatis, rudibusq; ſimillima ſignis.

Quid fruſtra.) *quaſi curru inuehens, & alios pone ſequentes reſpectans, hæc dicit.* Non datur.) *uia currere, id eſt, uia qua curri poſſit.* Carminis interea.) *in antiquis libris hæc à ſuperioribus diſtincta ac ſeparata ſunt.* Orpheu.) *negat, mirum eſſe, ſi carmina, quæ ipſe Baccho & Apolline propitijs ſcribit, à puellis colantur: cum carminibus Orpheus feras & flumina, Amphion lapides, Polyphemus etiã rudis & agreſtis muſicus Galathean mouerit; nedum puellas, quarum tenerum eſt, & flexibile ingenium.*

IN ELEGIAM II.

Ergo Muſarum.) *uox, ergo, quò pertineat, non ſane uideo, deq; illiꝰ integritate ſubdubito. nulla tamen diſcrepantia in ueteribus libris.*

IN ELEGIAM III.

Oneratos Cæſaris axes.) *libentius legerim, onerato Cæſaris axe.* Pacis amor deus eſt.) *duas cauſſas reddit, cur in bellum ire nolit: quòd Amorem colat, qui deus eſt pacis: etſi ſibi quidem cum domina pacem non eſſe ait: et quòd alioqui magnarum opum, quæ in bello parari ſolent, cupidus non ſit.*

IN ELEGIAM IIII.

MAIOREMQVE timens.) in meo uetere libro eſt, Maioremq; metuens: deinde alia manu emendatum, timens. ego autem, ſi quod in illa deprauata ſcriptura ueritatis ueſtigium eſt, libétius, detractis tribus literis, legerim:

Maioremq; metu ſeruus habere fidem.

ut ſententia hæc ſit: timere ſeruos interdum, ne malis nuncijs apportandis dominos ad iram incitent. ὀργιζόμεθα γὰρ τοῖς τὰ κακὰ ἀγγέλλουσιν, ait Ariſtoteles, ideóq; ſæpe mentiri, et ea dicere, quæ dominis placitura norint. id igitur ipſe reprehendit, aitq; plus in ſeruo homine ineſſe fidei debere, quàm metus.

IN ELEGIAM V.

SVNT Agamemnonias.) hiſce quatuor uerſibus fabula quæpiam obſcurior continetur. nam de hoc ſiue Argenno, ſiue Argynno (quamuis enim apud Pollucem Ἄργεννος legitur, Ἄργυννος tamẽ legendum crediderim) de eo igitur nihil aliud reperio, niſi eum fuiſſe Agamemnoni in delicijs, quod & hic indicatur, & in Cephiſo ſubmerſum. alij inepta quædam, & à ſe temere conficta afferunt: quod ego facere non inſtitui. illis religio erat uſquam hærere, et fateri quicquam à ſe non intelligi: mihi contra religio eſt, quicquam, quod me non intelligere intelligam, interpretari. ſed quæcunque illa tandem fabula eſt, quam ego mihi quidem ignotam eſſe fateor, ſuſpicor

 equidem

equidem hos quator verſus alieno loco poſitos eſſe, atque hinc delendos, & reponendos ſtatim poſt illud diſtichon,

Natura inſidians pontum ſubſtrauit auaris.

Vt tibi ſuccedat, uix ſemel eſſe poteſt.

ibi enim incipit commemorare multos, qui in aquis perierunt: quò exemplum hoc quoque pertinere exiſtimarim. Terra parum fuerat.) *Horatius:*

Nequicquam deus abſcidit

Prudens Oceano diſſociabili

Terras, ſi tamen impiæ

Non tangenda rates tranſiliunt uada.

In mare cui ſoli.) *lego, ſolum: ut ſignificet, dolos ubique ei profuiſſe, præterquam in mari.*

IN ELEGIAM VI.

OFFENSA.) *ita repoſui è ueteribus libris: cum Beroaldus temere pro, offenſa, ſcribi iuſſiſſet, infenſa. eſt autem offenſa, irata.*

IN ELEGIAM IX.

ET cui cognomen Coruus habere dedit.) *hunc M. Valerium, qui à coruo adiutore cognomen inuenit, cum in omnibus antiquis libris Coruinus uocetur, eruditi quidam noſtræ tempeſtatis homines, et in Romanæ hiſtoriæ cognitione cum primis exercitati Coruum, non Coruinum, uocari iubent: quòd in uetuſtis lapidibus ita nomen hoc ſcriptum*

ptum reperiatur: ego autem nunquam de iſtis rebus magnopere contendam: tantum, quod eos aliquando in familiari ſermone admonui, id hoc quoque loco proponam: eum uidelicet ab antiquis poetis aperte Coruinum uocari. Claudianus in Eutropium: Agmina Brutorum, Coruinorumq́; cateruæ. ubi profecto ut ad Brutum illum, qui reges eiecit, reſpicit, ita ad illum quoque Coruinũ, qui primus hoc cognomine affectus eſt. quòd ſi quis Claudiani auctoritatem leuem ac deſpiciendam putat, ualde ille quidem à me diſſentit: ſed tamen alium proferemus, quem qui contempſerit, is ſe haud dubie magnum antiquitatis contemptorem oſtenderit. M. igitur Manilius, qui unus profecto pro centum lapidibus eſt, homo eruditiſſimus, qui Auguſti temporibus uixit, aperte eum Coruinum uocat, his uerſibus:

Et cum militia uolucris Coruinus adeptus
Et ſpolia, & nomen, qui geſtat in alite Phœbum.

eodem etiam pacto mutarunt regis cuiuſdam Albani nomen, eumq́; pro Tiberino Tiberium nominarunt, freti auctoritate Euſtathij Teſſalonicenſis. Ego autem, qui Græcos homines ſæpe in Romanis nominibus falli uideam, haud ſcio an plus in ac re tribuendum ſit uni Euſtathio, quam omnibus antiquis libris, & Ouidio denique ipſi, cuius hæc ſunt:

Cumq́; patris regnum poſt hunc Tiberinus haberet,
Dicitur in Tuſcæ gurgite merſus aquæ.

Sed tamen his de rebus nunquam cuiquam ualde contendendum putarim. Atque hæc in præſentia ſint ſatis

tis. nam ut neque ultimum librum attingerem, & in ceteris eſſem reſtrictior, id mihi cauſſæ fuit, quòd & in hunc poetam, & in Tibullum, ſi quando aliquis mihi deus ocium fecerit, iuſtos commentarios paro.

Eorum quæ à librariis in hoc libro commiſſa ſunt, ſyllabus.

		Delenda.	Reponenda.
fol.4.char.	13	tabulis,	tabulis.
5.	10	Inter dum	Interdum
6:	7	conuiuia	conuicia
ead.	15	nunquam	unquam
ead.	eod.	noſtro	noſtros
ead.	23	molli	mollis
9:	2	hercules	Herculeis
10.	11	ſonat,	ſonat.
10:	11	doctus,	doctus.
11:	1	nulla	ulla
13:	1	facta	fata
ead.	27	lacrymis;	lacrymis.
14.	12	quocunque	quodcunque
ead.	21	noſter	noſtris
ead.	26	Teſſalis	Theſſalis
ead.	28	facti	fati
14:	11	Cogat,	Cogat
ead.	26	rapinas,	rapinas.
15.	9	tegit,	tegit.
ead.	15	fuga,	fuga.
15:	16	delenda eſt uox, ut, quæ inepte inculcata (eſt.	
16.	16	incendere	incedere
ead.	20	liræ	lyræ
17.	2	lecto,	lecto.
18.	8	Hibero,	Ibero,
18:	11	oſtendit	oſtendet
ead.	28	Nec quicquam	Nequicquam
19.	1	gradu,	gradu.
ead.	eod.	Citeis	Cytæis
19.	21	ſperare:	ſperare?
20.	29	deos,	deos.

20:	9	diu,	diu,
ead.	10	Ni	Ne
ead.	25	lacta	lata
21.		ultimus uerſus ita diſtinguendus eſt, Sed nō effugies. mecū morieris. oportet,	
22.	21	flamina	flamine
22:	18	erit in magnis,& erit.	in magnis &
23.	2	tua	tuas
24.	19	mi	me
24:		ad finem primi uerſus addenda eſt uox, ſapit.	
ead.	12	Adonim	Adonin
ead.	23	Oreſtem	Oreſten
25:	16	Nec dum	Necdum
27.	10	fiet	fiat
28.	7	Britanos	Britannos
ead.	8	extremo	externo
29.	17	dies,	dies.
29:	5	amator.	amator
ead.	17	luades	laudes
30.	11	ueritice	uertice
31.	25	reticendus,	reticendus
32.	4	Ferre, ego,	Ferre ego
34.	3	Boream	Borean
ead.	15	Phænicum	Phœnicum
ead.	17	Britanos	Britannos
34:	1	Ionem	Iouem
36:	17	amica.	amica?
ead.	23	ſemel	Semele
ead.	28	chorus?	chorus.
37:	2	Tybur	Tibur
40:	23	funerat	funera
42.	7	furtuna ſeplucri	fortuna ſepulcri
43.	1	Rhem us	Rhenus
ead.	8	aquam.	aqua.
ead.	12	merces	merces.
ead.	18	Omuia	Omnia

44: 2	orgine	origine
48: 27	præterea	præterita
49. 11	columna,	columnas,
49: 7	roſta	roſtra
ead. 11	notat?	notat;
ead. 13	percare	precare
ead. 24	Curius	Curtius
ead. 27	Coruus	coruus
50: 18	Penolopes	Penelopes
51: 25	Parim	Parin
52. 1	Spartem	Spartam
ead. 15	Thermodoōteis	Thermodonteis
52: 20	Antiopem	Antiopen
54. 28	medium	mediam
55. 21	Siculc	Siculæ
55: 14	Clitemneſtræ	Clytemneſtræ
ead. 21	tracte	tracta
56: 2	aſſiduæ	aſſidue
ead. 27	Meandre	Menandre
ead. 29	ebure	ebore
58: 1	fatebar	fatebor
60. 5	mutricum	nutricum
ead. 8	ſonus?	ſonus.
61: 5	hoc	hæc
62. 11	torta	torto
62: 18	cælatos	cælator
ead. 23	Hac	Hæc
63: 1	Quod	Quot
64: 9	Rettulis	Rettulit
65. 7	Sic hoſpes	Si ſim hoſpes
ead. 14	Credite?	Credite.
ead. 23	Thermodoōta	Thermodonta
66. 15	focis.	focis:
ead. 23	ſtimules	ſimules
69: 19	Hypermeſtræ	Hypermeſtre
73: 16	ueſtra	ueſtro

74.	22	Et	En
75:	24	uehuntur	uehantur
79:	21	aduarſos	aduerſos
82:	19	uoua	noua
84:	28	cyathus	Cyathus
88:	21	illo	illum

Sunt & alia quædam: ſed, ut opinor, non talia, ut cuiquam errorem obiectura ſint.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE